

Jubileumi visszatekintés

A gyűjtők közössége zárt csoport. A bibliográfiai értékek válogatott kollekciónak egy, a kívülálló számára alig értelmezhető szenvedély hozza létre, és teljes mélységét csakis egy másik gyűjtő vagy egy figyelmes antikvárius értheti igazán. A bibliofilek egyik legrégebbi szentélye, a Központi Antiquarium és Könyvkereskedés 1891 óta közvetíti a múlt kódéből felbukkanó kincsek gazdára találását.

A Múzeum körút 13. szám alatt megnyíló könyvkereskedés létrejötte nem a véletlen műve: Magyar József, aki Eperjesen még Révai Sámuel tanítványaként sajátította el a szakmát, kiváló érzékeléssel és jó időben hozta létre üzletét. 1871-ben innen nem messze épült meg az egyetem épülete, majd a felsőoktatási intézmények nyomában folyamatosan érkeztek az antikváriusok erre a környékre. Az egyre bővülő kínálat okozta helyhiány miatt a cég 1910-ben átköltözött a két házzal távolabb lévő 17-es szám alá, az államosítást követően pedig – nevét megtartva és az eredeti üzlethelyiségbe visszatérve – az Állami Könyvterjesztő Vállalat 34. számú antikvár könyvesboltja lett. A rendszerváltás után ritka kivételként nem privatizálták, és egy ideig a Könyv- és Kultúrcikk Nagykereskedelmi Vállalat keretei között működött. Ezt követően a Lára és Lant Rt. lett a tulajdonosa, míg végül 1999. november 22-én létrejött mai formája, az önálló Központi Antikvárium Kft. Noha jó

néhány alkalommal átalakult, tevékenysége változatlan maradt, és kezdetektől meglévő vonzereje is hozzájárult a környéken lévő könyvkereskedések felvirágzásához. Az antikvár könyvkereskedelem még 2019-ben is az V. kerület déli területén és a Múzeum körúton összpontosul. A Központi Antikvárium neve fogalom: nemcsak egy szelet múlt, de kollekciónak sokszínűsége és az elhivatott gyűjtők révén maga az élő jelen. A kilencvenes években még kocsikon tolták reggelenként a részlegekhez a friss könyveket, akárcsak a szétkapkodásra váró friss pékárut a boltokba, és a törzsvásárlók lelkesen és nagy számban követték a folyton változó kínálatot. Mindig akadtak komoly gyűjtők, akik fáradhatatlanul és alázatos kitartással gyűjtötték a metszeteket, térképeket, a különleges tematikájú szakmunkákat vagy éppen a „pikáns” irodalmat. A fontosabb munkák megtekintésének előjoga akkor és most is a törzsvevőket illette meg, hiszen csak az igazi gyűjtők ismerik azt az érzést, amikor az övék lesz egy csodálatos kincs.

A gyűjtők és bibliofilek igazi terepe azonban nem a könyvesbolti vásárlás, hanem az árverés, hiszen ilyenkor kerülnek egy csokorba az időszak leggyönyörűbb, legizgalmasabb tételei. Az első huszadik századi aukciót a Lantos Rt. bonyolította le 1923-ban, de az árverések népszerűsége azóta is töretlen, hangulata pedig a legizgalmasabb színházi előadásokéval vetekszik, azzal a különbséggel, hogy itt mindenki főszereplővé válhat. A régi árverésekről készült fotókat nézve pontosan olyan arcok köszönnek vissza, mint amilyeneket ma látunk: adrenalinról fűtött, várakozó, csodálkozó, csalódott, vagy éppen a diadalmas félmosolyt titkolni igyekvő licitálók képei.

Ez a láthatóan folyamatos érdeklődés gyakran még a gyermek- és ifjúkorból megőrzött hobbi, majd szenvedély, de idővel nem nélkülözheti a hozzáértést sem. Az igazi bibliofil az évek során komoly szakértelemre tesz szert, „hiszen a gyűjtő – a költővel ellentétben – nem születik, hanem lesz”. Amikor pedig egy könyv, térkép vagy metszet gazdát cserél, bárki is viseli gondját tovább, a fő szempont már nem a tulajdonos személye, hanem a gondoskodó elhivatottság és a tisztességes hozzáállás. A közgyűjtemények és intézmények antikváriumok felé forduló nyitottsága is ezt a felelős odafordulást tükrözi.

A könyvek és műtárgyak koruk, alkotóik vagy küllemük révén különleges értéket hordozhatnak, amelyek túlmutatnak megítélésükön és saját életünk emlékein. Idővel minden könyvből és írott emlékből válhat művészeti alkotás, a könyvárverés pedig reményeink szerint a gyűjtők legnagyobb ünnepe marad.

Nagy Ágnes, osztályvezető MTA KIK, Gyűjteményszervezési osztály

Köszönjük, hogy Ön is részesévé vált történetünknek!

101. tétel
Nyitra város rézmetszetű látképe

25. tétel
Erdélyi jogi gyűjtemény

A Központi Antikvárium 150. aukciója

Az árverést vezeti:
Mélykuti Beatrix

Kiállítás / On view:
2019. május 27 - június 6.
hétköznap 10.00 - 18.00 óráig
Budapest V., Múzeum körút 13-15.

Árverés / Auction:
2019. június 7-én pénteken 17.00 órától.

Helyszín / Place:
Festetics Palota
(Andrássy Egyetem)
1088 Budapest, Pollack Mihály tér 3.

H-1053 Budapest, Múzeum körút 13-15.
Telefon: (36-1) 317-3514; Fax: (36-1) 266-1970
e-mail: aukcio@kozpontiantikvarium.hu
www.kozpontiantikvarium.hu

Aradi vértanúk

139. tétel
Seutter: Atlas Novus

Árverési feltételek

1. A Központi Antikvárium mint Aukciósház az árverést a tételek tulajdonosainak megbízásából mint kereskedelmi megbízott szervezi, rendezi és vezeti.

2. A tételek a katalógus sorrendjében kerülnek kikiáltásra úgy, hogy az árverésvezető a sorra kerülő tétel katalógusszámát, valamint kikiáltási árát előszóban kihirdeti, amire a venni szándékozók tárcsájuk felemelésével teszik meg ajánlatukat. A tétel vételi jogát leütéssel az a vevő szerzi meg, aki a legnagyobb árajánlatot teszi, kivéve, ha a tétellel kapcsolatban a Miniszterelnökség Örökségvédelmi Hatósági Főosztályának Műtárgyfelügyeleti Hatósági Osztálya érvényesíti elővásárlási jogát.

3. A vételár a tárgy leütési ára plusz 15% árverési jutalék. A vevő készpénzben vagy hitelkártyával a vételárat vagy annak 20%-át – foglalóként – az árverésen helyben tartozik fizetni. Ha a teljes vételár egy összegben az árverésen kifizetésre kerül, úgy a tárgy a helyszínen átvehető. Vevő a leütést követően a vételár legalább 20%-át köteles az Aukciósház részére megfizetni, amely követelésre az elévülés általános szabályai az irányadók.

4. Az Aukciósház biztosítja annak lehetőségét, hogy a vevő a foglalót meghaladó vételárrészt az árverés időpontjától számított 14 napon belül egyenlítsse ki. Ez esetben a vevő a tárgyat csak akkor veheti át, ha a teljes vételárat kiegyenlítette. A vételárba a foglaló összege – határidőn belüli teljesítés esetén – beleszámít. Amennyiben megadott határidőig a vevő a tétel átvételére nem jelentkezik, az Aukciósház egyösszegű tárolási díjat számít fel, amely mértéke az át nem vett tételek leütési árának 20%-a. Az Aukciósház fenntartja továbbá magának a jogot, hogy 1 hónapon túli késedelmes átvétel esetén a vevő ajánlatát érvénytelennek tekintse és a foglaló összegét megtartsa.

5. A leütött tételt visszavenni és újra árverésre bocsátani tilos. Amennyiben a már leütött tétel vevőjének személye pontosan nem állapítható meg, az árverésvezető jogosult a tételt újra árverésre bocsátani.

6. Tilos mindenféle összebeszélés amely arra irányul, hogy harmadik személyeket a piaci árat lényegesen meghaladó vételár kínálatára rávegyen és így megkárosítson.

7. Az árverés előtti kiállításon és az árverésen minden tétel megtekinthető. A katalógusban szereplő leírások és illusztrációk kizárólag azonosításul és tájékoztatásul szolgálnak, így a vevőknek saját maguknak kell az árverést megelőzően meggyőződniük az árverési tételek állapotáról és arról, hogy az megfelel-e a katalógusban leírtaknak. A tételek szavatosság nélkül, minden hibájukkal és hiányosságukkal együtt abban az állapotban kerülnek eladásra, amelyben az árverés idején vannak.

8. Az eladásra kerülő tételek a kikiáltási ár alatt nem vásárolhatók meg. A vevő által tett árajánlatért, a kifizetett árverési árért az Aukciósház semmiféle felelősséget nem vállal, és nem kötelezhető, hogy nevezett tételt ugyanazon áron egy későbbi időpontban újra árverésre ajánlja vagy forgalomba hozza.

9. A védett tételleket – ezek sorszámát legkésőbb az aukció megkezdéséig kihirdetjük – Magyarországról kivinni nem lehet, valamint a mindenkori tulajdonosi adatokat nyilvántartásba veszik. A későbbi tulajdonváltás kötelezően bejelentendő. A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény vonatkozó rendelkezései alapján az Aukciósház közölni tartozik a tételek tulajdonosainak adatait a Miniszterelnökség Örökségvédelmi Hatósági Főosztályának Műtárgyfelügyeleti Hatósági Osztályával.

10. Amennyiben a vevő személyesen nem kíván részt venni az árverésen, az általa adott vételi megbízás alapján helyette az Aukciósház – a megbízásnak megfelelően – hivatalból árverezhet. Vételi megbízást adni a kiállítás ideje alatt személyesen vagy írásban az alábbi címen lehet: 1053 Budapest, Múzeum krt. 13-15., faxon a (00 361) 266-1970-es számon, e-mailben az aukcio@kozpontiantikvarium.hu címen illetve weboldalunkon (www.kozpontiantikvarium.hu) keresztül. Közgyűjtemények megbízásait hivatalos formában előleg nélkül elfogadjuk, magánszemélyek vételi megbízásának elfogadásához a vételi megbízás összege 20%-ának, mint előlegnek a befizetése szükséges. Sikertelen megbízás esetén az árverés után az előleget levonás nélkül visszakapja a megbízó. Amennyiben a megbízás sikeres, az előleg foglalónak tekintendő.

11. Az árverés végén az el nem kelt tételek újraárverezését lehet kérni.

12. Jelen megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény rendelkezései az irányadók, valamint vitás kérdés esetén a felek az Aukciósház székhelye szerinti általános hatáskörű bíróságok kizárólagos illetékességét kötik ki.

Budapest, 2019.

Központi Antikvárium

Magyar
Antikváriusok
Egyesülete

ILAB
INTERNATIONAL LEAGUE OF
ANTIQUARIAN BOOKSELLERS

Conditions of sale

1. Központi Antikvárium as Auction House organises, handles and conducts the auction on behalf of the vendors, and acts as a commercial agent.

2. The lots called up are presented in succession as in the catalogue. The auctioneer announces the catalogue number and the starting price of the lot and buyers indicate their wish to bid by raising their card. The buyer offering the highest bid shall win the lot at the hammer price, except for protected lots, when Prime Minister's Office Inspectorate of Cultural Goods has priority to purchase the lot at the hammer price.

3. The purchase price includes the hammer price and 15% auction fee. The buyer shall pay the purchase price or 20% of it in cash or by card immediately after the auction. In case the full purchase price is paid after the auction, the bought item can be handed over to the buyer.

4. The Auction House allows a 14 day grace period to pay the balance between the deposit and the full purchase price. The buyer can take possession of the item only if the full purchase price has been paid. The amount of the deposit will be included in the purchase price if the said timeline has been observed. If not picked up until the end of the given grace period, storage fee will be charged which is 20% of the hammer price. The Auction House reserves the right to consider the bid of the buyer null and void and keep the deposit if the buyer fails to take over the item within 1 month period.

5. The bid item may not be reauctioned unless the identity of the buyer is impossible to establish.

6. No seller may bid, nor may any third party bid on the seller's behalf in order to reach an unreasonably high price and thus inflict loss on any other party.

7. All the lots are exhibited for inspection prior to the auction. The descriptions and illustrations in the catalogue are only for identification. Each bidder is responsible for inspecting the condition of the lots prior to the auction, and for deciding if it is in accordance with the description in the catalogue. All the lots are sold without warranty with all the imperfections they may have at the time of the auction.

8. The items auctioned may not be sold under the starting price in the catalogue. The Auction House will not bear any liability in respect of the bid or the purchase price paid, and may not be compelled to reoffer the same item or market it at any time at the same price.

9. No protected item – their number shall be made public by the beginning of the auction – may be taken abroad, and their owners will be registered. Owners are expected to report any change of ownership. The Auction House is liable to report the data of the owners of protected items to the Prime Minister's Office Inspectorate of Cultural Goods (LXIV./2001).

10. For absentee bids the auctioneer may be commissioned by the buyer to bid on his/her behalf. You may submit your bid in the Központi Antikvárium (H-1053 Budapest, Múzeum krt. 13-15.), fax us at (00361) 266 1970, send us an e-mail (rarebooks@kozpontiantikvarium.hu) or via our website (www.kozpontiantikvarium.hu). Museums and libraries may submit their bids officially without an advance payment, which (20% of the bid) is required of all other buyers. In case of an unsuccessful bid, the advance payment will be returned to the buyer in full after the auction. In case of a successful bid the amount will be regarded as a deposit.

11. Unsold items may be reauctioned after the auction upon request.

12. The Civil Code (V./2013) shall govern any matter unregulated in the present Conditions of sale. Should any dispute arise, the parties accept the competence of district court, determined by the location of the Auction House.

Budapest, 2019.

Központi Antikvárium

Magyar
Antikváriusok
Egyesülete

ILAB
INTERNATIONAL LEAGUE OF
ANTIQUARIAN BOOKSELLERS

TARTALOMJEGYZÉK

ADY ENDRE 1919-2019	1-3. TÉTEL
BALATON	5-8. TÉTEL
BIBLIOFIL KIADVÁNYOK / BIBLIOPHIL EDITIONS	11-13. TÉTEL
BUDAPEST RÉGI LÁTKÉPEKEN / OLD VIEWS OF BUDAPEST	16-17. TÉTEL
CSILLAGÁSZAT / ASTRONOMY	18-20. TÉTEL
ERDÉLY / TRANSYLVANIA	24-27. TÉTEL
1848-1849	28-29. TÉTEL
FÉNYKÉP, FÉNYKÉPÉSZET / PHOTOS, PHOTOGRAPHY	30-32. TÉTEL
FIZIKA, MATEMATIKA / PHYSICS, MATHEMATICS	33-34. TÉTEL
GRAFIKA / GRAPHICS	35-36. TÉTEL
IFJÚSÁGUNK KEDVENCEI / FAVOURITE COMING-OF-AGE NOVELS	39-43. TÉTEL
JÓZSEF ATTILA	44-49. TÉTEL
KÉZIRATOK / MANUSCRIPTS	54-67. TÉTEL
KNER NYOMTATVÁNYOK / KNER EDITIONS	68-71. TÉTEL
KÜLÖNLEGES AJÁNLÁSOK / SPECIAL DEDICATIONS	74-84. TÉTEL
LISZT FERENC	85-87. TÉTEL
MAGYAR AVANTGARDE / HUNGARIAN AVANT-GARDE	90-93. TÉTEL
MAGYAR MINISZTERELNÖKÖK / HUNGARIAN PRIME MINISTERS	94-97. TÉTEL
METSZETEK / ENGRAVINGS	101-102. TÉTEL
MODERN ÉPÍTÉSZET / MODERN ARCHITECTURE	103-104. TÉTEL
OKLEVELEK / MANUSCRIPTS	106-114. TÉTEL
OKTÓBER 6., ARAD / MARTYRS OF 6 OCTOBER, ARAD	115-118. TÉTEL
RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁR / HUNGARICA 16-17TH CENTURY	124-127. TÉTEL
SZÉCHENYI ISTVÁN GRÓF ÉS KORA / COUNT ISTVÁN SZÉCHENYI	129-132. TÉTEL
SZERB ANTAL KÖNYVTÁRÁBÓL /	
FROM THE LIBRARY OF ANTAL SZERB	133-136. TÉTEL
TÉRKÉP, ATLASZ / MAPS, ATLASES	137-146. TÉTEL
XVI. SZÁZADI NYOMTATVÁNYOK / 16TH-CENTURY EDITIONS	147-150. TÉTEL

22. tétel

Decsy: A' Magyar Szent Koronának...

Ady Endre 1919-2019

1. ADY ENDRE:

A magunk szerelme

Bp., (1931.) Athenaeum. 141p. Számozott (23./100) példány.

Aranyozott gerincű, kiadói félbőr-kötésben. Felül aranymetszéssel díszítve.

Original half leather. Spine gilt. Upper edges gilt.

20 000,-

2. ADY ENDRE KÖLTŐ, PUBLICISTA SZÉKELY ALADÁR ÁLTAL KÉSZÍTETT ÉS ALÁÍRT FOTÓJA.

A költőről készült képek egyik ikonikus darabja.

Mérete: 205 x 280 mm. Keretezve.

Iconic photo of Endre Ady, poet. Signed by the photographer.

80 000,-

3. ADY ENDRE:

Még egyszer

Bp., 1923. Amicus. 88p. Számozott (76./100) példány.

Kiadói félbőr-kötésben.

A kötetbe ragasztva:

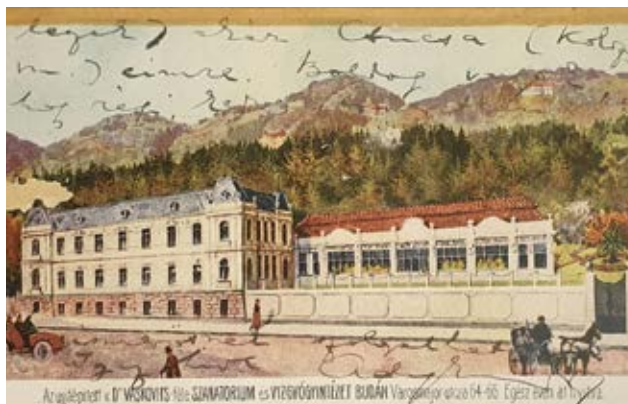
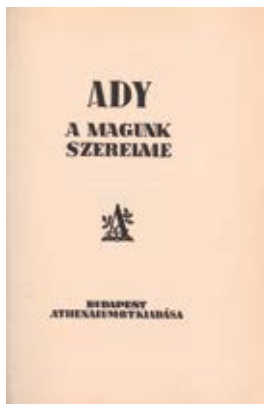
A költő kézzel írt képes levelezőlapja Szalay József szegedi rendőrkapitánynak, a neves bibliofilnek.

A szakirodalom eddig nem ismert egyetlen sort sem, melyet Ady a híres gyűjtőnek írt volna, tételünkben azonban kiderül, hogy többször is váltottak levelet. Nem véletlen, hogy a költő „rég, kedves, ismeretlen ismerősként” írja le Szalayt. A Városmajor-szanatórium képes levelezőlapján, feltehetőleg 1916 áprilisában íródott.

Keltezés nélkül.

Original half leather. Autograph postcard fixed inside.

500 000,-

1., 3., 2. tétel

4. ARANY JÁNOS:

Toldi, koszorúzott költői beszély XII énekben --tól. – Szuhay Mátyás, dicsérettel kitüntetett költői beszély Tompa Mihálytól. – Bosnyák Zsófia, koszorúzott legenda Garay Jánostól.

Pesten, 1847. Beimel ny. (3)+ 120p. Első kiadás.

A Kisfaludy Társaság pályázatának nyertes alkotásait tartalmazó kötet. Első tagja, a Toldi a magyar irodalom talán leghíresebb elbeszélő költeménye. A Társaság 1846-ban írt ki pályázatot népies eposzra, amelynek megnyerése Aranynak egy csapásra hozta meg az országos hírnevet és Petőfi barátságát is.

Korabeli félvázon-kötésben.

Contemporary half cloth.

Szűry: 183.

200 000,-

Balaton**5. JÓKAI MÓR (1825-1904) ÍRÓ „A BALATON” CÍMŰ LILA TINTÁS, AUTOGRÁF KÉZIRATA.**

A cikk „Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képben” című, 21 kötetes sorozat számára készült. Eredetileg Eötvös Károlyt kérték fel erre, de Jókai – mint főszerkesztő – nem bízott a pontosságában. Arra az eshetőségre, ha Eötvös nem fejezné be időre, született ez a tanulmány. Eötvös – kicsit megmászva a történetet – így írt erről: „Az Osztrák-Magyar Monarchia számára a főszerkesztő, Jókai Mór írt cikket a Balatonról. Nagy Miklós elhozta hozzám, jó-e a cikk? Megkért: írjak én. Írtam.” Végül Eötvös szövege került a sorozat 13. kötetébe, amely 1896-ban jelent meg. Jókai írása tehát valamikor 1895-1896 táján készülhetett. A szöveget elküldte Nagy Miklósnak, a Vasárnapi Újság főszerkesztőjének, aki részt vett a magyar részek szerkesztésében. A kézirat Nagy utódaitól Horánszky Lajos birtokába került. Az ő egyik leszármazottja írt a nyomtatásban meg nem jelent, addig ismeretlen műről. (Horánszky Nándor „A Balaton. Egy ismeretlen Jókai-kéziratról” című tanulmánya alapján).

A szövegben számos kihúzással és javítással.

10 beírt oldal. A Nagy Miklós részére kézzel címzett (sérült) boríték mellékelve.

Mór Jókai, writer. Autograph article.

600 000,-

6. POHÁRNOK, Z(OLTÁN) – FARKAS, L(ÍDIA):

A real Balaton Story. Etchings by --. English by Pál Vajda.

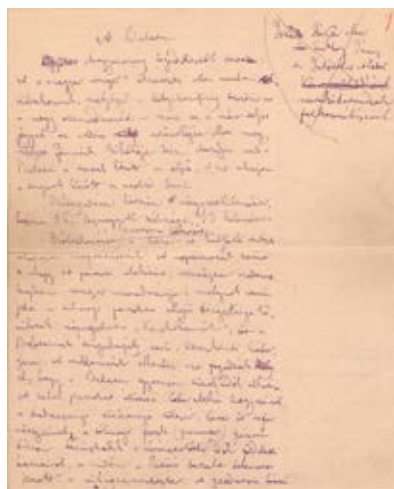
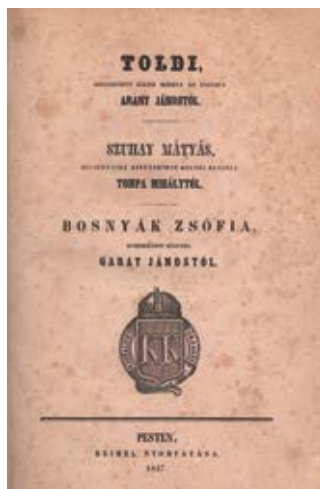
(Bp.), 1935k. (Dr. Vajna és Társa.) 14 színes t. (felragasztott, mindkét művész által aláírt eredeti rézkarcok)

A gyönyörű illusztrációkkal díszített kiadvány a kézikönyvekben nem szerepel, árverésen egyszer bukkant fel az elmúlt évtizedekben. Kivitelezése hasonló a szintén e két művész által készített, 1936-ban megjelent Budapest-albumhoz.

Zsinórral átfűzött, kiadói vászonkötésben. Az első kötéstáblára egy színes rézkarc felragasztva. A zsinór végén balatoni kecskekörömöt formázó dísszel.

Original cloth.

200 000,-

7. RAIMANN RUDOLF:

Füredi emlék

Veszprém, é.n. Raimann ny. 9t. (színes könyvomatok)

Az egyik első idegenforgalmi reklámkiadványnak is tekinthető mappa az 1860-as évek elején jelent meg. Kiadója, a veszprémi Raimann Rudolf ízig-vérig kereskedő, egyben – mai kifejezéssel élve – jó érzékű idegenforgalmi szakember is volt. Kitartására jellemző, hogy – bár 1852-ben könyvmda alapítására benyújtott első kérelmét a hatóságok elutasították – addig próbálkozott, amíg végül 1859-ben megkapta az engedélyt. A következő évben nyitotta

meg füredi üzletét, amely nyaranta működött az Eszterházy-házban. A fürdő vendégei az élelmiszerek és piperecikkek mellett füredi képekkel ellátott emléktárgyakat (poharakat, kendőket stb.) vásárolhattak, sőt, kölcsönkönyvtár is volt benne. Itt árulta e képsorozatot, amelynek egyik darabján üzletét is ábrázolta. Kereskedői vénáját mutatja, hogy a saját nyomdájában készült lapokat – a vásárlók pénztárcájához igazítva – különböző díszítettsgű kötésekben és eltérő terjedelemben bocsátotta forgalomba. Ennek bizonyítéka, hogy a 117. árverésünk 7. tételeként kalapács alá került sorozat 14 lapból állt, és ennél jóval díszesebb, illusztrált borítót kapott. E darab egy olyan képet is tartalmaz, amely ott nem szerepelt (Kisfaludy S. szobra).

Az albumhoz készült egy Balaton-térkép is, ez példányunkból hiányzik. Tekintettel arra, hogy a kiadvány fürdőhelyi emlékek készült, jellegéből adódóan – hasonlóan a régi kalendáriumokhoz és ponyvakiadásokhoz – nem sok példánya maradhatott fenn az utókor számára. A szakirodalomban szinte ismeretlen. Cennerné tanulmánya szerint egy – ott teljesként leírt – sorozatát a Nemzeti Múzeum Történelmi Képcsarnoka őrizte, emellett a veszprémi Bakonyi Múzeumban volt található egy erősen hiányos darab. Kiadói papírmappában.

Original paper folder.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Raimann Rudolf balatoni tájkép-sorozata (Új Helikon. 1953.)

400 000,-

8. SZÉCHENYI ISTVÁN, GR(ÓF):

Balatoni gőzhajózás

(Pesten, 1846. Trattner és Károlyi.) 34p. Első kiadás.

Széchenyi 1845 augusztusában tárgyalt először Füreden a balatoni gőzhajózás megteremtésének feltételeiről. Néhány nappal később az Országos Közlekedésügyi Bizottság elnökévé nevezték ki, valóságos titkos tanácsosi rangban. A balatoni gőzhajózást megszervező részvénytársaság előkészítő ülését 1846 februárjában tartották Deák Ferenc és Széchenyi részvételével. A gróf áprilisban jelentette meg e röpiratát, amelyben számba vette a várható nehézségeket, felhívta a figyelmet a kikötők építésének szükségességére, kitért a hajózásnak az idegenforgalommal, a halászáttal, a vízszabályozással, az iparosodással és a munkahelyteremtéssel való összefüggéseire. Felvetette a Sió-csatorna révén a Balaton és a Duna összekötésének lehetőségét is. Az angol

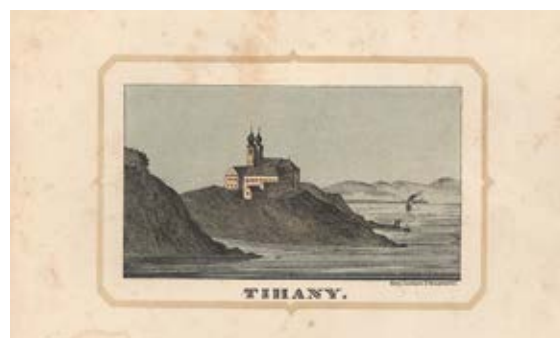
Penn cég júliusban indította útnak a tervezett hajó gőzgépét. Az első balatoni gőzhajó vízrebocsátására 1846. szeptember 21-én (Széchenyi születésnapján) került sor, s a hajó az ő javaslatára kapta a Kisfaludy nevet.

XX. századi papírkötésben.

20th-century hardpaper.

Szentkirályi: 137.

300 000,-

9. BALLAGI MÓR:

A magyar nyelv teljes szótára... Nélkülözhetetlen segédkönyv minden rangu és rendű magyar ember számára. Szerkesztette Ballagi Mór. I-II. rész [egybekötve].

Pest, 1873. Heckenast Gusztáv. (2)+VII+672+(4)+775+(1)p.

Az első levélen izgalmas ajándékozó sorokkal: „Nadler Herbert munkatársunknak a »Nimród Vadászujság« szerkesztősége. Budapest, 1925. febr. 18. Kittenberger Kálmán”.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather. Spine richly gilt.

80 000,-

10. (BESSENYEI GYÖRGY):

Egy magyar társaság iránt való jámbor szándék

Bétsben, 1790. Hummel János Dávid ny. 46p. Első kiadás.

A magyar felvilágosodás egyik programadó írása. Az 1781-ben született röpiratban a szerző hangsúlyozza egy tudományos akadémia létrehozásának szükségességét, kidolgozva annak működési szabályzatát is. Kifejti, hogy a leendő akadémiaának a tudomány széles körű terjesztése a feladata. Híressé vált gondolata („Minden nemzet a maga nyelvén lett tudós, de idegenen sohasem”) szellemében a tudományok magyar nyelven való művelése mellett érvel. Tanulmányát Révai Miklós adta ki. Ez volt Besseneyei életében megjelent utolsó írása.

XX. század eleji bőrkötésben. A korabeli borító bekötve. Festett előzéklapokkal. Szélesmargójú, bibliofil példány.

20th-century leather with painted endpapers. Uncut.

Szűry: 576.

300 000,-

Bibliofil kiadványok**11. BAUDELAIRE, CHARLES:**

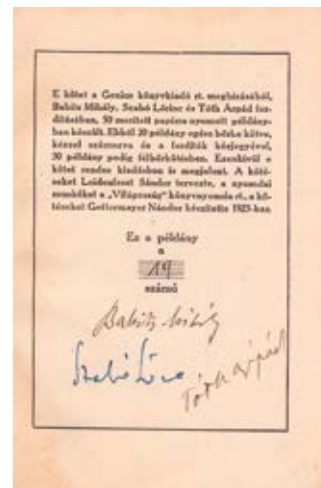
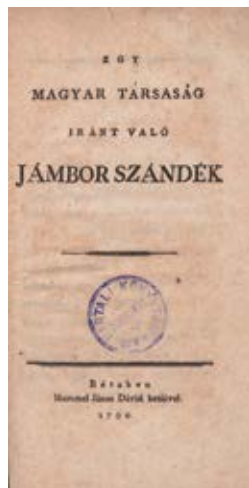
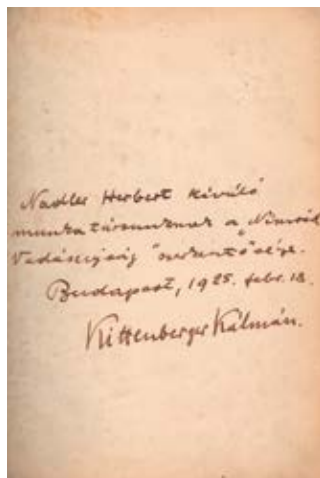
Romlás virágai (Les fleurs du mal). Második kiadás. Fordították Babits Mihály, Szabó Lőrinc, Tóth Árpád.

(Bp., 1923.) Genius. XIII+(2)+240p. Számozott luxuspéldány (19./20), amelyet a fordítók kézjegyükkel láttak el.

Díszesen aranyozott, kiadói bőrkötésben, eredeti papírtokban. Felül aranyozással díszítve.

Limited edition, numbered. Signed by the translators. Richly gilt original leather in hardpaper case. Upper edges gilt.

80 000,-

12. F(AZEKAS) M(IHÁLY):

Lúdas Matyi. Egy Eredeti Magyar Rege Négy Levonásban. Írta --. Második megjobbított Kiadás. Négy tábla köre metszett rajzokkal együtt. Az ára tsinos borítékban harminthzhat krajczár. Bétsben 1817.

7-65+(1) beírt oldal+6t.

Fazekas híres műve második kiadásának kézzel írt és rajzolt, feltehetően a XX. század elején készült unikális másolata. A művész páratlan tehetségét mutatja, hogy a szöveg mellett a metszett címlapot, valamint a rézmetszetű képeket is olyan tökélyvel sikerült visszaadnia, hogy nehéz megkülönböztetni azokat egy sokszorosított grafikától. A mű szövege után egy rövid kiadástörténeti tanulmány olvasható, az utolsó hivatkozott mű 1895-ös keltezésű.

XX. század eleji félbőr-kötésben. Festett előzéklapokkal. Gyönyörű darab.

20th-century half leather with painted endpapers.

500 000,-

13. FÜST MILÁN:

Advent. Derkovits Gyula rajzaival.

Bp., 1923. Amicus. (2)+118+(1)p. Számozott (5./30), az író és az illusztrátor által aláírt luxus-változat.

Szignált (Bíró Márta), díszesen aranyozott, kiadói bőrkötésben. Az eredeti borító bekötve.

Signed by the author and the illustrator. Richly gilt, original leather.

80 000,-

14. (BOD PÉTER):

Az Isten vitézkedő anyaszentegyháza állapotjának, és világ kezdetétől fogva a jelen való időig sokféle változásinak rövid története...

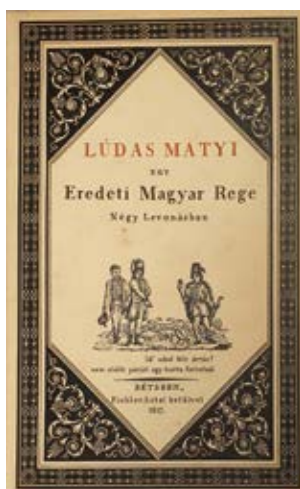
Basileában, 1777. Im-Hof Rodolf János. 538+(9)p.+4 kihajt. térk.

Második kiadás, először 1760-ban látott napvilágot. A szerző magyar nyelvű egyetemes egyháztörténetét feltehetőleg 1753-ban fejezte be. Művelődéstörténeti jelentősége szinte a feledés homályába vész, pedig Bod itt vetette fel elsőként – külföldi példákra hivatkozva – nemzeti nyelvünk fejlesztése és a tudomány művelése érdekében egy tudós emberekből álló társaság megalapítását. Kartográfiai szempontból is fontos munka, térképei első alkalommal mutatták be Európa, Ázsia, Afrika és Amerika kontinenseit magyar nyelven. Teljes példánya ritka.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather. Spine richly gilt.

200 000,-

15. [BOLYAI FARKAS] EGY HAZAFI:

Öt szomorú játék. Irta --.

Szebenben, 1817. ny.n. XII+70+76+60+84+93p. Első kiadás.

A világhírű matematikus a tudományok művelése mellett irodalmi ambíciókkal is rendelkezett. Ez az első nyomtatásban megjelent munkája, 500 példányban látott napvilágot. Irodalomtörténeti érdekesség, hogy az itt szereplő öt drámából hármat az Erdélyi Múzeum nevezetes, 1815-ös pályázatára adott be, amelyre Katona József is jelentkezett a Bánk bánnal. Míg Katona művét meg sem említették, Bolyai munkái a díjazottak közé kerültek.

XX. századi félbőr-kötésben.

20th-century half leather.

Szűry: 627.

300 000,-

Budapest régi látképeken

16. BUDA. OFEN.

Buda Mátyás idejében. Színezett, fametszetű látkép keleti irányból felvéve, két levélre nyomtatva. Hartmann Schedel világkrónikája latin nyelvű kiadásának 138-139. oldalán jelent meg Nürnbergben, 1493-ban. Az első hiteles Buda-ábrázolás. A szakirodalom szerint a kötetben közreműködő művészek, Michael Wolgemut és Wilhelm Pleydenwurff közös műve alapján készült.

Mérete: 240 x 520 (415 x 590) mm. Paszpartuban.

The first printed representation of Buda. Coloured woodcut published in Schedel's Chronicle.

Rózsza: 86.

600 000,-

17. PESTH-OFEN. BUDA-PEST.

Buda és Pest madártávlati képe északi irányból felvéve. Színezett könyvnyomtatás. Rudolf Alt munkája a bécsi Paterno kiadásában jelent meg 1855-ben. A részletgazdag ábrázolás középpontjában a Lánchíd áll, előtte a Dunán úszó hajókkal. Rendkívül ritka lap, tudomásunk szerint az elmúlt évtizedekben nem szerepelt árverésen.

Mérete: 405 x 580 (445 x 610) mm. Restaurált darab, paszpartuban.

Bird's-eye view of Buda and Pest. Coloured lithography. Restored.

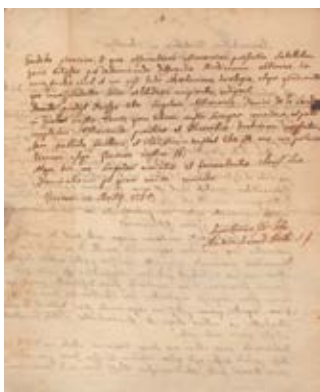
Rózsza: Budapest legszebb látképei. 131.

400 000,-

16., 17. tétel

Csillagászat

18. HELL MIKSA (1720-1792) CSILLAGÁSZ AUTOGRÁF, LATIN NYELVŰ LEVELE ISMERETLENNEK.

A szerző jezsuita szerzetes, a legnevesebb magyar csillagászok egyike volt. Kolozsváron matematikát tanított, majd Bécsben a csillagvizsgálót vezette, és csillagászatot oktatott az egyetemen. 1768-ban rendtársával, Sajnovics Jánossal a dán király meghívására Lappföldön végzett méréseket a Nap-Föld távolság meghatározására. Eközben bukkantak a finnugor nyelvrokonság nyomaira.

Ebben az ismeretlen kollégájának írt levelében neves csillagászati évkönyve, az 1757-1791 között megjelenő „Ephemerides astronomicae ad meridianum Vindobonensem” helyzetéről és költségeiről számol be. Ezt követően terveiről ír: nagyon szeretné a Jupiter holdjainak fogyatkozását megfigyelni, amely nem is lenne nehéz, ha rendelkezne Newton-féle távcsővel, megfelelő órával és kvadránssal. Végül lelkesen újságolja, hogy nemrégiben szerezte meg Lalande Párizsban kiadott, „Traité d’astronomie” című átfogó csillagászati munkáját 16 forintért.

A nagy tekintélyű Lalande később hevesen, de alaptalanul bírálta lappföldi méréseinek eredményét.

2 beírt oldal. Kelt: Bécs, 1765. III. 20.

Miksa Hell, astronomer. Autograph letter in Latin.

200 000,-

19. KEPLER, JOHANN:

Tertius interveniens. Das ist: Warnung an etliche Theologos, Medicos und Philosophos, sonderlich D. Philippum Feselum, dass sie bey billicher Verwerffung der Sternguckerischen Aberglauben, nicht das Kindt mit dem Badt außschütten, und hiermit ihrer Profession unwissendt zuwider handeln... Gestellet durch --.

Franckfurt am Mäyn, 1610. Godtfriedt Tampach. (178)p. Első kiadás.

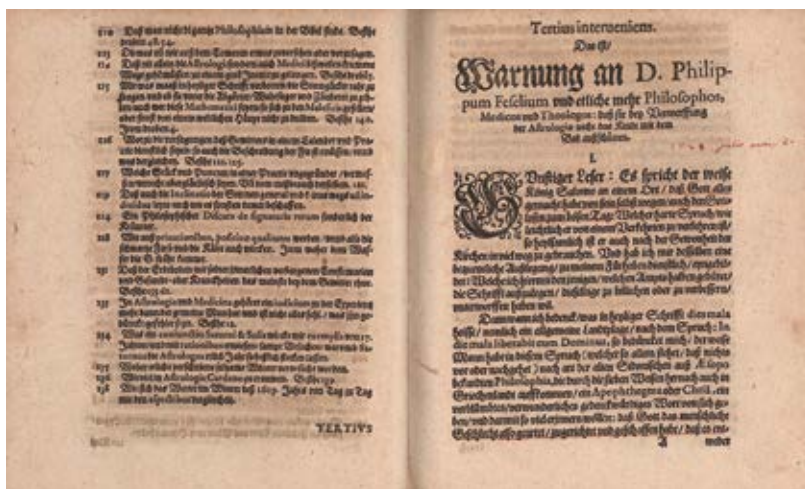
A mű közvetlen előzménye Philip Feselius „Gründtlicher Discurs Von der Astrologia Judiciaria” című vitairata (Strassburg, 1609), amelyben teljesen elveti az asztrológiát, főleg Helisaeus Röslingt támadva. Kepler védelmébe veszi Röslingt, bár korábban bírálta annak túlzásait is. A munka emellett tartalmazza Kepler általános nézeteit is az asztrológia fontosságáról, valamint néhány felvetést, amely a bolygók és az egyén lelke közti kapcsolat mechanizmusát tárgyalja. A német nemzeti bibliográfia szerint létezik egy másik variánsa is (547:738138C).

Későbbi pergamenkötésben.

First edition. Response to Philip Feselius' treatise of (Gründtlicher Discurs Von der Astrologia Judiciaria). This piece is part of the huge polemic among scholars like Helisaeus Roeslin, Philip Feselius and Kepler himself. In this work, he set out his general views on astrology including some hypothesised mechanisms of interaction between planets and individual souls. Later vellum.

VD 17 39:120046N.

3 000 000,-

19. tétel

20. KONKOLY, (THEGE MIKLÓS) NICOLAUS VON:

Beobachtungen angestellt am Astrophysicalischen Observatorium in O Gyalla in Ungarn herausgegeben von -. I-IX. Bände [négy kötetben].

Halle, 1879-1888. H. W. Schmidt. (4)+205p.+ VIIt. (2 kihajt.)+(6)+73p.+ IVt.; (4)+91p.+ VIIIt. + (4)+96p.+ VI kihajt. t.; (4)+96p.+ 1 kihajt. t.+ (4)+139+(1)p.+ 1+ VIIIt.; (4)+92p.+ IIIt.+ (4)+68+V+41+(4)+106p.

A szerző a magyar csillagászat egyik legnagyobb alakja, egyben az egyetemes asztrofizika egyik úttörője volt. Ógyallai birtokán 1871-ben alapított csillagvizsgálót, amely a kor legfelszereltebb hasonló létesítményei közé tartozott. A kutatásokról megjelent német nyelvű beszámolóknak összesen 12 darabja látott napvilágot.

Restaurált, korabeli papírkötésben.

Restored contemporary hardpaper.

120 000,-

21. Cs(OKONAI) VITÉZ M(IHÁLY):

Anakreoni dalok -- által

Bétsben, 1803 [1806.] Pichler Antal betüivel. It. (rézmetszetű címkép)+ VIII+ 59+(3)+ 56p. A címlapon rézmetszetű vignettával. Első kiadás.

A szerző egyik legtrikább kötete. Amint a címlap is tanúsítja, már 1803-ban kinyomtatták. Amikor azonban a költő megkapta a nyomda által küldött korrektúra-példányt, úgy döntött, hogy a vékonyra sikeredett kötetet jegyzetekkel bővíti. Ez már csak halála után, Márton József 1806-ban kelt előszavával látott napvilágot.

XX. század eleji félbőr-kötésben. Körülvágtatlan példány.

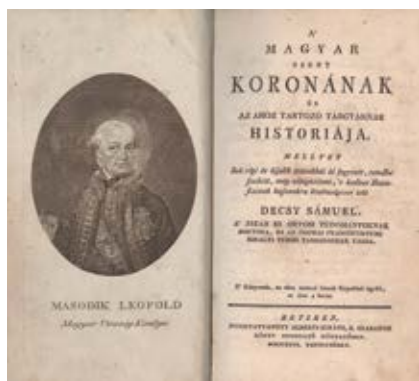
20th-century half leather. Uncut.

Szűry: 0

400 000,-

41., 42., 40., 39. tétel

22. DECSY SÁMUEL:

A' Magyar Szent Koronának és az ahhoz tartozó tárgyaknak Historiája. Mellyet Sok régi és újjabb irásokból ki jegyzett, rendbe szedett, meg világositott, 's kedves Hazafiainak hasznokra közönségessé tett --

Bétsben, 1792. Alberti Ignátz ny. 1t. (II. Lipót rézmetszetű arcképe)+(8)+589p.+ +XXXIXt. (színezett rézmetszetek, 1 kivételével kihajt.)

1784. IV. 13-án II. József rendeletére a Szent Koronát Pozsonyból Bécsbe szállították, és a koronaörséget feloszlatták. Ez a császárral (aki nem is koronáztatta meg magát) szemben amúgy is ellenséges magyar nemesség körében óriási felháborodást keltett. Így érthető, mekkora lelkesedés fogadta az 1790. I. 28-án kelt császári „resolutio”-t, mely a koronát visszaadta a nemzetnek. A vármegyék bandériumokat állítottak fel, amelyek egymást váltva őrizték a koronát. Az új királlyal, II. Lipóttal szembeni felfokozott várakozás hangulatában született ez a munka is, amely az 1790. XII. 15-

én Pozsonyban tartott koronázásnak állít emléket. A szerző a nemesi reformmozgalom egyik meghatározó alakja, a magyar nemzeti irodalom és nyelv megeremtésének és megújításának egyik úttörője volt. A mű több részre tagolódik: a Szent Korona és a koronázási jelvények leírását öt színes (ebből négy kihajtható) rézmetszet illusztrálja, ezeken a koronázási jelvények, Szent István kesztyűi és sarui, valamint a magyar korona fennhatósága alá tartozó országok zászlai láthatók. Ezután a korona története, majd a koronát őrző vármegyei zászlóaljok bemutatása következik. Ez utóbbit harminc dekoratív, színezett rézmetszet egészíti ki, amelyeken az egyes bandériumok lovasainak öltözete, valamint egy bécsi magyar testőr egyenruhája látható (a történészek az előbbieket tekintik a nemzeti hadsereg csírájának). Ezután a Habsburg-ház trónigényének jogosságáról szóló értekezés áll, majd a koronázás leírásával zárul a mű. Az utolsó részhez kapcsolódó négy nagyméretű, színezett rézmetszeten a koronázás jelenete, aransarkantyús lovagok avatása, a magyar törvényekre letett eskü és a koronázási dombon a négy égtáj felé elvégzett kardcsapások aktusa látható. A rézmetszeteket Berken János Sámuel készítette. A szerző személye, a mű témája és páratlanul szép illusztrációi az egyik legbecsesebb magyar könyvvé emelik. Teljes példánya ritka.

Díszesen aranyozott gerincű, enyhén kopottas, korabeli bőrkötésben.

Contemporary leather. Spine richly gilt, slightly worn.

Pataky: 77. old.

2 000 000,-

23. DUMONT (BARON DE CARLCROON, JEAN) – ROUSSET (DE MISSY, JEAN):

Oorlogskundige beschryving van de veldslagen, belegeringen, en verdere uitmuntende bedryven der drie doorluchtige en wydvermaarde krygsoversten, hunne vorstelyke Hoogheden den Prins Eugenius van Savoye, den Prins en Hertog van Marlborough, en den Prins van Oranje- en Nassau-Vriesland... I-II. kötet.

Gravenhaage, 1738-1739. Isaac van der Kloot. (2)+63+(2)+147p.+31 kihajt. mell. (Savoyai Jenő mellképe, 2 városkép, 12 csatakép, 11 alaprajz, 5 térkép); (4)+358p.+69 mell. (2 kivételével kihajt., 1 csatakép, 60 alaprajz, 3 térkép)

A monumentális díszmű a Savoyai Jenő életét bemutató, tíz évvel korábban ugyanitt megjelent háromkötetes „Histoire Militaire du Prince Eugene de Savoye” című munka fordítása. A herceg a XVII-XVIII. század fordulóján a Habsburg Birodalom legjelesebb hadvezére volt, végigharcolta a kor minden hadjáratát. A törökök elleni visszafoglaló háborúban szerzett nevet, majd a keresztény csapatok fővezéréként a győztes zentai csata hőse volt. A karlócai békét követően a spanyol örökösödési háborúban is sikerrel küzdött a franciák ellen. A győzelem után az osztrák Németalföld helytartója lett. Amikor a törökök megszárták a karlócai

békét, Pétervárad alatt megverte az oszmán fősereget, majd bevette Temesvárt. 1717 augusztusában Belgrádot is elfoglalta, miután szétzúzta a nagyvezír felmentő seregét. Ennek köszönhetően a következő évben megkötötték a pozsareváci békét, amelyben a szultán jelentős európai területekről mondott le.

E sikerekben gazdag katonai pálya összes jelentős állomását bemutatja a munka, hatalmas képekkel illusztrálva, amelyek a neves amszterdami rézmetsző, Jan Huchtenburg alkotásai. A számos térkép és alaprajz mellett a gyönyörű, barokkos díszítésű, részletgazdag és pontos csataképek teszik igazán látványossá a kötetet. Magyar szempontból ezek közül a fent említett zentai és péterváradai ütközet képei fontosak (előbbin még a hadvezér alakja is felismerhető). Emellett még a két csata hadrendjét bemutató lapok, Temesvár felülnézeti képe és erődítési terve, Belgrád képe és a csata alaprajza, valamint egy hatalmas Magyarország-térkép teszi számunkra is különösen értékes és kedvessé a darabot.

Gyönyörű, vastag papírra nyomtatott díszmű, éles, tiszta levonatú rézmetszetekkel. Holland nyelvű kiadása talán még a franciánál is ritkább, tudomásunk szerint hazai árverésen még nem szerepelt.

Korabeli félpergamen-kötésben.

Contemporary half vellum.

Apponyi: 0; Szántai: Schagen 1b.

2 500 000,-

23. tétel

Erdély

24. (ARANKA GYÖRGY):

A' magyar nyelv-mivelő társaság' munkáinak első darabja
Szegeden, 1796. Hochmeister Márton ny. VIII+287+(1)p. +1 kihajt. mell.

A hátsó borítón ajánló sorokkal: „T. Prof. Antal János Urnak a' Társaság nevében Aranka”. Aranka György író a magyar felvilágosodás egyik jelentős alakja, az erdélyi irodalmi és tudományos élet megszervezője volt. Kapcsolatban állt Kazinczyval, Csokonaival és Gvadányival. Bessenyei György „Egy magyar társaság iránt való jámbor szándék” című munkájának (lásd árverésünk 10. tételét) hatására az 1790-es évek elejétől több művében szorgalmazta egy nyelvművelő társaság létrehozását, melynek alapítója is lett. Az 1793 óta működő társaság első három évének termése ez a kötet, mely három szakaszra oszlik. Az elsőben nyelvészeti, a másodikban történeti tárgyú, a harmadikban pedig vegyes témájú munkák szerepelnek.

A dedikáció címzettje a marosvásárhelyi kollégiumban történelmet és nyelvészetet tanított 1798-tól 1836-ig, amikor is református püspökké választották.

Aranyozott gerincű, későbbi félbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve. A leveleken halvány rozsdafoltokkal.

Hozzá:

Jancsó Elemér:

Az Erdélyi Magyar Nyelvművelő Társaság iratai

Bukarest, 1955. Akadémiai. 446+(1)p.

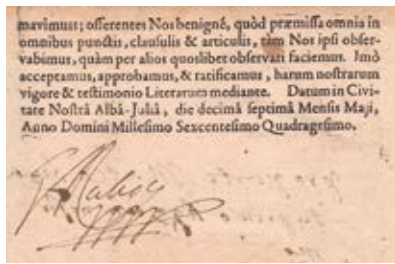
Kiadói félvászon-kötésben.

Inscribed by the author. Later half leather. Spine gilt. Leaves waterstained.

600 000,-

23. tétel

25. ERDÉLYI ORSZÁGGYÜLÉSI TÖRVÉNYCIKKEK GYŰJTEMÉNYE.

638 beírt – részben számozott – oldal + (8) + (11) + (10) + (16) + (20) + (7) + (10) + (19)p.

Jog- és művelődéstörténeti szempontból rendkívül izgalmas kolligátum, amely az 1586-1648 között tartott erdélyi országgyűlések magyar nyelvű artikulusait tartalmazza. Az 1639-ig tartó korszak kéziratos anyagának különlegességét nem alábecsülve, a darabot igazi szenzációvá és egyben árverésünk egyik legbecsesebb tételévé az a nyolc régi nyomtatvány teszi, amelyek I. Rákóczy György fejedelem idejéből származnak. Ezek, noha a törvényhatóságoknak szétküldték őket, mára a legnagyobb könyvritkaságok közé tartoznak. Ezt jelzi, hogy az elmúlt évtizedekben egyetlen példányuk sem bukkant

fel árverésen. Itt ráadásul – egyetlen kivétellel – olyan darabok szerepelnek, amelyeket a fejedelem saját kezű aláírásával is ellátott, tehát önállóan is igazi könyvészeti csemegéknek számítanak.

A kéziratos részben Báthori Zsigmond és András, Mihály havasalföldi fejedelem, Bocskai István, Giorgio Basta, Rákóczy Zsigmond, Báthori és Bethlen Gábor, valamint Brandenburgi Katalin uralkodása idején hozott törvények találhatók. Az erdélyi országgyűlési határozatok mellett egyéb jogforrások is helyet kaptak az összeállításban. Így többek között szerepelnek benne magyarországi törvények és főkapitányi rendeletek is, valamint a Kolozsvárott 1613-ban megjelent „Rerum in Transylvania anno Domini 1613...” című nyomtatvány teljes szövege. Ebben „Erdélyországnak” Báthori Gábortól való „búcsúzó levele” mellett a rendeknek 1613. október 22-én összegyűlt fejedelmválasztó országgyűlésén hozott határozatai és az új fejedelem, Bethlen Gábor eskübe foglalt ígéretei is olvashatók.

Az 1639. május és 1648. április 28. közötti gyulafehérvári országgyűlések végzéseit nyolc nyomtatvány tartalmazza. A fejedelem latin nyelvű oklevelébe illesztett magyar artikulusokat minden egyes esetben kinyomtatta a gyulafehérvári fejedelmi nyomda, majd megküldték a megyéknek és a fontosabb városoknak (ennek ellenére ma mindegyikből csupán néhány példány található hazai közgyűjteményben). Ezen időszak alatt még két további gyűlést tartottak, amelyek szövege kéziratosan került be az összeállításba. A hét fejedelmi aláírás mellett hat darabon a viaszpecsét is megmaradt, amelyeket négy esetben papírfelzet véd. A kötet elején olvasható verses ajánlás szerint a gyűjteményt brenhidai Huszár Mátyás, I. Rákóczy György fejedelem főlovászmestere és tanácsosa utasítására állította össze Szegedi János, aki ekkor a gyulafehérvári főiskola hallgatója volt. A nyomtatott artikulusokon olvasható is a Huszárnak szóló címzés. Ennek ellenére a kéziratos részt jól láthatóan többen jegyezték le, így feltehető, hogy a darab fokozatosan készült el. Végső összeállítására és bekötésére minden valószínűség szerint 1648 közepén, az áprilisi országgyűlés határozatainak kinyomtatása és a fejedelem októberi halála között kerülhetett sor.

Korabeli, vaknyomásos, sérült bőrkötésben. Több levél enyhén foltos, néhány helyen apró szakadással. A fejedelem két viaszpecsétjéről hiányzik a papírfelzet, egy sérült. Az utolsó nyomtatványon csak az aláírás szerepel, a pecsét leszakadt. A kéziratos rész nem teljes, de a hiány mértéke a számozás következetlensége miatt nem állapítható meg. Annyi bizonyos, hogy csupán néhány levélről van szó.

Damaged contemporary leather. Some leaves stained and damaged.

RMNy 1765., 1824., 1878., 1924., 1994., 2138., 2169., 2209.

3 000 000,-

26. SZENTKIRÁLYI ZSIGMOND, KOMJÁTSZEGI:

Az erdélyi bányászat ismertetése, nemzet-gazdasági, köz- és magánjogi tekintetben. Irta és kiadta --.

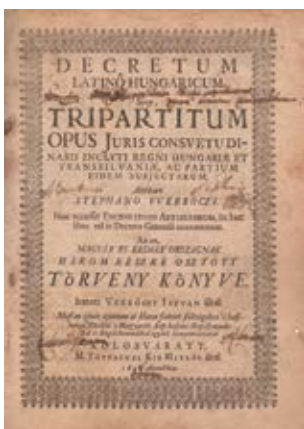
Kolozsvártt, 1841. özv. Barrané és Stein-királyi Lyceum betűivel. XV + 239p.

Az első magyar nyelvű bányászati szakkönyv. Szerzője bányamérnök, később bányakapitány, Kolozsvár kiegyezés utáni első polgármestere volt.

Díszesen aranyozott gerincű, későbbi félbőr-kötésben.

Later half leather. Spine richly gilt.

60 000,-

27. WERBŐCZI ISTVÁN:

Decretum Latino-Hungaricum. Sive Tripartitum opus juris consuetudinarii... Regni Hungariae et Transilvaniae, ac Partium Eidem Subjectarum... Az az, Magyar és Erdély Országnak három részre osztott törvény könyve

Kolozsváratt, 1698. M. Tótfalusi Kis Miklós. (24)+44+225 [recte 425]+(35)p.

Hozzáköteve:

(Telegdi Miklós – Mossóczi Zakariás):

Index sive enchiridion omnium decretorum et constitutionum Regni Hungariae, ad Annum 1559...

Claudiopoli, 1697. Ex Officina Nicolai K. de M. Tótfalu. (96)p.

Kiadói colligatum. A Decretum függelékeként megjelent Index 1579-ig dolgozza fel a decretumokat és a constitutio-kat.

Hozzáköteve:

Approbatae Constitutiones Regni Transilvaniae & Partium Hungariae Eidem Annexarum.

Ex Articulis ab Anno Millesimo Quingentesimo Quadragesimo, ad praesentem hucusque Millesimum Sexcentisimum Quinquagesimum tertium conclusis, compilatae.

Claudiopoli, 1696. Ex Officina Nicolai Kis de Miszt-Tótfalu. (6)+280+(30)p.

Hozzáköteve:

Compilatae Constitutiones Regni Transilvaniae et Partium Hungariae Eidem Annexarum. Ex Articulis ab Anno Millesimo Sexcentisimo Quinquagesimo Quarto, ad praesentem hucusque Millesimum Sexcentisimum Sexagesimum Nonum conclusis, excerptae.

Claudiopoli, 1695. Ex Officina Nicolai Kis de M. Tótfalu. (4)+118+(14)p.

A colligatum a XVII. századi erdélyi jogtörténet és a kolozsvári helytörténet érdekes dokumentuma. A három nyomtatott kötet az erdélyi jogélet alapjait jelentő fejedelemségekori törvénygyűjtemények „teljes sorozatát” tartalmazza. Werbőczy Hármaskönyvének latin-magyar szövegét az „Approbatae” és a „Compilatae Constitutiones” egészíti ki. Az ún. „Approbáták” az 1540 és 1653 között tartott erdélyi országgyűlések végzéseinek válogatott, kivonatolt és tárgyak szerint rendezett gyűjteménye, amely I. Rákóczy György kezdeményezésére II. Rákóczy György fejedelemsége idején készült el. A „Compilatae Constitutiones” az „Approbáták” kiadása után, 1654-től 1669-ig keletkezett törvények gyűjteménye. Mindhárom kötet jól illeszkedik Misztótfalusi kiadói koncepciójába, aki a fejedelemség végnapjaiban fontos feladatnak látta, hogy hozzáférhetővé tegye az alapvető erdélyi jogforrások gondozott szövegét, amelyeket hasonlóan igényes tipográfiával nyomtatott ki.

Példányunkat különösen érdekessé teszi a végére illesztett 72 oldalnyi, magyar nyelvű, kéziratos bejegyzés. A szöveg előbb „Tábla, Mellybenn a Kolozsvári Szék Színén forgando törvényeknek ki szolgáltatásának módgya meg iratik” címen a kolozsvári peres joggyakorlatot foglalja össze, utána az örökösödésről 1606-ban írásba foglalt előírások olvashatók. Az ezt követő részek más kéztől származnak. Az első fejezet hosszan értekezik az örökösödésről és a családjogról, majd ismét a városi joggyakorlatra vonatkozó rendelkezések következnek, ezután az ügyvédekről való végzések és a város elöljáróinak választásáról szóló rendelet található. Az utolsó rész a százfős tanácsra vonatkozó, 1597-ben megfogalmazott és 1683-ban magyarra fordított törvényt tartalmazza. A legutolsó lapon a városi bírák és assessorok – 1666. IV. 4-én Kolozsvárott tartott megyegyűlésen tett – esküjének szövege kapott helyet.

Kopottas, korabeli bőrkötésben, a két megkötő szalag maradványaival. A gerincen kis sérüléssel. Több levele enyhén foltos.

Worn contemporary leather. Spine somewhat damaged. Some leaves slightly stained.

RMK I 1529., 1486., 1469.; RMK II 1924., 1882.; Haiman-Soltész: 65., 45., 29., 18.; Csekey: 19.

400 000,-

1848-1849

28. MEMORIE DI VIENNA. SETTEMBRE 1848.

Az 1848-as forradalmi eseményeket bemutató, a cím alapján feltehetően olasz megrendelésre összeállított, 16 könyvomból álló gyűjtemény. Az Észak-itáliai, bécsi és magyar vonatkozású lapok a forradalom idején készülhettek Bécsben. A képekről dr. Hermann Róbert leírását közöljük:

1. Kossuth Lajos arcképe, háttérben a Lánchíddal. Franz Werner kiadásában, Bécsben megjelent litográfia, 1848.

2. Johannes Ronge katolikus lelkész, 1848-as német forradalmár, az ún. újkatolikus vagy német-katolikus mozgalom egyik vezetőjének arcképe.

3. Die Einnahme von Vicenza am 10. Juni 1848.

A cs. kir. csapatok elfoglalják Vicenzát 1848. június 10-én. Ismeretlen

mester litográfiája. A cs. kir. csapatok valójában nem június 10-én, hanem csak 11-én, s nem rohammal foglalták el Vicenzát, hanem a Durando tábornok vezette olasz védősereg kapitulációja következtében.

4. Radetzky's Sieg bei Sommacampagna und Custozza am 25. Juli 1848.

Radetzky tábornagy csapatainak győzelme 1848. július 25-én Sommacampagnánál és Custozzánál a Károly Albert király vezette piemonti-szárd hadsereg felett. Ismeretlen mester litográfiája.

Az 1848. július 23-25-i custozzai csata fordulópontot jelentett az észak-itáliai hadjáratban, Radetzky csapatai gyakorlatilag szétzúzták az olasz hadsereget.

5. Einnahme von Mailand am 6. August 1848.

A cs. kir. csapatok beveszik Milánót 1848. augusztus 4-én. Ismeretlen mester litográfiája. Radetzky csapatai március 22-én üritették ki Milánót, a Lombard-Velencei Királyság székhelyét. A város visszavételével ért véget az észak-itáliai hadjárat első szakasza, amelyet rövidesen fegyverszünet követett.

6. Erinnerung an die denkwürdigen Tage vom 13-te bis 18-te März 1848.

Emlék az 1848. március 13-18. közötti emlékezetes napokra. Franz Werner kiadásában, Bécsben megjelent litográfia a bécsi forradalom eseményeiről, 1848. A litográfia a következő jeleneteket tartalmazza:

a. A diákok és polgárok küldöttsége Ferdinánd császárnál 1848. március 14-én

b. Lelkesítő beszéd a jog és a szabadság érdekében 1848. március 13-án

c. A nemzetőrség felfegyverzése 1848. március 14-én (?)

d. A sajtószabadság engedélyezésének bejelentése 1848. március 14-én

e. István főherceg, magyar nádor ünnepélyes fogadtatása 1848. március 15-én

f. Ferdinánd császár kikocsizása a nép közé 1848. március 14-én

g. Az alkotmányosság bejelentése 1848. március 15-én

h. A forradalom áldozatainak temetése 1848. március 17-én

i. A diákok fáklýásmenete

j. Egy katona (Pollet tűzmester) hősiessége 1848. március 13-án

Pollet – Albrecht főherceg utasítása ellenére – nem volt hajlandó tüzet nyitni a népre (az utasítást nem szolgálati úton kapta).

k. A cs. kir. csapatok tábora a Glacis-n (a bécsi erődítések előtti téren)

7. Eröffnung des ersten constituirenden Reichstages zu Wien am 22. Juli 1848. durch Sr. kaisl. Hohest Erzherzog Johann Reichsverweser von Deutschland.

János főherceg, német birodalmi kormányzó megnyitja az osztrák alkotmányozó Birodalmi Gyűlést Bécsben, 1848. július 22-én. Franz

Werner kiadásában, Bécsben megjelent litográfia, 1848.

8. Erinnerung an den 26-ten Mai und 28-ten Juni 1848.

Emlék 1848. május 26-ra és június 28-ra. Franz Werner kiadásában, Bécsben megjelent litográfia, 1848. A többszátú kép a második bécsi forradalom, illetve az uralkodó alteregójává kinevezett János főherceg bécsi fogadtatásának eseményeit mutatja be. A litográfia a következő jeleneteket tartalmazza:

a. A Fővámnál (Hauptmauth) épített barikád

b. A munkások felvonulása

- c. Barikád a Bischofsgasse-n
- d. Támadás a Rotenthurm-kapunál
- e. János főherceg megszemléli a polgárőrséget
- f. A lorenzibergi barikád
- g. Az Egyetemnél épített barikád
- h. A polgárság, a diákok és a nemzetőrség díszszemléje
- i. A Kärnthnerstrassén épített barikád
- 9. Ungarns Zustand.

Magyarország helyzete 1848 szeptemberében. Fent egy külön bolygón áll egy német forradalmár. „Az egységes Németország, egy üstökös 38 csóvával.” (Utalás a leendő tagállamok számára.) Gúnyrajz. Kossuth rábeszélőképessége magával ragadja Magyarországot, s így szól: „Itt van elég tér szabad lelkünk szárnyalásához.” A széken ülő István főherceg, nádor figyelmezteti Kossuthot: „Kossuth, Kossuth, Te elszédíted Magyarországot!” Alul a horvátok magyarországi betörése látható. Franz Werner kiadásában megjelent litográfia, Bécs, 1848. szeptember 11. után.

- 10. Unsere Errungenschaften.

Vívmányaink. Karikatúra az osztrák alkotmány hatásairól és hiányosságairól, valamint az Osztrák Császárság külpolitikai helyzetéről. Franz Werner kiadásában megjelent litográfia, Bécs, 1848 ősze.

- 11. Illustrierte politische Karte von Österreich und den angränzenden Ländern.

Ausztria és a környező országok illusztrált politikai térképe. Szatirikus ábrázolás az Osztrák Császárság helyzetéről 1848. július-augusztus fordulóján. A képen láthatók többek között Radetzky 1848. július 23-25-i custozzai győzelme, Jellačić június 18-20-i innsbrucki útja, a horvátok magyarellenes készülődése, valamint a románok és szászok erdélyi mozgalmi. A kép külön érdekessége az 1848. június 12-i karlócai ütközet, a szabadságharc első fegyveres összecsapásának ábrázolása. Joseph Lancedelli litográfiája, Bécs, 1848.

- 12. Die Geißel. geschwungen über ein freies constitutionelles Volk von einem ehemaligen Prater Harfenisten. Der Redakteur und seine Mitarbeiter.

Az ostor, amelyet egy egykori prateri hárfás suhogtat egy szabad alkotmányos nép felett. A szerkesztő és munkatársai. A magát középtusznak valló bécsi lap 1848. július 24-én indult meg. Ismeretlen mester karikatúrája, Bécs, 1848.

- 13. Ein schwarzgelber Traum des Herrn Reakzerl Edlen von Zopfen oder wie es die schwarzgelben gerne hätten

Nemes Copfos Reakci József [Hermann Róbert fordítása] feketesárga álma, avagy hogyan szeretnék a feketesárgák (schwarzgelbek). Joseph Lancedelli litográfiája, 1848. augusztus 23. után.

A karikatúra a Bécsben 1848 nyár végére megerősödő rendpártiak törekvéseit gúnyolja. Datálását a lap bal szélén álló kép teszi lehetővé, amelyen a bécsi nemzetőrség augusztus 23-án fegyverrel szétveri a Praterben a munkanélküli munkások felvonulását. Az összeütközésnek több halottja és sebesültje volt. Mellette a radikálisok fegyveres erejének, az Akadémiai Légiónak (más néven Aula) remélt lefegyverzését láthatjuk, az égen pedig a múlt erői térnek vissza, köztük Metternich herceggel, a volt államkancellárral. Windisch-Grätz herceg neve képrejtvényben szerepel: Grätz, egy asztal (Tisch) és Wien. De feltűnik a cenzúra allegorikus ábrázolása, illetve Czapka volt bécsi polgármester is. Az álmodó fekete-sárga polgár mellett egy, az Akadémiai Légió feloszlását célzó kérvényt láthatunk, a „különféle eladó tárgyak” felirat mellett pedig a Légió egyenruházati cikkei. A képeknek van egy „Ferdinánd álma” című változata is, amelyen I. Ferdinánd császár hasonló álmait láthatjuk; ez utóbbin viszont már szerepel az 1848. szeptember 17-i komáromi tűzvész ábrázolása is.

- 14. Verschiedene Ansichten über das Eigenthumsrecht.

Különböző nézetek a tulajdonjogról. Karikatúra „A tulajdon szent!” jelszó különböző értelmezéseiről. Az államkancellár belemarkol a kincstárba, a munkás felírja a jelszót az arany- és ékszerboltra; a tőkés elégedetten olvassa a munkások 1848. augusztus 23-i tüntetésének szétveréséről szóló híradást. Carl Joseph Lancedelli litográfiája, Bécs, 1848. augusztus 23. után.

- 15. Gute Nacht.

Jó éjszakát! Karikatúra a demokrácia ellenségeiről. A fejedelem. „Az öreg marad a régi erőbe / És semmit sem vesznek el belőle.” A katoná. „A rongyos civilt én bizony utálom, / s lövök, ha parancsol kapitányom.” Abszolútizmus. A nyárspolgár. „Nincsen gondom a világ bajára, / viszem pénzemet biztonságba.” Ismeretlen mester karikatúrája, Bécs, 1848.

- 16. Freiwillige Werbung. Nach Italien 8 Gulden C. M. für den Kaiser und gegen die Freiheit / 10 Gulden C. M. nach Ungarn gegen den Kaiser und für die Freiheit. / Auf Kameraden! da geh'n wir lieber nach Ungarn für d' Freiheit.

„Önkéntes toborzás. Itáliába 8 pengőforint a császárért és a szabadság ellen; Magyarországra 10 pengőforint a császár ellen és a szabadságért. Fel, bajtársak! Inkább Magyarországra menjünk a szabadságért!” Karikatúra az 1848 nyarán és őszén Bécsben különböző célokra folytatott toborzásokról. Litográfia Franz Werner kiadásában, Bécs, 1848.

Korabeli félvázon-kötésben.

Collection representing the events of the revolutions in 1848. Contains 16 lithographs. Contemporary half cloth.

29. PERCZEL MÓR (1811-1899) HONVÉDTÁBORNOK SAJÁT KEZŰLEG ALÁÍRT PARANCSA.

Utasítja Kammermayer (Káldor) Antal ezredest, a debreceni fegyvergyár, valamint a fegyver- és ruharaktár parancsnokát, hogy haladéktalanul küldjön Ceglédre ruhákat, bakancsokat és fegyvereket.

1 beírt oldal. Kelt: Alberti főhadiszállás, 1849. I. 6.

Mór Perczel, General. Ordinance in Hungarian, autograph signed.

150 000,-

Fénykép, fényképészet

30. HORTHY MIKLÓS (1868-1957) A NEMZETI HADSEREG FŐVEZÉRE, KÉSŐBBI KORMÁNYZÓ SZEMLÉT TART A SIÓFOKI VASÚTÁLLOMÁSON.

Az 1919 szeptemberében kelt fényképet Jelfy Gyula fotóriporter készítette.

Mérete: 120 x 165 mm.

Photo of Miklós Horthy's muster in Siófok.

80 000,-

31. JÓKAI MÓR (1825-1904) ÍRÓ DEDIKÁLT IDŐSKORI ARCKÉPE.

A felvétel Strelisky budapesti műtermében készült 1894-ben. Jókai irodalmi munkásságának ötvenedik évfordulójára nagy ünnepségeket rendeztek, ebből az alkalomból adták ki a fotót. A képen ajánlással: „Steinbach Antalnak emlékül 1894 Jókai Mór”.

Mérete: 175 x 110 mm. Keretезve.

Mór Jókai, writer. Inscribed photo. Framed.

60 000,-

32. MOHOLY-NAGY L(ÁSZLÓ):

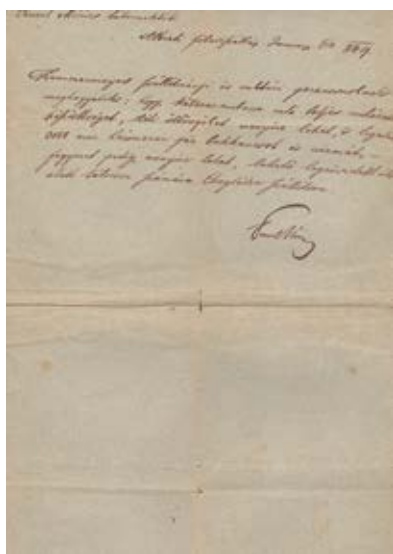
60 Fotos – 60 photos – 60 photographs. Ed. by Franz Roh.

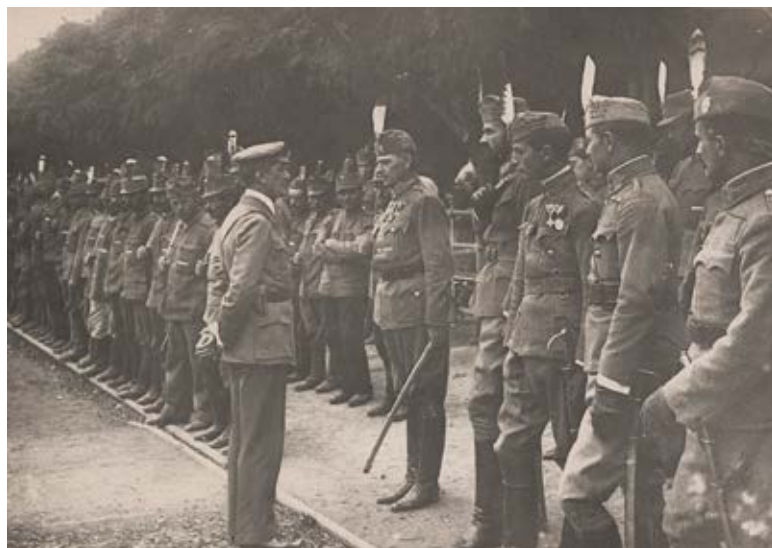
Berlin, (1930.) Klinkhardt & Biermann. 11p.+(65)p. 60 egészoldalas fényképpel. (Fototek. 1.)

Moholy-Nagy által tervezett, illusztrált, kiadói papírborítóban.

Original paper designed by László Moholy-Nagy.

60 000,-

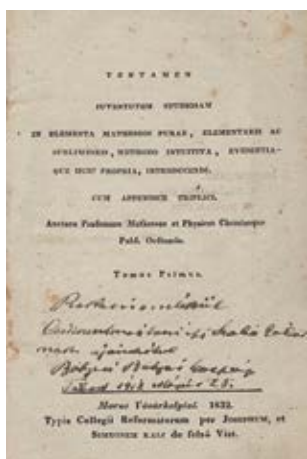

30. tétel

11., 43., 52., 122., 47., 87., 10., 1., 51., 26., 4., 13., 53., 3., 21., 128. tétel

Fizika, matematika

33. (BOLYAI FARKAS – BOLYAI JÁNOS):

Tentamen juventutem studiosam in elementa matheseos purae, elementaris ac sublimioris, methodo intuitiva, evidentialique huic propria, introducendi. Cum appendice triplici. Auctore Professore Matheseos et Physices Chemiaeque Publ. Ordinario. Tomus primus. – Appendix... Maros Vásárhelyini, 1832. Typis Collegii Reformatorum. (4)+XCVIII+502+(2)+26+(2)+XVIp.+5 kihajt. mell. (4 rézmetszetű tábla, valamint a kötet elején egy nagyméretű, kihajtható, szöveges levél, Explicatio signorum címmel) Példányunkban két levél (363-366p.) másolattal pótolva.

Bolyai Farkas műve első kiadásának első kötete, amely tartalmazza fiának, Bolyai Jánosnak világhírű munkáját, az Appendix-et. Ezt az egyetemes tudománytörténet egyik legfontosabb és legritkább darabjaként tartják számon. George Bruce Halsted a „One Hundred Books Famous in Science” című összeállításában ezt írja róla: „The most extraordinary two dozen pages in the history of thought”.

A szerzők:

Bolyai János a magyar matematikatudomány legnagyobb alakja, hadmérnök volt. Régi székely nemesi családból származott. 12 évesen került a marosvásárhelyi Református Kollégium negyedik osztályába, ahol apja, Bolyai Farkas is tanított. Az apa szerény tanári fizetése nem tette lehetővé, hogy fia Göttingenben tanuljon tovább, ezért 1818-ban a bécsi katonai akadémiára került, ott 1823-ban kitűnő eredménnyel végzett, hadmérnöki képesítést szerzett, majd a temesvári erődítési igazgatósághoz helyezték. 1832-ben feletteseitől átmeneti felmentést kért a katonai szolgálat alól, hogy tudományos munkáját folytathassa, ám kérését elutasították. A következő évben – saját kérésére – nyugállományba helyezték. Először apjához költözött, de nem jöttek ki egymással, ezért 1834-től a család domáldi birtokán telepedett le, ahol újra matematikai kutatásaival kezdett foglalkozni. 1837-ben 8 oldalas pályamunkát adott be „Responsio” (Felelet) címmel a Lipcsében működő Jablonowski Társaság pályázatára, melyben korát megelőző gondolatokat is fejteget, és igyekszik tisztázni a komplex számok geometriai szerepét. Ezzel Bolyai Hamiltonnal egyidőben alapozta meg a komplex számok algebrai elméletét. Tanulmányát bírálói értetlenül fogadták, a kiírt pályázatot egy jelentéktelen munka nyerte. Életében fő művén, az Appendixen kívül más munkája nem jelent meg nyomtatásban. Sok ezer oldalas kéziratban ránk maradt hagyatékának nagy részét ma a marosvásárhelyi Teleki-Bolyai Könyvtárban őrzik. Visszavonultan, a tudományos világtól távol élt és alkotott, életművének jelentőségét csak halála után ismerték el. Mellőzéséhez az is hozzájárult, hogy az akkori Magyar Tudós Társaság fő feladatának a magyar nyelv kiművelését tekintette, Bolyai ezzel szemben latin és német nyelven írt. Az 1860-as és 1870-es években Arthur Cayley és Felix Klein mutatta ki az alapvető összefüggéseket az euklidészi, a nemeuklidészi és a projektív geometria között, kivívva ezzel Bolyai és Lobacsevszkij elméletének teljes elismerését.

Az apa, Bolyai Farkas 1804-től haláláig a marosvásárhelyi kollégium matematika-, fizika- és kémiaprofesszora, valamint 1832-től a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja volt. Tudományos munkássága mellett számos szépirodalmi mű is fűződik nevéhez. Élete folyamán levelezést folytatott Carl Friedrich Gaussal, akivel göttingeni egyetemi éve alatt kötött barátságot, és aki bírálataival segítette munkájában. Ő kezdte el vizsgálni Euklidész párhuzamossági axiómáját – melyet fia megcáfolt –, és bebizonyította, hogy a „három, nem egy egyenesen található pont egy körön található” állítás egyenértékű vele. A matematika történetében az elsők között volt, akik követelményként írták elő az egy rendszerbe tartozó axiómák kölcsönös függetlenségét. A mű:

Bolyai János munkájának első kiadása a tudománytörténet legnagyobb ritkaságainak egyike. A tanulmány tartalmazza a független, nemeuklidészi geometria alapjait, melyet a szakirodalom Bolyai-Lobacsevszkij-féle geometriának nevez, mivel Bolyai és az orosz Nyikolaj Ivanovics Lobacsevszkij egymástól függetlenül ugyanazt a felfedezést tették. Munkájuk korszakalkotó jelentőségét csak a XX. század elején ismerték fel, mert ez biztosított matematikai alapokat az általános relativitás-elmélet kidolgozásához. Míg Lobacsevszkij (akinek cikke egy kazanyi egyetemi folyóiratban látott napvilágot 1829 és 1830 között) csak egy olyan geometria létezésének lehetőségét bizonyította, amelyben Euklidész V. posztulátuma hamis, addig a Bolyai által leírt abszolút geometriai vizsgálatok teljesen függetlenek az előbb említett euklidészi elvtől, és a görbült tér különböző fajtáin is alkalmazhatók. Ezzel az elméletével újraértelmezte a párhuzamosságot, és bemutatta a hiperbolikus sík különféle nevezetes alakzatait. A két geometriát együtt tárgyalta, és párhuzamot vont a gömbi geometriával is.

Az ifjabb Bolyai felfedezését 1820 és 1824 között – nagyrészt a bécsi katonai akadémián töltött évek alatt – dolgozta ki, majd

Temesvárról már a következőket írta apjának: „A feltételem már áll, hogy mihelyt rendbe szedem, elkészítem, s mód lesz, a paralellákról egy munkát adok ki; ebbe a pillanatba nincs kitalálva, de az az út, melyen mentem, csaknem bizonyosan ígérte a cél elérésit, ha az egyébiránt lehetséges; nincs meg, de olyan fenséges dolgokat hoztam ki, hogy magam is elbámultam, s örökös kár volna elveszni; ha meglátja Édes Apám, megesmeri; most többet nem szólhatok, csak annyit: hogy semmiből egy újj más világot teremtettem; mindaz, valamit eddig küldöttem, csak kártyaház a toronyhoz képest”. Az idősebb Bolyainak 1825 elején mutatta meg a már kidolgozott elméletet, de művének kiadásával kapcsolatban egy 1831-es találkozó bírt döntő jelentőséggel, mert amint később leírta: „ha történetesen akkor... az atyám nem ösztönzött s mondhatni nem erőltetett volna a hírtelen leírásra – hihetőleg azon Appendix tartalma sem látott volna még napfényt”. Bolyai Farkas, mivel bizonytalan volt fia kutatási eredményeivel kapcsolatban, elküldte barátjának, Gaussnak az Appendix kéziratát, de a matematikus válasza mindkét Bolyainak nagy csalódást okozott. Levelében ugyanis azt állította, ezeket az eredményeket ő már 30 éve ismeri, csak nem publikálta, és ha a felfedezést dicsérné, az olyan lenne, mintha önmagát istenítene. Gauss hozzáállása annyira elkedvetlenítette Jánost, hogy feladta matematikai karrierjét. Apja később fő műve, a Tentamen függelékeként, Appendix címen közzé tette fia, Bolyai János abszolút geometriáról írott esszéjét.

A kiadás:

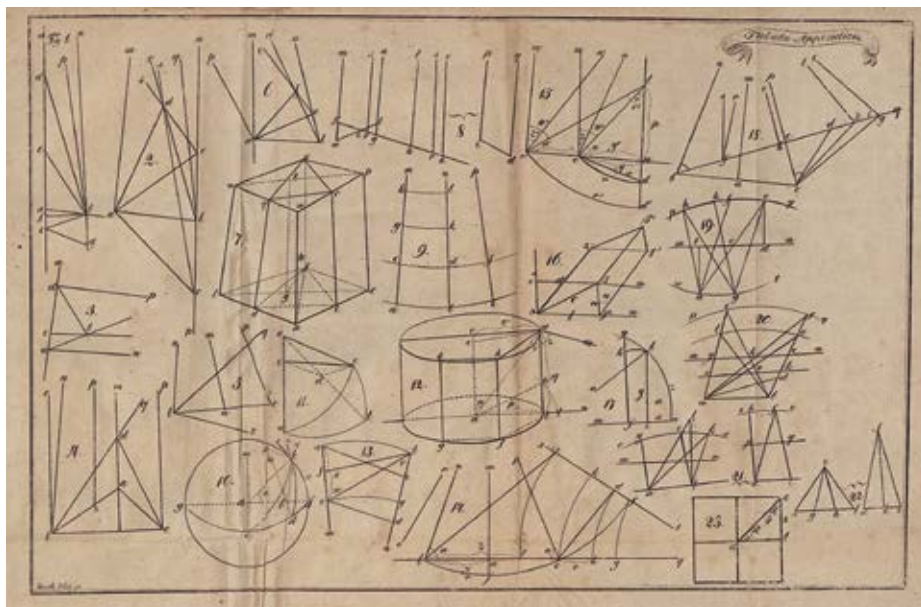
A mű a nyomdai feljegyzések szerint 500 példányban jelent meg. Az előfizetők névsora 70 nevet tartalmazott, egykorú adatok szerint összesen 128-at adtak el belőle. A viszonylag magas példányszám ellenére a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Az utóbbi negyed században külföldi árveréseken négy alkalommal bukkant fel, itthon az elmúlt mintegy 100 évben kétszer került kalapács alá.

Restaurált, korabeli papírkötésben.

First edition of János Bolyai's system on non-Euclidean geometry in the first volume of Farkas Bolyai's Tentamen. „The most extraordinary two dozen pages in the history of thought” (Halsted) and one of the few absolute rarities in the history of science. In the 26-page appendix to the mathematical work of his father, the young Bolyai established a generalised system of geometry free of Euclidean premises of the parallel axiom. One of the utmost curiosities: printed in 500 copies, the list of subscribers contains 70 names, purchasing 128 copies. Today few – mostly institutional – copies are known worldwide and only 5 have appeared at auctions in the past quarter century. Restored contemporary hardpaper. Two leaves (pp. 363-366) replaced by copies.

Bolyai-bibliográfia: 353-354. old.; Horblit: One Hundred Books Famous in Science. 69b.; Dibner: Heralds of Science. 116.

15 000 000,-

33. tétel

34. MAKÓ PÁL:

A' mennykönek mivoltáról, 's eltávoztatásáról való böltselkedés, melyet deák nyelven írt, és most feles másolásokkal, és toldalékokkal megjobbított --, magyarázta pedig Révai Miklós Posonyban és Kassán, 1781. Landerer Mihály költségével és betűivel. 222 + (2)p. Első kiadás.

A légtör elektromosságával és a villámok elleni védelemmel foglalkozó munka először 1772-ben jelent meg németül, nagy nemzetközi elismerést aratva. A következő évben latinul is napvilágot látott. Ez az első magyar nyelvű kiadása. Népszerűsítő műnek készült, méltatói emellett kiemelik szokatlan tudományos alaposságát. A hivatkozott nevek között a kor legnagyobb tudósai, így Halley, Lomonoszov, Ludolf és Volta is szerepelnek.

A szerző a magyar természettudományos oktatás egyik legnagyobb alakja volt. Tanított Nagyszombatban, Bécsben, majd a jezsuita rend feloszlata után a budai és a pesti egyetemen. Részt vett a Ratio Educationis létrehozásában. Tankönyveit külföldön is kiadták és használták.

Korabeli papírborítóban.

Contemporary paper.

80 000,-

Grafika**35. ALBUM VÖRÖS IDŐKBŐL**

(Sopron, 1919. Röttig-Romwalter ny.) 10 színes t.

A proletárdiktatúra rémtetteit bemutató, satirikus rajzsorozat. A népbiztosokat a művész markáns, sztereotip zsidó arcvonásokkal ábrázolja. A képalírások: Hadügy, Pénzügy, Közlekedésügy, Belügy, Bírói-vizsgálat, Vörös fővezér, Közgazdasági tevékenység, Szabadság, Egyenlőség, Testvériség. Készítője neve a jobb alsó sarokban szerepel: „Szűts”. Keresztnevről, munkásságáról nincs információnk. A lapok mérete 345 x 245 mm.

A mappa a szakirodalomban sehol nem szerepel, árverésen sem bukkant még fel soha.

Rajzos, kiadói papírmappában.

Illustrated, original paper folder.

600 000,-

36. A MAGYAR EXLIBRISGYŰJTŐK ÉS GRAFIKABARÁTOK EGYESÜLETE KIADVÁNYAI. I-XVI [TELJES SZOROZAT].

I. Román Károly könyvjegyei

Bp. (Nagyvárad), 1932. Kálvin ny. 1t. + 9p. + 10t. (felragasztott könyvjegyekkel) Aláírt példány. Zsinórral átfűzött, színes, rajzos, kiadói papírborítóban.

II. Gáborjáni Szabó Kálmán könyvjegyei

Bp. (Debrecen), 1934. Nagy Károly és Társai ny. (11)p. + 16t. (felragasztott könyvjegyekkel) Számozott (14./150), aláírt példány.

Kiadói papírborítóban.

III. Haranghy Jenő 12 rézkarc exlibrise. Bevezetéssel ellátta Siklóssy László.

Bp., 1935. (Királyi Magyar Egyetemi Ny.) (8)p. + 12t. (felragasztott könyvjegyek, az első aláírt) Számozott (86./51-150) példány.

Kiadói papírborítóban.

IV. Révész Kornél:

Ex librisek. Tizenkét rézkarc.

Bp., (1938. Bichler ny.) (4)p. + 12t. 50 példányban jelent meg, sorozatjelzés nélkül.

Kiadói vászonkötésben.

V. A MEGE évkönyve az 1937. esztendőre

Bp., 1937. (Löbl D. és Fia ny.) 40p. 200 példányban jelent meg.

Kiadói papírborítóban.

VI. Vadász Endre hat kézzel színezett illusztrációja „Az úrifüú aki a paradicsomban járt” című mesekönyvhöz.

Bp., 1938. Officina. (4)p. + 6 színes t. 50 példányban jelent meg. A címlapon a művész ajánló soraival.

Kiadói papírmappában.

VII. Bort, búzát, békességet! 1938.

Bp., 1928. (Löbl Dávid és Fia ny.) (4)p. + 29t. (5 aláírt) 110 példányban jelent meg.

Kiadói papírborítóban.

VIII. Tóth Ervin:

Fametszet a XX. században. Némedy Gyula dr. előszavával.

(Bp.-Szeged), 1939. (Ablaka György ny.) 40+(2)p.+7t. (1 színes) Számozott (I./L), a szerző által aláírt, az előszó írója által dedikált példány: „Ő Fensége Dr. Vitéz József Ferenc Királyi Fenségnek őszinte, mély tisztelettel ajánlom: Szeged, 1939. szeptember 30.-án Dr. Némedy Gyula”.

Kiadói papírborítóban.

IX. Boldog újévet! 1939.

Bp., 1939. (Bichler ny.) (4)p.+43t. (részben aláírt, színes) 170 példányban jelent meg.

Zsinórral átfűzött, kiadói papírborítóban.

X. Családi ünnepek a grafika nyelvén

Bp., 1940. (Bichler ny.) 1t.+(4)p.+26t. (14 aláírt) Összesen 240 példányban jelent meg. Ez a 30 számozott – tíz eredeti rézkarcot tartalmazó – luxusdarab egyike, a 11. számot viseli.

Zsinórral átfűzött, kiadói papírborítóban.

XI. Udvariasság és művészet. Drahos István 12 rézkarca.

Nagyvárad, 1940. Kálvin ny. (6)p.+13t. (12 rézkarc, 3 aláírt) 50 példányban jelent meg.

Zsinórral átfűzött, kiadói papírborítóban.

XII. Kelet visszatért!

Bp., 1941. (Bichler és Büchler ny.) (6)p.+20t. (8 aláírt) Számozott (99./150) példány.

Zsinórral átfűzött, kiadói papírborítóban.

XIII. Békés Újévet! 1941.

(Bp.), 1941. (Bichler ny.) (4)p.+36t. (20 aláírt) Összesen 250 példányban jelent meg. Ez a 30 számozott – nyolc eredeti rézkarcot és egy fametszetet is tartalmazó – luxusdarab egyike, a 20. számot viseli.

Zsinórral átfűzött, kiadói papírborítóban.

XIV. Koppány György fa- és linoleummetszetei Vörösmarty „Csongor és Tünde” regényes színjátékához.

Bp., 1941. (Bichler és Büchler ny.) (20)p. Számozott (143./160) példány.

Kiadói papírborítóban.

XV. Veér-Wenczel Márton kisgrafikái. Irta és összeállította Radványi Károly.

Nagyvárad, 1942. Kálvin ny. 1t. (felragasztott fénykép)+(5)p.+10t. (20 felragasztott könyvjeggyel) Számozott (143./160), a szerző által aláírt példány.

Zsinórral átfűzött, kiadói papírborítóban.

XVI. Onni Okkonen: A finn grafikusművészet

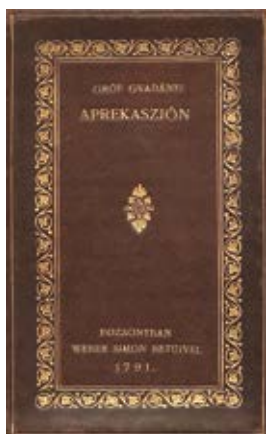
Bp., 1943. (Bichler és Büchler ny.) 14+(1)p.+12t. 200 példányban jelent meg.

Kiadói papírborítóban.

Editions of the Association of Hungarian Ex-Libris and Graphic Collectors. Complete series.

400 000,-

37. (GVADÁNYI JÓZSEF, GRÓF):

Aprekaszión. Mellik mek sinálik fersben mikor mek tartatik Szent Francz Xavér neve nat Pátrón Streng Herr Kapitán Úr N***, Asz Nemes Regiment Excellens Gróf N*** Huszáren.

Pozsonban, 1791 [1800k.] Weber Simon Péter betűvel. 15p.

Humoros névnapki köszöntő. 1781-ben született, amikor Gvadányi a Galíciában állomásozó Nádasdy-huszároknál szolgált ezredesi rangban. A költeménnyel egyik legjobb barátját, Nováki Ferencet akarta megtréfálni. A mű további sorsa emlékeztet a Lúdas Matyiéra. Első munkájához, a „Pöstényi fürödés”-hez hasonlóan ezt sem kívánta megjelentetni, de – amint az előszóban leírja – egy ismerőse elküldte neki a Kassán 1785-ben, tudta nélkül kinyomtatott kalózkiadás egy példányát. Így ír erről: „láttam, hogy sok hibák vólnának abba, azért is némelyek únszollására Pozsonyba megjobbítva a’ prés alá szorítottattam”. Peldányunk az 1791-es kiadás 1800 körül napvilágot látott, több helyen átdolgozott változata. Erről, valamint a mű és a kiadás történetéről is alapos feldolgozás született a Borda Antikvárium 13. könyvészeti kiadványaként (Dr. Torda István – V. Ecsedy Judit: Gvadányi József. Aprekaszión. Névnapki ugratás 1781-ből. Zebegény. 2005.) Itt – a már említett

1785-ös mellett – leírnak még két korábbi (egy hely és év nélkül, valamint egy Eperjesen 1785 és 1790 között megjelent) kiadást is. E háromból csupán az eperjesinek ismert példánya, de az itt szereplő darabnak is csak a Szüry-gyűjteményben és Turócszentmártonban található egy-egy párja.

Langer Mór az 1791-es kiadást a magyar irodalom legnagyobb ritkaságai között említi. Annak, valamint az eperjesinek az elmúlt évtizedekben egy-egy példánya már kalapács alá került, ez azonban még soha nem szerepelt árverésen.

A gerincén papírcsikkal. Díszesen aranyozott, XX. század eleji bőrtékában. Gyönyörű darab.

Unbound. In richly gilt, 20th-century leather case.

Szüry: 1628.; Torda – V. Ecsedy: 5.

800 000,-

38. (GVADÁNYI JÓZSEF, GRÓF):

Pöstényi fürödés a’ mellyet Egy Magyar Lovas Ezeredből való Százados az ottan történt mulatságos dolgokkal, élő Magyar nyelven, Versekbe foglalt, 1787. Esztendőbe, Rák Havának 12. napján. Nyomtatattott Tsöbörtsökön, a’ Caspium Tenger partyán azon Esztendőbe.

(Pozsony, 1787. Weber ny.) 45p.

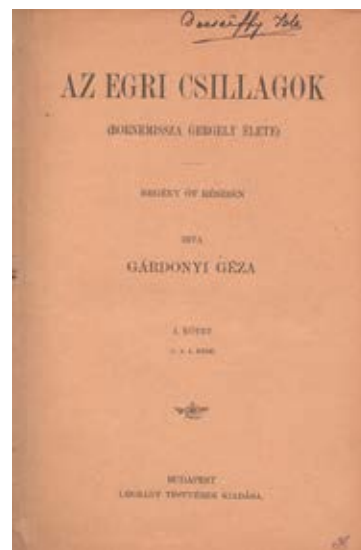
A legritkább magyar irodalmi első kiadások egyike, tudomásunk szerint az elmúlt mintegy fél évszázadban egyszer szerepelt árverésen. Szüry Dénes gyűjteményében sem volt meg. Borda Lajos két változatát említi, V. Ecsedy Judit ezeket különböző kiadásokként írja le.

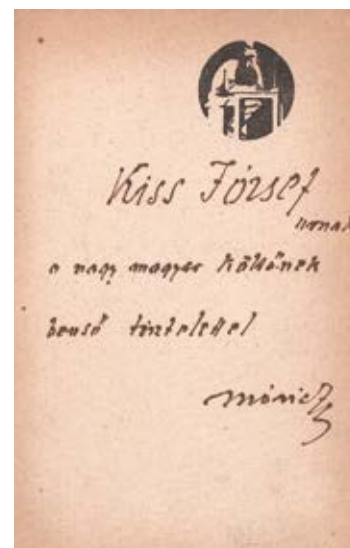
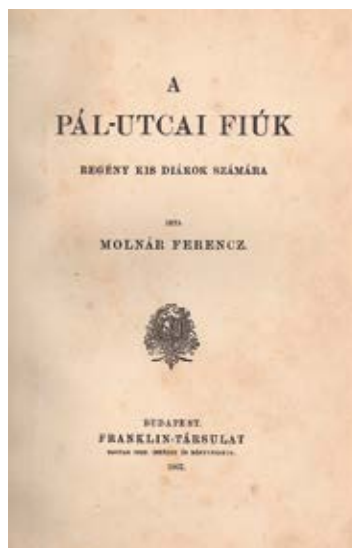
Díszesen aranyozott gerincű, XIX. század végi félbőr-kötésben. Gyönyörű példány.

19th-century half leather. Spine richly gilt.

Szüry: 0; V. Ecsedy: 136.; Borda: 6928.

600 000,-

40., 41., 42. tétel

Ifjúságunk kedvencei

39. GÁRDONYI GÉZA:

Egri csillagok. (Bornemissza Gergely élete). Regény öt részben. I-II. kötet.
Bp., (1901.) Légrády Testvérek. (2)+392p.; (2)+354+(1)p. Első kiadás.
Aranyozott gerincű, korabeli vászonkötésben. Az első kötet több levele javítva.
Contemporary cloth. Spine gilt. Some leaves restored.
Poss.: A Dessewffy család egyik tagjának tulajdonosi bejegyzésével.

150 000,-

40. KARINTHY FRIGYES:

Tanár úr kérem. Képek a középiskolából. Vértes Marcel rajzaival.
Bp., (1916.) Dick Manó. 185+(7)p. Szövegek közti rajzokkal. Első kiadás.
Rajzos, kiadói papírborítóban. Körülvágatlan, kifogástalan példány.
Illustrated, original paper. Uncut.

150 000,-

41. MOLNÁR FERENC:

A Pál-utcai fiúk. Regény kis diákok számára.
Bp., 1907. Franklin-Társulat. 242p.+8t. Lapszámozáson belül egészoldalas és szövegek közti rajzokkal. Első kiadás.
Restaurált, rajzos, enyhén kopottas, (kék) kiadói vászonkötésben.
Restored, slightly worn, original cloth.

80 000,-

42. MÓRICZ ZSIGMOND:

Hét krajczár. Elbeszélések.
Bp., 1909. „Nyugat”. 142+(1)p. Első kiadás.
Az első levélen ajánlással: „Kiss József urnak, a nagy magyar költőnek benső tisztelettel Móricz”.
Korabeli vászonkötésben.
Inscribed by the author. Contemporary cloth.

150 000,-

43. PETŐFI SÁNDOR:

János vitéz

(Budán), 1845. Vahot Imre (M. Kir. Egyetem ny.) IV + 113p.

A legritkább irodalmi első kiadások egyike. Petőfi 1844-ben érkezett a fővárosba, ahol Vahot Imre jóvoltából a Pesti Divatlapnál segédszerkesztő lett. Ősszel kezdte el írni Kukorica Jancsi történetét, de csak Jancsi hazatértéig, Iluska sírjának meglátogatásáig készítette el. Barátai – elsősorban Vörösmarty Mihály – biztatására folytatta a történetet és változtatta meg a címét végleges formájára. A nagyközönség előtt még viszonylag ismeretlen költő eleinte nem talált kiadót, nem láttak benne üzleti lehetőséget. Végül Vahot vállalta a kötet megjelentetését, és előszót is írt hozzá. A mű 1845. március 6-án látott napvilágot, és rövid időn belül országos hírnevet szerzett írójának. A források szerint a kiadó a kinyomtatott 1000 példány felét a következő évben új címlappal ellátva, mint második, olcsóbb kiadást hozta forgalomba.

Díszesen aranyozott, XX. századi bőrkötésben, elegáns papírtokban. A címlapon tulajdonosi bejegyzéssel.

Richly gilt, 20th-century leather in hardpaper case.

Szűry: 0

500 000,-

József Attila**44. BÁNYAI LÁSZLÓ (1904-1979) ÍRÓ, JOGÁSZ LEVELE JÓZSEF ATTILÁNAK.**

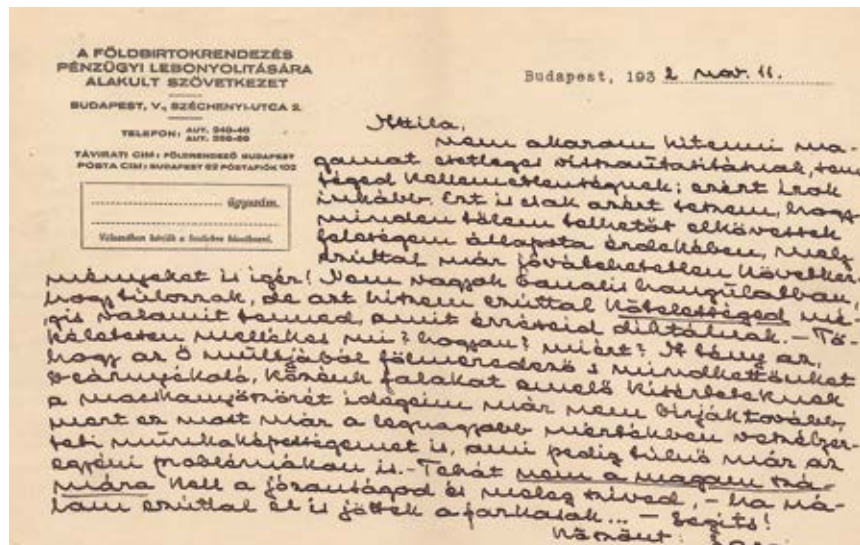
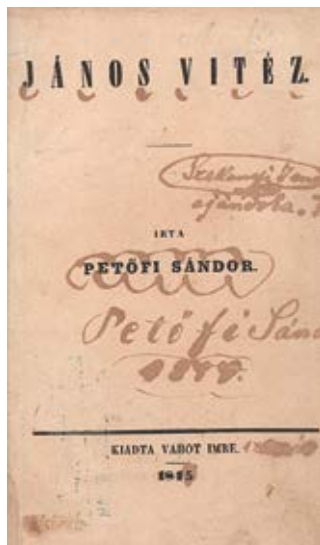
Bányai László a címzett sógora, József Jolán harmadik férje volt; 1930-ban kötöttek házasságot. Kapcsolatuk azonban nem volt felhőtlen: a feleség „hiába szerette-becsülte a férjét s kapaszkodott az általa megteremtett rendbe és biztonságba – az eseménydúsabb élethez szokott Jolánt valószínűleg már nem elégtették ki a beszűkült házaselet nehezen kiküzdhető apró örömei. Szenvedett a filléreskedésre kényszerítő szegénységtől és háttérbe szorítottságtól.” (Valachi Anna: Hét év József Attila közelében. Dokumentumok Bányai László hagyatékából). A szakirodalom feljegyzi, hogy Bányai ebben az időszakban már kénytelen volt sógoraihoz fordulni segítségért, ám konkrétan ilyen tárgyú levél eddig ismeretlen volt. A teljesség igényével kiadott József Attila-levelezés csak egyetlen darabot ismer, melyet Bányai írt sógorának, holott visszaemlékezések szerint közeli kapcsolatban álltak.

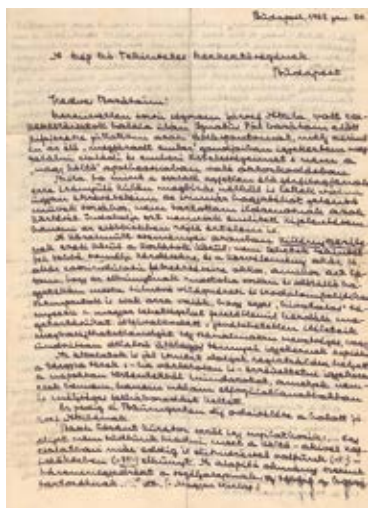
Tételünk egyedülálló irodalomtörténeti emlék, melyben Bányai segítséget kér József Attilától felesége állapota ügyében, „mely ezúttal már jóvátehetetlen következményeket is ígér”.

1 beírt oldal. Kelt: Bp., 1932. XI. 11.

László Bányai, writer, lawyer. Autograph letter to Attila József, poet.

150 000,-

45. BÁNYAI LÁSZLÓ (1904-1979) ÍRÓ, JOGÁSZ LEVELE A SZÉP SZÓ SZERKESZTŐ-SÉGÉNEK.

József Attila életében nem kapta meg a Baumgarten-díjat, melynek okát az irodalomtörténet – sokszor leegyszerűsítően – a Babits-csal szembeni ellentétben látja. Az indokokat és a két költő kapcsolatát többen igyekeztek feltárni, ám az általános nézet mégis az maradt, hogy Babits József Attilát „kizárta a Baumgarten-díjból, távoltartotta a Nyugattól, és jelentős része volt a fiatal költő teljes elszigetelődésében és az irányadó irodalmi körök lebecsülésében” (Komlós Aladár: József Attila és kritikusa).

Tételünk a költő sógorának terjedelmes levele, amely József Attila halála után egy hónappal kelt, és a fenti szempontot erősíti; szinte odáig megy, hogy József Attila haláláért Babitsot teszi felelőssé. A levél végén, felvetései közt is első helyen írja: „Babits Mihálynak, valamint a Baumgarten díj kurátorságának szerepe a nyilvánosság előtt tisztáztassék!”

Rendkívül izgalmas és információdús irodalomtörténeti dokumentum.

4 beírt oldal, a hajtások mentén javítással. Kelt: Bp., 1938. I. 20.

László Bányai, writer, lawyer. Autograph letter to the editorial office of Szép Szó.

80 000,-

46. SZÉP SZÓ. HATODIK KÖTET. 1938.

(Bp., 1938.) Pantheon. 1t. + 128p. + 1t.

1937. december 3-án halt meg József Attila, melyhez kapcsolódóan a Szép Szó emlékszámmal jelentkezett alapító szerkesztője tiszteletére. Példányunk érdekessége, hogy a szám az egyik szerző, Ottó Ferenc tulajdona volt.

Ő József Attila baráti köréhez tartozott, számos költeményét megzenésítette; az ehhez kapcsolódó emlékeit írta meg ebbe a különszámba. Azt, hogy jelen példány a zeneszerzőé volt, bizonyítja saját kezű tulajdonosi bejegyzése, valamint bélyegzője is. Ám ezen felül is számos érdekesség akad a kötetben. Többek között ekkor meg először nyomtatásban a költő egyik legismertebb műve, az „Altató”. Ottó Ferenc itt leírt története szerint József Attila az ő kérésére írta a verset, „kis Balázs” pedig nem más, mint unokaöccse, Gellér Balázs. A kötetben a szöveg mellett egy fotó van beragasztva, melyen Balázs szerepel, mint híradós katona. Emellett több újságkivágást, szórólapot, programfüzetet is helyezett a lapszámba, mindegyiken autográf megjegyzésekkel. A hátsó előzéklapon egy József Attiláról készült fényképet is találunk, melyet – a kéziratos bejegyzés szerint – Barta István készített. Érdekessége, hogy a szakirodalom és a Petőfi Irodalmi Múzeum katalógusa szerint ebből „a képből eredeti pozitív nem maradt ránk”.

Korabeli félvászon-kötésben.

Contemporary half cloth.

300 000,-

47. JÓZSEF ATTILA:

Külvárosi éj. -- újabb költeményeiből.

Bp., 1932. Szerző. 32p. Első kiadás.

A címlapon szellemes ajánló sorokkal: „Schöpflin Aladárnak, – olvasás végett, t. i. ha azt [kihúzott szöveg] írom: szeretettel, nem hiszi, pedig igaz; ha azt írom: tisztelettel, sablónnak veszi, pedig igaz; mi mást írjon tehát Budapesten, 1932. okt. 19-én József Attila”.

A dedikáció azért is különösen érdekes, mert a költő és Schöpflin Aladár kapcsolatáról eddig nem sokat tudtunk. Előbbi levelezésében csak kétszer merül fel Schöpflin neve, teljesen indirekt módon. Utóbbiról pedig Komlós Aladár feljegyezte: „Feltűnő tévedése kevés van: a Vajda Jánossal szemben elkövetetten kívül ilyen, hogy ő sem vette észre József Attilát és túlbecsülte Földi Mihályt.” Mindezek fényében rendkívül izgalmas ez a személyes hangvételi ajánlás.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve.

Inscribed by the author. Contemporary half leather. Spine richly gilt. Original cover bound inside.

1 500 000,-

48. JÓZSEF ATTILA:

Nem én kiáltok

Szeged, 1925. Koroknay. 110+(1)p. Első kiadás.

A kolofon alatt ajánlással: „Az én Frici barátom menyasszonyának, igen szívesen. Bp. 925. febr. József Attila”. Frici feltehetőleg Naschitz Frigyes, aki testvérével, Tiborral együtt a József gyermekek játszótársa volt. A költő többször említi őt levelezésében. Pótolta gerincű, kiadói papírborítóban.

Inscribed by the author. Restored, original paper.

600 000,-

49. JÓZSEF ATTILA:

Szépség koldusa. Versek.

Szeged, 1922. Koroknay. 48p. Első kiadás.

1922 októberében a tizenhét éves József Attila már 150 „előjegyzőt” gyűjtött első kötetére, majd ugyanebben a hónapban felkérte Juhász Gyulát: „Kérem kedves Juhász Bátyám, az előszót írja meg”. Végül az év végén megjelent a Szépség koldusa háromszáz példányban. Darabunk egyik érdekessége, hogy a címlap versojára Galamb Ödön, a költő tanára, atyai barátja írt igazi irodalmi szenzációnak számító sorokat: „Kedves Lacim! Szóltam talán már József Attiláról, aki még most járja nálunk a hetedik osztályt. Olvasd el kötetét, – hiszem, hogy hamarosan többet is olvasunk tőle. Ha elolvastad, esetleg írhatnál róla valahova, – az én levelemre pedig mindenesetre válaszolj!” A címzett minden jel szerint Magyar László újságíró, karikaturista, aki a kötetet megelőző időszakban Makón dolgozott, később pedig Szegeden élt. Szerkesztőként többször is közölt verseket József Attilától, sőt, egyik első karikatúráját is a költőről készítette.

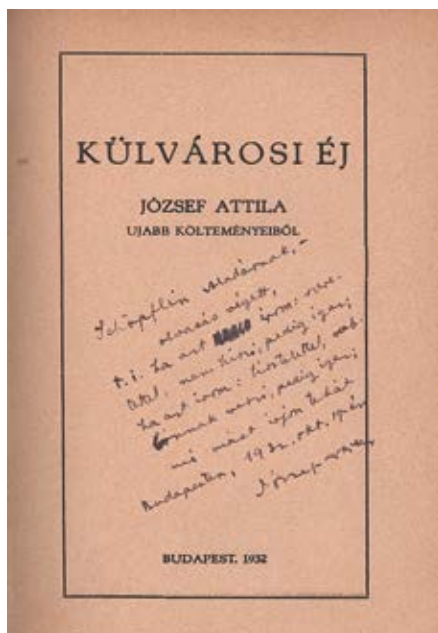
Példányunk másik különlegessége, hogy a Parasztanyóka című vers tartalmaz egy József Attilától származó ceruzás sort. Péter László irodalomtörténész tanulmánya szerint (Élet és irodalom. 1960/50.) a szedő lehagyta ezt, a költő pedig utólag írta be kézzel. Az első kritikai kiadás még nem ismerte ezt a mondatot, az újabb viszont már közli, jegyzetapparátusa pedig három kötetéről tesz említést, melyek esetében hasonlóan járt el József Attila. (Bíró-Balogh Tamás és Ilia Mihály szíves közreműködésével.)

Korabeli félbőr-kötésben.

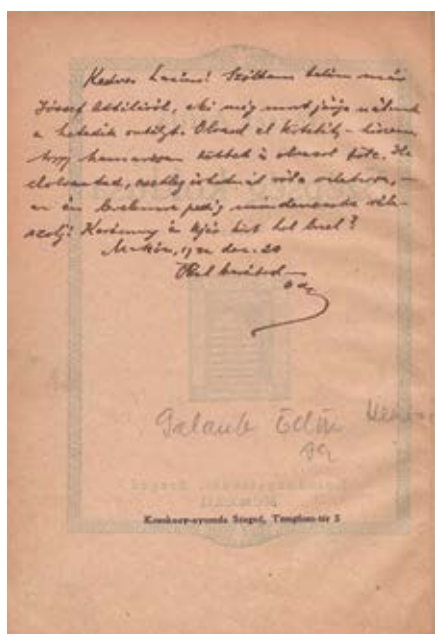
Contemporary half leather.

2 000 000,-

47., 48. tétel

49. tétel

50. KARINTHY FRIGYES:

Ki kérdezett...? (Címszavak a nagy enciklopédiához)

Bp., (1926.) Singer és Wolfner. 217+(3)p.

A címlapon szellemes ajánlással: „Almásné Ellának aki, ha nem is kérdezett, legalább felelt, ha én kérdeztem szeretettel Karinty Frigyes 926”.

Kiadói papírborítóban.

Inscribed by the author. Original paper.

150 000,-

51. KATONA JÓ(z)SEF:

Bánk-Bán. Dráma 5. szakaszban.

Pesten, 1821. Trattner János Tamás. VIII+9-141p.

Első kiadás. Ez a szerző első nyomtatásban megjelent munkája. Katona József fő művét 1815. július 30-án fejezte be, és még ugyanebben az évben benyújtotta az Erdélyi Múzeum pályázatára. Ennek eredményét Döbrentei Gábor 1818-ban tette közzé, azonban a zsűri ekkor még nem ismer-te fel értékeit, a drámát meg sem említették. A színpad számára Udvarhelyi Miklós mentette meg a művet, akinek a szerző 1816-ban megmutatta a kéziratot (az ő jutalomjátékaként mutatták be először, Kassán 1833. február 15-én). Bárány Boldizsár Rostájának kritikai észrevételeit felhasználva Katona kicsit átdolgozta a szöveget, amivel 1819. július 2-ára lett készen. Ezt követően megpróbálta engedélyeztetni kiadását és színházi előadását. Színpadra állításához azonban a cenzúra nem járult hozzá, így végleges szövegét csak nyomtatásban tudta megjelentetni. Trattner vállalta el, hogy saját költségén kinyomtatja a drámát. A kötet 1820. november 15-én látott napvilágot, de 1821-es évszámmal. Máiig is a legjobb, legjelentősebbnek tartott magyar tragédia, nemzeti drámairodalmunk alapműve. Páratlanul ritka és becses darab.

Kiadói papírborítóban. Körülvágatlan példány. A korabeli papírkötést XX. századi, álbordákkal díszített bőr palliumba helyezték. Az elő- és háttáblát klisével nyomott, vonalakból álló keretdísz övezi, amelyben az előtáblán a címlap szedésével megegyezően a szerző, a cím és a kiadás adatai tűnnek fel. A gyönyörű kötetet virágmintás papírral borított, elől bőrrrel szegélyezett tok is védi.

Original paper. Uncut. In 20th-century leather pallium and hardpaper case.

Szűry: 2367.

1 000 000,-

51. tétel

52. KAZINCZY FERENTZ:

Heliconi virágok 1791 esztendőre. Szedte --.

Pozsonyban és Komáromban, 1791. Wéber Simon Péter. 112+(8)p. Első kiadás.

Kazinczy német mintára évente egy-egy versantológiát szándékozott megjelentetni, amelyben az újabb költői termést, illetve tehetséges fiatalokat kívánt szerepeltetni. Az első darabban saját írásain kívül a kor legnevesebb alkotói kaptak helyet, köztük Aranka György, Batsányi, Dayka, Baróti Szabó Dávid, Verseghy és Virág Benedek is. Kazinczy a következő évi almanachban akarta bemutatni felfedezettjét, Csokonait. Mivel azonban a kötet nem bizonyult kelendőnek, Wéber visszaküldte a kéziratot. Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather. Spine richly gilt.

Poss.: Dr. Rados Imre könyvtárából.

Szűry: 2386.

300 000,-

53. [KAZINCZY FERENC] SZÉPHALMY VINTZE:

Orpheus. Egy hónapos irás, a' jozan-gondolkozásnak, igazabb ízlésnek és magyar történeteknek elő-segállítására. Ki-adta --. I-II. kötet.

Kassán, 1790. Fűskúti Landerer Mihály. 442+(6)p.; 1t. (Ráday Gedeont ábrázoló rézmetszetű címkép)+408+(8)p. Az első kötet – Pálffy Károly kancellárt ábrázoló – címképe hiányzik.

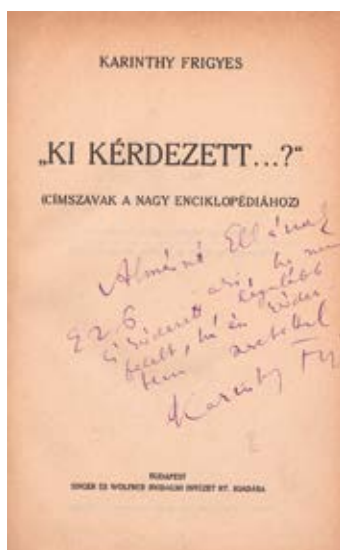
A magyar felvilágosodás egyik legjelentősebb folyóirata. Kazinczy 1788-ban Baróti Szabó Dáviddal és Batsányi Jánossal együtt indította el Kassán az első önálló magyar nyelvű folyóiratot, a Magyar Museumot. Kazinczy – miután Batsányi átírta az általa tervezett előszót – kivált a szerkesztőségéből, és önálló lapot alapított. Címéül saját szabadkőműves nevét választotta, ezzel is hangsúlyozva, hogy célja a felvilágosodás nyelvi és világnézeti programjának képviselése. Eredetileg havonként kívánta megjelentetni, de végül összesen 8 száma látott napvilágot. Noha a cikkek jelentős részét maga Kazinczy írta, a közreműködők közt megtaláljuk Aranka György, Pálóczi Horváth Ádám, Virág Benedek, Verseghy Ferenc, Ányos Pál és Dayka Gábor nevét is. A második kötet hangvétele a cenzúra és a politikai helyzet változása miatt visszafogottabbá vált. A Helytartótanács nem engedélyezte postai terjesztését, ezért számonként árusították. Az első valójában már 1789 decemberében megjelent, az utolsó pedig csak 1792 első felében látott napvilágot. Az egyes számokhoz kéék, kiadói papírborítók is készültek, rajtuk tartalomjegyzékkel és tudósításokkal, de ezek az akkor bekötött példányokba természetesen nem kerültek bele. Teljes sorozata páratlanul ritka.

XX. század eleji félbőr-kötésben. Szép példány.

20th-century half leather. Frontispiece of first volume missing.

Lakatos: 2187.

300 000,-

Kéziratok

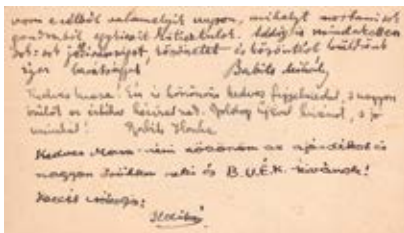

54. ALMÁSY PÁL (1818-1882) HEVES MEGYEI ALISPÁN (KÉSŐBB AZ ELSŐ NÉPKÉPVISELETI ORSZÁGGYŰLÉS ALELNÖKE) GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁNNAK ÍRT AUTOGRÁF LEVELE „KEGYELMES URAM!” MEGSZÓLÍTÁSSAL.

A címzett kérésére megtette az intézkedéseket a gróf megyén keresztül való utazásával kapcsolatban. Örömeinek ad hangot, hogy Széchenyi a Tisza folyó szabályozásának lehetőségeit készül felmérni. Szeretné, ha a megye közönsége október 12-én Szolnokon kifejezhetné iránta érzett tiszteletét. Széchenyi 1845 augusztusában a helytartótanács közlekedésügyi osztályának vezetője lett. Ősszel Vásárhelyi Pállal és Tasner Antallal bejárta a Közép- és Alsó-Tiszát, aminek hatására megírta és 1846 elején kiadta Tisza-szabályozási programját („Eszmetöredékek...”). Január 19-én megalakult a Tiszavölgyi Társulat, de az augusztusban megkezdődött munkálatok 1847-re kifulladásig tartottak.

Pál Almásy, sub-prefect of County Heves. Autograph letter in Hungarian.

300 000,-

55. BABITS MIHÁLY (1883-1941) KÖLTŐ, ÍRÓ AUTOGRÁF LEVELE FESZTY MASÁNAK CÍMEZVE.

Megköszöni a jókívánságokat és a lányának szóló karácsonyi ajándékot. A hozzá küldött kéziratot átnézte, észrevételeit telefonon fogja majd közölni. A levél végén az író felesége és lánya soraival.

2 beírt oldal. Keltezés nélkül.
Mihály Babits, poet. Autograph letter.

80 000,-

56. BARTÓK BÉLA (1881-1945) ZENESZERZŐ HÁROM AUTOGRÁF LEVELE HUBAY JENŐ (1858-1937) HEGEDŰMŰVÉSZ, ZENESZERZŐNEK.

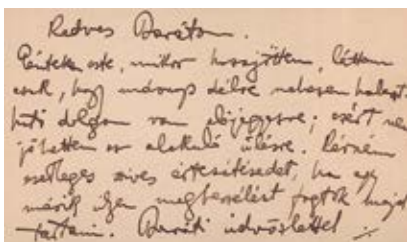
A két világhírű komponista 1902-ben ismerte meg egymást. Bartók ekkor játszotta el a Zeneakadémián Richard Strauss „Ein Heldenleben” című darabját, kotta nélkül. Édesanyja egyik levele szerint ezután „vacsora közben Hubay egy toasztot mondott a legfiatalabb művészre”. Nem sokkal később Bartók is megemlíti Hubayt egyik levelében: „Arányi Adila mesélte, hogy engem oly roppantul dicsért Hubay az ő órájukon, mint még soha senkit. Valósággal rajong.”

Tételünk három levelet tartalmaz, melyeket Bartók írt Hubaynak. Ezeket sem a Demény János által szerkesztett levelezés, sem az interneten kereshető Bartók Archívum nem ismeri.

1. Szabadkozik, hogy nem mehetett az „alakuló ülésre”. Utóbbi kifejezés egy szervezetet feltételezne, melynek Hubay és Bartók is tagja volt, ám sokkal valószínűbb, hogy egy zeneakadémiai ülésről van szó. A keltezésből megállapítható ugyanis, hogy a levél 1907 májusa és novembere között íródott, abban az évben, mikor Bartókot zongoratanárrá nevezték ki; Hubay a hegedűtanszakot vezette az intézményben.

2 beírt oldal. Kelt: Rákospalota, Mária u. 15., (1907.)

2. Kottákról és egy előadásról ír benne. Nem érti a zenekar elégedetlenségét, úgy érzi ugyanis, hogy „a szólamok tökéletesen rendben vannak”. A darab, amiről szó van, minden bizonnyal az op. 1-es Rapszódia zenekarra és zongorára. Ennek budapesti bemutatója – ahol Hubay vezényelt – 1919. XI. 15-én volt.

3 beírt oldal. Keltezés nélkül.

3. Szabadkozik, hogy személyesen nem tud megjelenni, valamint kéri Hubayt, hogy a mellékelt kérvényt terjessze fel a minisztériumba. Ez a melléklet több dolgot is takarhat. Egyrészt szó lehet arról a kérvényről, melyet a kultuszminiszterhez nyújtott be ekkortájt, kérve, heti 15 óra tanítás helyett engedélyezzen 8 órát, illetve rendezni kívánja a népzenei gyűjtések költségeit. De az is elképzelhető, hogy egy egyszerű szabadságolási kérelemről van szó.

1 beírt oldal. Kelt: Bp., 1919. XII. 16.

(Vikárius László szíves közreműködésével.)

Béla Bartók, composer. Three autograph letters to Jenő Hubay.

1 500 000,-

57. BUCHINGER MANÓ (1875-1953) SZOCIÁLDEMOKRATA POLITIKUS AUTOGRÁF SORAI, VALAMINT A JÉNAI PÁRT-NAPOK TOVÁBBI TÍZ RÉSZTVEVŐJÉNEK ALÁÍRÁSA EGY KÉPES LEVELEZŐLAPON.

A lap címzettje Dr. Ladányi Ármin ügyvéd, a Népszava jogi képviselője volt. Az aláírók között a mozgalom legjelesebb képviselői is megtalálhatók, úgy mint Clara Zetkin, Karl Kautsky, Karl Liebknecht, Eduard Bernstein, vagy a brit munkáspárt egyik alapítója, James Keir Hardie. A további öt személy közül csupán a belga Camille Huysmans sikerült beazonosítanunk. A kézzel címzett, fejléces levélboríték mellékelve. Kelt: Jéna, 1913. IX. 18.

Manó Buchinger, politician. Autograph postcard with signatures of social democratic leaders (Clara Zetkin, Karl Kautsky, Karl Liebknecht, Eduard Bernstein et al.)

300 000,-

58. DUMAS, ALEXANDRE (1802-1870) ÍRÓ AUTOGRÁF, ALÁÍRT, FRANCIA NYELVŰ PETŐFI-FORDÍTÁSA.

A két író ugyan nem találkozott egymással, ám a műveik által mégis hatással voltak egymásra. Petőfi naplójában így nyilatkozik francia kortársáról: „legkedvesebb regényíróm Dumas Sándor. Nincs is több szellem senkiben, mint ő benne... Dumas Sándor szeretetreméltó ember... nem hiába, hogy druzsám.”

Dumas pedig szintén ismerte Petőfi munkásságát Teleki Sándor jóvoltából. A volt honvédezredes ismertette meg a magyar költőt Dumas-val, aki több versét is lefordította franciára.

Tételünk Petőfi egyik legismertebb költeményének, az 1847-ben megjelent „Szabadság, szerelem!” címűnek fordítása, melyet a francia író aláírásával is ellátott. Mindkét szerzőt nemzete irodalmának egyik legnagyobb alakjaként tartják számon, így szellemi találkozásuk emléke igazi ereklyévé avatja darabunkat.

1 beírt oldal. Keretbeve.

Alexandre Dumas, writer. Signed, autograph, French translation of Sándor Petőfi's poem.

500 000,-

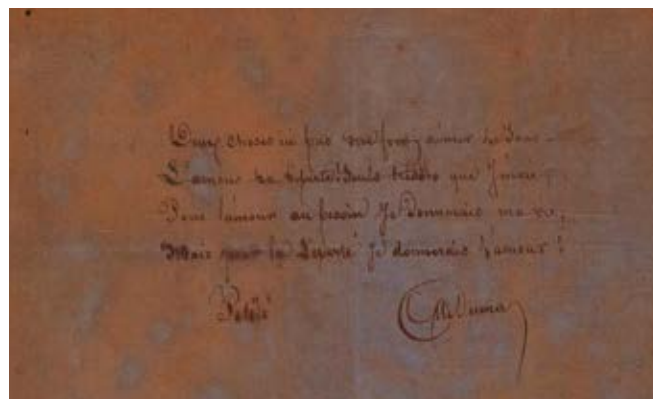

59. FÖLDES JOLÁN (1901-1963) ÍRÓNŐ „A HALÁSZÓ MACSKA UCCÁJA” CÍMŰ REGÉNYÉNEK TELJES, AUTOGRÁF KÉZIRATA.

A szerző Magyarországon született, később Londonba emigrált. Számos műve jelent meg, a Golden Earrings címűből Hollywoodban filmet is forgattak. Leghíresebb regénye, A halászó macska uccája 1936-ban látott napvilágot. Még ugyanebben az évben nagy nemzetközi sikert aratott, első díjat nyert ugyanis a londoni Pinker irodalmi ügynökség nemzetközi regénypályázatán. Népszerűségét mutatja, hogy több mint egy tucat nyelvre lefordították. Tételünk hét füzetből áll, melyek a mű teljes szövegét tartalmazzák, 485 beírt oldalon, számos javítással. Mellette egyéb feljegyzések, töredékek, francia nyelvű rövidebb írások is találhatóak.

Jolán Földes, writer. Autograph novel.

300 000,-

60. GÁRDONYI GÉZA (1863-1922) ÍRÓ KÉT AUTOGRÁF LEVELE.

1. Ismeretlennek, „Kedves Jóskám!” megszólítással.

Gárdonyi válaszárol, magánéleti nehézségeiről nagyon kevés és ellentmondásos adat áll az utókor rendelkezésére, már csak azért is, mert ő maga szinte semmit nem nyilatkozott róla. Tételünk rendkívül érdekes információkkal bír, pl. így ír volt feleségéről: „az volt az összes foglalkozása, hogy a gyermekeket el akarta ilyeszteni tőlem. A legaljasabb eszközökkel, módokkal!”

1 beírt oldal. Kelt: H.n., 1908. III. 5. Középen, a régi hajtás mentén javítva.

2. „Kedves Józsi komám!” megszólítással.

A címzett Gárdonyi harmadik gyermekének, Józsefnek a kereszta. A levélben magánéleti dolgairól ír, utalást tesz félresikerült házasságára és válaszára is.

2 beírt oldal. Kelt: Eger, 1908. X. 25.

Géza Gárdonyi, writer. Two autograph letters.

160 000,-

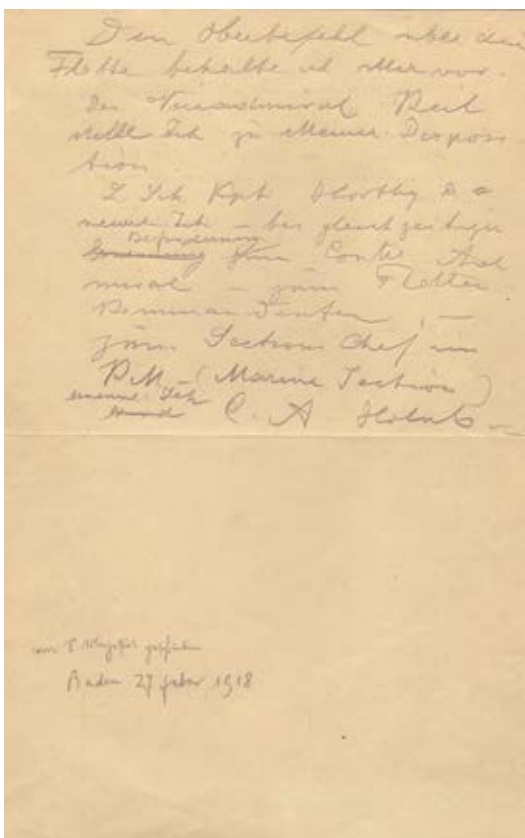
61. (HABSBURG) IV. KÁROLY (1887-1922) OSZTRÁK CSÁSZÁR ÉS MAGYAR KIRÁLY AUTOGRÁF, NÉMET NYELVŰ UTASÍTÁSA TENGERÉSZETI TANÁCSADÓJÁNAK, FRANZ VON KEIL ALTENGERNAGYNAK.

Az uralkodó Horthy Miklós sorhajókapitányt ellentengernaggyá lépteti elő, és kinevezi a cs. és kir. hadiflotta parancsnokává. Ennek előzményeként – nagyrészt a cattaroi matrózfelkelés tanulságainak levonásaként – a király felmentette Maximilian Njegovan tengernagyot tisztségéből. Az irat második felében IV. Károly Franz von Holub altengernagyot a cs. és kir. hadügyminisztérium tengerészeti osztályának vezetésével bízza meg.

1 beírt oldal. Kelt: Baden, 1918. II. 27.

Karl IV, Emperor of Austria and King of Hungary. Autograph appointment of Miklós Horthy in German.

1 600 000,-

61., 63. tétel

60., 64., 62. tétel

62. HOLLÁN ERNŐ (1824-1900) HADMÉRNÖK, ALTÁBORNAGY, A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET ELNÖKE, VALAMINT NEY BÉLA TITKÁR SAJÁT KEZŰ ALÁÍRÁSÁVAL ELLÁTOTT OKIRAT.

Az egyesület a miniszterelnök felkérésére Hieronymi Károly alelnököt jelöli az új országház építészeti tanácsába. Hieronymi korábban a tervpályázatok elbírálásában is részt vett (lásd 148/II. árverésünk 148. tételét).

1 beírt oldal, az egyesület fejléces levélpapírján. Kelt: Bp., 1884. VI. 28.

Commission by the Association of Hungarian Engineers and Architects.

80 000,-

63. HORTHY MIKLÓS (1868-1957) TENGERÉSZTISZT, AZ OSZTRÁK-MAGYAR HADIFLOTTA FŐPARANCSNOKA AUTOGRÁF ALÁÍRÁSÁVAL ELLÁTOTT, NÉMET NYELVŰ, GÉPELT LEVELE „EUER HOCHWOHLGEBOREN!” MEGSZÓLÍTÁSSAL.

Megköszöni a címzettnek a cs. és kir. haditengerészetnek tett szolgálatait.

1 gépelt oldal, fejléces levélpapíron. Kelt: H.n., 1918. V. 2.

Miklós Horthy, Marine Commander of the Austro-Hungarian Fleet. Autograph signed, typed letter in German.

300 000,-

64. RADNÓTI MIKLÓS (1909-1944) KÖLTŐ, MŰFORDÍTÓ KÉPES LEVELEZŐLAPJA AUTOGRÁF SOROKKAL:

„Nagyon sok szeretettel üdvözlünk mindkettőtöket Radnóti Miklós és [Fifi]”. A címzett, Török Lehel a költő barátja, középiskolai tanár volt.

A postabélyegző kelte: Párizs, 1937. VI. 26.

Miklós Radnóti, poet. Autograph postcard.

180 000,-

65. RADNÓTI MIKLÓS (1909-1944) KÖLTŐ, MŰFORDÍTÓ „ELSŐ ECLOGA” CÍMŰ VERSÉNEK AUTOGRÁF, ALÁÍRT PISZKOZATA.

Keletkezése:

Radnóti 1938 elején Trencsényi-Waldapfel Imre felkérésére Vergilius IX. eclogáját fordította, amely munka olyan hatással volt rá, hogy az egész életén átívelő ciklus keletkezett belőle. Kezdő darabja – amely már címében is jelzi, hogy a költő sorozatban gondolkodott – ugyanezen évben, a kézirat keletkezése szerint 1938. május 10-én született. Radnóti Miklósné Gyarmati Fanni május 8-án fel is jegyzi naplójába: „és Mik dolgozik, legalább befejezi az új eklogáját, ami már nem fordítás, hanem saját és gyönyörű”. A vers további sorsa azonban nem volt viszontagságoktól mentes. Radnóti a kéziratot – csak úgy, mint máskor is, pl. a „Járkálj csak, halálraitélt!” esetében – Babitshoz vitte, ám számos alkalomhoz hasonlóan, ezúttal is elutasításban volt része. „Mik versét, az Eclogát Babits visszaadta, nem tetszik neki. Kicsit azt hiszem, megértem most. Mikor másodszor olvastam, nekem se tetszett annyira. Túl politikusnak éreztem, nagyon újsághírszerűnek, és a szépségei nincsenek meg végig a versben.” (1938. június 2.) A visszautasítás azonban nem hagyta nyugodni sem a költőt, sem pedig feleségét. Utóbbi június 13-án egész bejegyzést szentel a kérdésnek: „Mik délután Nyugatnál, este Kollégium. Babitsról megkérdezte, miért nem tetszett az utolsó szép vers. Gellért szerint Babitsnak a hexameterei nem tetszenek. Gellért maga azt mondta, neki nagyon tetszett. Nem lehet egészen tisztán látni. Hiba a hexameterekben nem lehet, hisz mindenki el volt bűvölve, a Vas, Waldapfel, akik értenek hozzá, és maguk is csinálják. Lehetséges volna, hogy itt valami féltékenység játszott közre, mert Babits a klasszikus fordításokat is annyira kisajátította magának... Szeretném, ha a Hídban lehoznák legalább.” Végül nem teljesült Gyarmati Fanni kívánsága: folyóiratban nem, hanem a „Meredek út” című kötetben jelent meg először nyomtatásban. (A napló jegyzetapparátusa tévesen jelöli meg a „Válogatott versek” [1930-1940] kötetet első helyként.)

Fogadtatása:

Babits véleménye ellenére a kötet nem csak jó kritikákat kapott, de szinte mindegyik kiemeli az Első eclogát, vagy éppen idéz belőle; még a Nyugatban megjelent bírálat is (Lesznai Anna: Meredek út. Radnóti Miklós új versei). Emellett talán Szerb Antal véleményét érdemes megemlíteni, aki Radnóti Miklósné visszaemlékezései szerint egyenesen „rajong Mik könyvéért”. Tagadhatatlan azonban, hogy a kötet, benne az Első eclogával elfoglalta méltó helyét a magyar irodalomtörténetben. „A Meredek út Radnóti költészetének alakulása szempontjából kitüntetett kötet: azt a pillanatot rögzíti, amikor a gyerekkori haláltrauma feldolgozása végéhez közeledik, és az alatta lassan érlelődő másik, háborús haláltudat felszínre tör és átveszi a főszólamot.” (Ferencz Győző: Radnóti Miklós élete és költészete)

A kézirat:

Radnóti azon költők közé tartozott, akik ritkán őriztek meg piszkozatokat, így szinte lehetetlen rekonstruálni nála az alkotói folyamatot (Ferencz Győző szíves közlése). Éppen ezért egy Radnóti-kézirat felbukkanása mindig rendkívüli jelentőséggel bír, tételünk ráadásul a magánkézben lévő darabokhoz képest kifejezetten sok korrekciót tartalmaz. Ezek azonban nem is mind egy időben készültek. Erre utal legalábbis, hogy az egyik sor javítása – a többtől eltérő módon – ceruzás betoldás. Egy másik szokatlan módszer, a vers egyik legismertebb sorát érinti: „Garcia Lorca halott! Hogy senkise mondta nekem még!” Ehelyett eredetileg az alábbi sor állt: „Ó, a szegény! hogyan is lehet az, hogy senkise mondta!” Ez utóbbit azonban csak zárójelbe tette Radnóti, és nem átsatírozta, mint ahogyan általában eljárt. Emellett ki is satírozott sorokat, melyeket aztán teljesen átírt. Az olvashatatlaná tett részek azonban számítógéppel már felfejthetőek. Így a végleges „rádvicsorít! mert április ez, sose higgy a bolondnak” vesszor helyett elsőként ez állt: „rádvicsorít! nehezen kezd itt melegedni a tájék”. A mű utolsó soránál azt láthatjuk, hogy Radnóti nagy gondot fordított a befejezésre. Először így írta: „És gyors szárnyaival még úton is érhet az álom.” Ezt módosította a véglegeshez már közelebb állóra: „Alkonyi fény pille lebeg már s pergeti szárnya ezüstjét.” Megállapítható, hogy először a „fény” kifejezést írta, ezt cserélte „pillére”, ám ezt is leváltotta, így az utolsó két sor nyomtatásban már így jelent meg: „Áldjon az ég, öreg este szakad rám, míg hazaérek, / alkonyi lepke lebeg már s pergeti szárnya ezüstjét.” Érdekes még, hogy a kézirat, a számos javítás ellenére sem mindenhol a végleges szövegváltozatot tartalmazza. (Nem említve külön a vesszőket.) Az utolsó versszak első sora, amely nyomtatásban így jelent meg: „Ágyudőrej közt? Üszkösödő romok, árva faluk közt?”, a kéziratban még ekként szerepel: „Ágyudőrej közt? Rossz butaság diadalzaja közben?”

Míndezek együttesen, valamint az, hogy az MTA-ban őrzött Radnóti-hagyatékban két gépirata is szerepel a versnek, arra enged következtetni, hogy tételünk a rendkívül ritka, fennmaradt Radnóti-piszkozatok egyike. Összességében a magyar irodalomtörténet egyedülálló darabjával állunk szemben, amely egyben költészetünk egyik leghíresebb, legismertebb verse.

3 beírt oldal. Kelt: H.n., 1938. majus 10.

Miklós Radnóti, poet. Autograph poem.

10 000 000,-

Előszó

szíve aki fás várossal élve néz: tot' belta per ottom.
nem mltat sekerem facis;... Hg. tús

Pisitor:

Képen látható az, hová a nyitni csak végre?

Költo:

Hallgatók! tegyél szívesen a néző, ill' a tanár má!

Pisitor:

Nem kérek az új, pletnik az új, véled csak mag a köcsök,
mert látni a nyitást, de ha szívesen a nyitást, -
restorizáció! ~~szívesen a nyitást a nyitást,~~
má' effajta ezeken a nyitást a nyitást.
Hát az új szívesen? nem aha az idején a kö?

Költo:

Hát az új szívesen, megpróbálom a nyitást a nyitást -
amíg, hogy má' néha nem is fog; - undorodom csak.

Pisitor:

Hallom,
mondod csak, igaz, hogy a mind kincsekkel amamé vissza
ajánlóval felkelnek a szívesen a nyitást a nyitást;
s megint a kincsek egyit megpróbálnak el ommán E;
amíg, hat, meg is meg próbálnak a nyitást a nyitást
s felkelnek, ha feltekerem a nyitást a nyitást
amíg, hatot kezd, az, hogy nincs, aki elkerülje?
Hát kinek a nyitást a nyitást, elmenekül, mond?

Költo:

Nem menekül. két éve megpróbált má' Granadában.

Pisitor:

Gyűlöletet halok! megpróbálnak a nyitást a nyitást!
(A, a nyitást! legyen is lehet az, hogy senki se próbálja.)
Hát az új szívesen a nyitást a nyitást?
Hát kinek a nyitást a nyitást a nyitást?

Költo:

Ésre se vedek. s jó, ha a szél a parást a nyitást a nyitást.
Hát az új szívesen a nyitást a nyitást a nyitást.
Amíg, nem a nyitást a nyitást a nyitást a nyitást.

Pisitor:

Nem menekül. meghalt. igaz is, hova juthat a költő?
Nem menekül el a drága Hilla se, csak nem ismét
juttat a nyitást a nyitást, de mond, a nyitást a nyitást
Hát az új szívesen a nyitást a nyitást a nyitást?

Költo:

Ágyndörög költ? Rósa butaság dandakaja körben?
Hát az új szívesen a nyitást a nyitást a nyitást,
bi a kéret, mely jelöl, hogy az új szívesen a nyitást a nyitást
már a favágó, - vége, de adták is új levelet a nyitást.
Hát az új szívesen a nyitást a nyitást a nyitást a nyitást,
mert hisz a garda se jött a nyitást a nyitást a nyitást.
Hát az új szívesen a nyitást a nyitást a nyitást a nyitást,
amíg, a nyitást a nyitást a nyitást a nyitást a nyitást.

Radnóti László

1938. május 10

66. SEBESTYÉN GYULA, DR.:

Ki volt Anonymus? Irta --. Budapest, 1897. szeptember 30.
Az 1898-ban megjelent mű kézirata, a szerző autográf előszavával.
Nyomtatott címlap + 50 + 193 + 134 beírt oldal.

A neves néprajzkutató, történész a Magyar Történelmi Társulat 1897-ben meghirdetett pályázatára nyújtotta be „Ki volt Anonymus?” című kézirátát, melynek bírálatára a korszak két vezető történészét, Marczali Henriket és Pauler Gyulát kérték fel. A pályázatot mindkét bíráló elutasította a forrás kritikai ismertetésének hiányára, illetve a szerző történetírói módszereinek kifejeletlenségére hivatkozva. Sebestyén amellet foglalt állást, hogy Anonymus III. Béla jegyzőjével, Adorján budai préposttal azonosítható, míg Marczali IV. Béla Pous nevű notariusában, Pauler pedig III. Béla másik jegyzőjében, Pálban vélte felismerni a névtelen szerzőt. A munkát Sebestyén Gyula 1898-ban, saját költségén adta ki, kiegészítve a Magyar Történelmi Társulatnak szóló ajánlással, melyben elutasította a művét ért kritikákat. A történettudomány

részben igazolta Sebestyén eredményeit, hiszen a kutatás a Gesta Hungarorum szerzőjét ma már egyértelműen III. Béla korára datálja.

Díszesen aranyozott, korabeli vászonkötésben. Festett lapszélekkel.

Hozzá:

A magyar rovásírás hiteles emlékei. A Magyar Tudományos Akadémia Archeologiai Bizottságának megbízásából írta --. Bp., 1915. MTA. IV + 158p. + 15t. Az utolsó három levél hiányzik, ezeket másolatban a kötet végébe helyezték.

A mű korrektúrapéldánya, a szerző autográf javításaiával és bejegyzéseivel.

Későbbi félvászon-kötésben.

Richly gilt, contemporary cloth with painted edges.

200 000,-

67. WESSELÉNYI MIKLÓS BÁRÓ (1796-1850) REFORMKORI POLITIKUS, AZ „ÁRVÍZI HAJÓS” AUTOGRÁF LEVELE KELEMEN BENJÁMINNAK „KEDVES BARÁTOM” MEGSZÓLÍTÁSSAL.

A levél elején lovakról ír, majd unokahúga, Polixéna férjét, John Pagetet említi. A továbbiakban anyagi dolgokról beszél, többek között egy Teleki Sándornak nyújtandó kölcsönről. Az utóiratban vadászpuskájával kapcsolatban ad utasítást. A címzett a zsigói uradalom jószágigazgatója, Wesselényi barátja és tanácsadója volt.

2 beírt oldal, a boríték maradványával. Kelt: Zsigó, 1844. I. 11. A levél közepén kis lyukkal, apró szöveghiánnyal.

Count Miklós Wesselényi, politician. Autograph letter.

200 000,-

Kner-nyomatványok

68. BALÁZS BÉLA:

Hét mese

Gyoma, (1918.) Kner Izidor. 200+(5)p. Kozma Lajos illusztrációival.

A szennylapon ajánló sorokkal: „Kner Erzsikének gyomai látogatásom emlékére szeretettel Balázs Béla Gyoma 1918. június 30.” Kiadói félvázon-kötésben.

Inscribed by the author. Original half cloth.

Lévay – Haiman: 1.274.

150 000,-

69. KNER IZIDOR:

-- pajzán aforizmái

(Gyoma, 1918. Kner.) (53)p. Ötven, a szerző által kitöltött és számozott példányban jelent meg. Ez a 27. számú, Laufer József nevére szóló példány.

A Kner-bibliográfia 1917-re teszi a kiadást. Az ismertetés szerint csak közeli ismerősei számára adta ki az obszcén, helyenként trágárságba hajló könyvecskét: „Sajátkezű szedésemmel néhány példányban jelentettem meg, a humor nagymestere, néhai való Csicserei Bors Urambátyám egyenes parancsára, – abból indulván ki, hogy akad Magyarországon olyan ötven ember, ki elbír ilyen szellemi terméket.” A szerző 1919-ben, ugyanezzel a címmel megjelent munkája nem tekinthető e mű második kiadásának, enyhén pajzán szövege teljesen eltér ettől.

Rendkívül ritka, árverésen csupán egy variánsa szerepelt (79. árverésünk 91. tételeként).

Kiadói papírborítóban. A Kner Izidor által megcímzett, eredeti (sérült) levléborítékban.

Collection of pornographic texts originally prepared for a small circle of friends. Limited edition in original paper.

Lévay – Haiman: 1.267.; Borda – Haiman: 0.

300 000,-

70. KOZMA LAJOS:

Zsuzsika Bergengóciában. Huszonkét mesekép. Rajzolta --.

(Gyoma, 1924. Kner.) (52)p. +22 felragasztott, színes t.

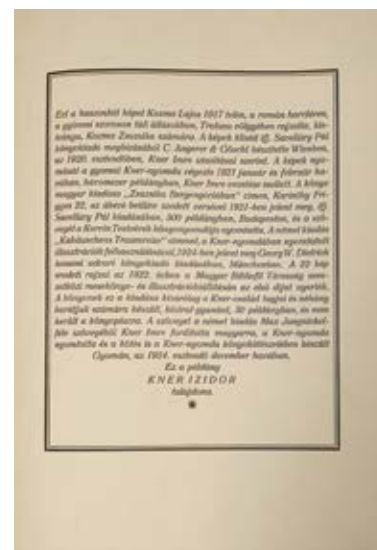
Az egyik legszebb magyar mesekönyv. Első magyar kiadását Sacelláry Pál jelentette meg 1921-ben, 500 példányban. 1924-ben németül is kiadták Münchenben. Kötetünk a kizárólag a Kner-család és barátaik részére készült magánkiadás egyike, amely összesen 30 példányban készült. További különlegességét az adja, hogy az alapító, Kner Izidor nevére szól.

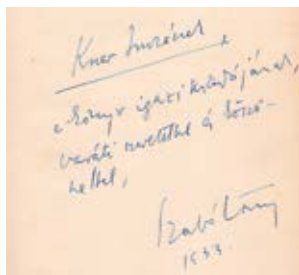
Díszesen aranyozott gerincű, kiadói félbőr-kötésben.

Original half leather, spine richly gilt.

Lévay – Haiman: 1.365

800 000,-

71. SZABÓ LŐRINC:

Te meg a világ. Versek.

(Gyoma, 1932.) Pantheon (Kner ny.) 156+(4)p. Első kiadás.

A bibliográfia által nem ismert, bibliofil kötészváltozat. Az előzéklapon izgalmas ajánló sorokkal: „Kner Imrének, e könyv igazi kiadójának, baráti szeretettel és köszönettel, Szabó Lőrinc 1933”. Kner Erzsébet által tervezett, aranyozott gerincű, kiadói félbőr-kötésben.

Inscribed by the author. Original half leather. Spine gilt.

Lévay – Haiman: 1.458.

300 000,-

72. KÖZÖNSÉGES ISTENI TISZTELETRE RENDELTETETT ÉNEKES KÖNYV, MELY SZENT DÁVID ‘SÓLTÁRINN KÍVÜL MAGÁBANN FOGLAL... A’... NÉGY SZUPERINTENDENTZIA ÁLTAL JÓVÁ HAGYOTT ÉNEKEKET

Debreczenbenn, 1820. Tóth Ferentz ny. 524p.

Díszesen aranyozott, több színnel festett („debreceni”) pergamenkötésben. Az elő- és háttábla díszítése azonos. A kötéstáblákat léniákból és egyesbélyegzőkből összeállított keretek övezik, melyekben geometrikus mezőkre osztott, virágos, leveles, aranyozott motívumokkal ékesített, színes mezők találhatók. A sarkokat leveles, gránátalmás, szív alakú, kétfelé hajló minták uralják. A középmezőket íves, karéjos, egyenes, aranyozott léniákból álló, dupla (ismétlődő) középdísz ékesíti. Jellegzetes barokk, aranyozott egyesbélyegzők lenyomatai borítják a kék-barna-zöld-lila mezőket. Gerincét pontsoros és léniák által keretezett – a táblán már megismert – íves-karéjos záródású, téglalap alakú, festett hátterű mezők díszítik, melyekben egyesbélyegzők lenyomata látható. Az elő- és háttáblán a lila színű részek felülete kopott.

Richly gilt, painted, contemporary vellum. Slightly worn.

600 000,-

73. KUPKA, (FRANTIŠEK) FRANK:

Quatre histoires de blanc et noir. Gravées par --.

Paris, 1926. (G. Kadar.) (6)p. + 2-26t. + (2)p. Számozott (300./300) példány. Az első levélen a festő feleségének ajándékozó soraival. A világhírű cseh kubista művész leghíresebb fametszet-sorozata. 1925-ben az alkotó teljesen abbahagyta a festészeti munkáit, hogy ennek szentelhesse figyelmét. Több száz vázlatot készített, nagy részük elveszett az idők folyamán. Az album Kupka előszavával egyfajta manifesztumként is értelmezhető.

Javított gerincű, kiadói papírborítóban.

Original paper. Spine restored.

600 000,-

74., 75., 76. tétel

Különleges ajánlások

74. BABITS MIHÁLY:

Versek. 1902-1927.

Bp., (1928.) Athenaeum. 414+(10)p.

A szennycímlapon a szerző édesanyjának szóló soraival: „Kedves anyámnak fiui szeretettel küldi Mihály”.

Kiadói vászonkötésben.

Inscribed by the author. Original cloth.

300 000,-

75. CRANE, WALTER:

A Floral Fantasy in an Old English Garden

(London, 1899. Harper and Brothers.) (8)p. + 24 színes t. A gyönyörű chromolitográfiákon megszemélyesített virágalakok láthatók, körülöttük a stílushoz illő betűtípussal szedett versekkel. A táblapárok ún. japán hajtással készültek.

Crane az angol szecessziós könyvillusztráció talán legnagyobb alakja volt. Gyermekkönyvei rendkívül népszerűek voltak. Példányunk igazi különlegességét az adja, hogy azt az illusztrátor Rozsnyay Kálmán újságrónak ajándékozta. Ezt bizonyítja a címlap előtti levél első oldalára ragasztott névjegykártyája, 1900-ban kelt ajánló sorokkal, valamint a verso-n olvasható dedikáció is: „To C. V. P. de Rozsnyay from Walter Crane”. Rozsnyay abban az időben Londonban dolgozott könyvillusztrátorként.

Festett, dombornyomású, kiadói vászonkötésben. Festett előzéklappokkal. A gerinc javítva.

Inscribed by Crane. Original, illustrated cloth. Spine restored.

Poss.: Rozsnyay Kálmán könyvjegyével és tulajdonosi bejegyzésével.

400 000,-

76. FLAUBERT, GUSTAVE:

Bouvard és Pécuchet. Fordította Tóth Árpád.

(Bp., 1921.) Genius. XVI+359+(3)p.

A kolofon alatt ajánló sorokkal: „Ez a számfeletti példány Mikes Lajos főfordító mester számára készült, – s Tóth Árpád küldi neki szeretettel 1921 II. 19.” A két nevet megpróbálták eltüntetni, de olvasható maradt.

Javított, kiadói papírborítóban.

Inscribed by the author. Restored, original paper.

150 000,-

77. GÉRARD, MAX:

Dalí. Edited and arranged by --. Translated by Eleanor R. Morse.

New York, (1968.) Harry N. Abrams, Inc. 126 számozatlan levél. Gazdag – nagyrészt színes, részben kihajtható – képanyaggal. Az előzéklap verso-ján Salvador Dalí különleges, részben képes, egészoldalas dedikációjával, amely Keszthelyi Tibor irodalomtörténésznek szól.

Kiadói vászonkötésben, színes, eredeti védőborítóval.

Sketched inscription by Salvador Dalí. Original cloth with illustrated dust jacket.

1 500 000,-

78. IONESCO, EUGÈNE:

Théâtre. I. Préface de Jacques Lemarchand.

(Paris, 1954.) Gallimard. 323+(6)p.

Az első levélen ajánló sorokkal: „A Marthe Andras, l'hommage très emu Eugène Ionesco 25. XI. 1954.”

Kiadói papírborítóban.

Inscribed by the author. Original paper.

80 000,-

79. KARINTHY FRIGYES:

Együgyü lexikon

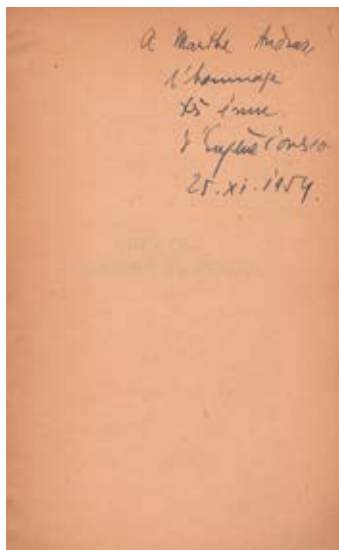
Békéscsaba, (1912.) Tevan. 69p. Első kiadás.

A címlapon ajánló sorokkal: „Silber Gábor Káplár úrnak alázatosan jelentem, megírtam ezt a könyvet Karinty póttartalékos”.

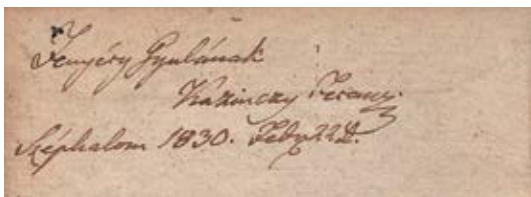
Javított, kiadói papírborítóban.

Inscribed by the author. Restored, original paper.

150 000,-

78., 77., 79. tétel

80. (KAZINCZY FERENC):

Vitkovics Mihály barátomhoz

Széphalom (Buda), 1811. ny.n. 1t. (rézmetszetű díszcímlap)+16p.

A szerző egyik legritkább műve, tudásunk szerint az elmúlt évtizedekben nem szerepelt árverésen.

Hozzákötvé:

Kazinczynak fordított egyveleg írásai. Első kötet [unicus].

Széphalom, Abaujban (Bécs), 1808. ny.n. 1t. (rézmetszetű díszcímlap)+265p.+2t. Első kiadás. A Wesselényi Miklóst ábrázoló rézmetszetű címkép példányunkból hiányzik.

A hazánkban rendkívül népszerű francia Marmontel „Contes Moraux...” című munkájának fordítása.

Az első kötéstábla belső oldalán a szerző ajánló soraival: „Fenyéry Gyulának Kazinczy Ferencz Széphalom 1830, Febr. 22.”

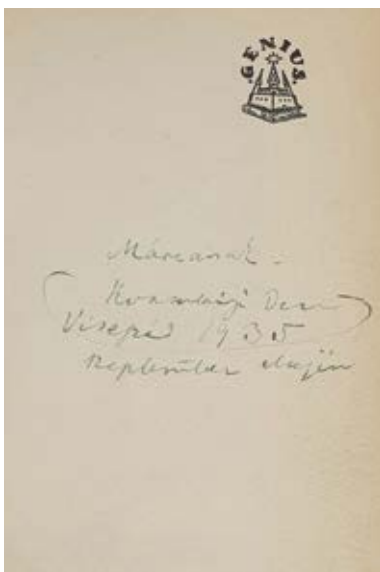
A dedikáció címzettje Zádor (Stettner) György ügyvéd, aki az 1820-as évektől aktívan bekapcsolódott az irodalmi életbe, Fenyéry Gyula álnéven írt munkái a kor neves folyóirataiban (Auróra, Muzarion, Tudományos Gyűjtemény) jelentek meg. Vörösmartyval nagyon szoros kapcsolatban volt, de barátai közé sorolható – Kazinczy mellett – Bajza József, Fáy András, a két Kisfaludy és Toldy Ferenc is.

Korabeli papírkötésben.

Inscribed by the author. Contemporary hardpaper. Frontispiece of the second work missing.

Szűry: 2404., 0; Borda: 0, 2224.

800 000,-

81. KOSZTOLÁNYI DEZSŐ:

Kinai és japán versek

(Bp., 1931.) Genius–Lantos. 104p. A szennycímlapon ajánló sorokkal: „Máriának. Kosztolányi Dezső Visegrád 1935 szeptember elején”.

Kosztolányi 1935 nyarán Visegrádon üdült feleségével, ahol megismerkedett Radákovich Máriával, akivel szerelembe esett. Kapcsolatuk emlékét számos levél őrzi, valamint olyan Máriának szóló versek, mint a „Szeptemberi áhítat” vagy a „Röpima”. Ezek mellett Kosztolányi ezt a kötetét is neki dedikálta, a szokásos zöld tintával.

Mária így emlékszik vissza erre az alkalomra: „A strandon voltunk. Egyszer csak megállt az autóbusz az üdülő előtt, kiszállt Kosztolányi, és odajött. Én borzasztóan meg voltam lepődve. Meg is voltam ijedve egy kicsikét. Mondta, hogy lejött egy hétre. Ebéd előtt átadta a hallban a kínai és japán versek fordítását. Ráírta: »Máriának szeptember I-én Kosztolányi Dezső.« Ideadta, és azt mondta: »Mária, most meg kell esküdnie, hogy el fog válni, és a feleségem lesz. Mondja utánam az eskü szövegét.« Én utána mondtam az eskü szövegét, de nem tudom, hogy mondta. Nagyon komoly volt.” (Vargha Balázs: Szeptemberi áhítat. Kosztolányi utolsó szerelmének emlékei)

A kötet érdekessége még, hogy Mária később – szintén zöld tintával – számos aláhúzással és jegyzettel látta el a könyvet. Mindezek a bejegyzések arra utalnak, hogy már a költő halála után keletkeztek. Olyan sorokat emelt ki ugyanis, mint: „halottjainkkal nem

beszélhetünk”, „s most gondolatba véle megyek” Sőt, a „Szerzetes” című verset teljesen be is keretezte: „Csak gyászolok. – Minek a szó. – Élek még? – Sirba volna jó. – Gondolkodom? – Irtóztató. –” Valamint egy szövegrészhez az alábbi megjegyzést írta be: „Te mindent tudtál”.

Tételünk egy korszak zsenijének, illetve az ő viharos magánéletének egyik utolsó emléke; a magyar irodalomtörténet valóban egyedülálló darabja.

Jaschik Álmos által tervezett, zsinórral átfűzött, rajzos, kiadói papírborítóban. Körülvágtatlan példány.

Inscribed by the author. Original paper. Uncut.

500 000,-

82. MÓRICZ ZSIGMOND:

A fáklya

Bp., 1921. Athenaeum. 262 p. A címlapon Fáy Dezsőnek szóló ajándékozó sorokkal.

Restaurált, kiadói papírborítóban. Az első borító és a címlap részben pótolva.

Inscribed by the author. Restored, original paper.

30 000,-

83. SZERB ANTAL:

A királyné nyaklánca. Igaz történet.

(Bp., 1943.) Bibliotheca. 287+(1)p. Első kiadás.

A címlapon ajánlással: „Bókay Jánosnak igaz szeretettel 943. IV. 15. Szerb Antal”.

Kiadói félvászon-kötésben, eredeti védőborítóval.

Inscribed by the author. Original half cloth with dust jacket.

200 000,-

84. SZERB ANTAL:

Kölcsey

(Bp.), 1926. (Eggenberger.) 48p. (Különlenyomat a Minerva 1926. évfolyamából.)

A szerző doktori értekezése, az első oldalon témavezető tanárának szóló ajánló sorokkal: „Öméltósága dr. Négyesy László úrnak hálás tanítványi tisztelettel Dr. Szerb Antal.”

A folyóirat borítója alapján készült, modern papírborítóban.

Inscribed by the author. Modern paper.

300 000,-

Liszt Ferenc**85. LISZT FERENCZ:**

A cigányokról és a cigány zenéről Magyarországon.

Pest, 1861. Heckenast. (4)+328p.

A neves zeneszerző fontos munkája először franciául jelent meg (Des Bohémiens et de leur musique en Hongrie) 1859-ben. Ez az első magyar nyelvű kiadása. Ugyanebben az évben németül is napvilágot látott. Ritka.

Restaurált, pótolta gerincű, kiadói papírborítóban.

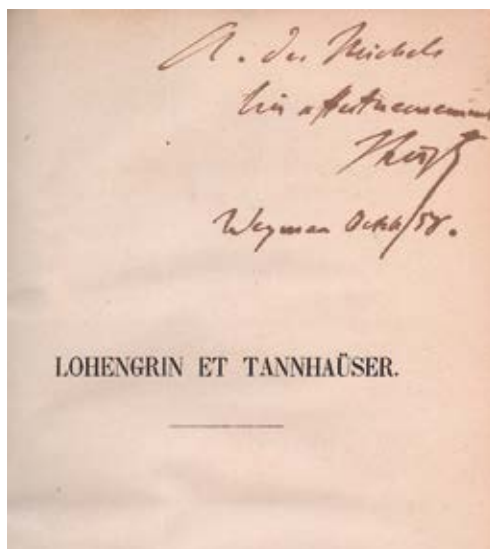
Restored, original paper.

Poss.: Kacziány Géza gyűjteményi bélyegzőjével.

Szűry: 2825.

80 000,-

86., 87., 88. tétel

86. MONOD, GABRIEL:

Jules Michelet

Paris, 1875. Sandoz et Fischbacher. (6)+121+(1)p. + 1t. + 1 kihajt. mell. (hasonmás)

Az első levélen ajánló sorokkal: „A F. Liszt Hommage de reconnaissance admiration G. Monod Bayreuth 30 Aout 1876.”

Michelet francia történész, Liszt közeli barátja volt.

Aranyozott gerincű, korabeli félpergamen-kötésben. Körülvágtatlan példány.

Inscribed to Ferenc Liszt. Contemporary half vellum. Uncut.

Poss.: Liszt Ferenc hagyatéki bélyegzőjével.

80 000,-

87. LISZT, (FERENC) FRANZ:

Lohengrin et Tannhäuser de Richard Wagner par --

Leipzig, 1854. F. A. Brockhaus. 185+(1)p.+2 kihajt. mell. (kották)

A szennycímlapon a zeneszerző Jules Alexis Michels-nek szóló ajánló soraival. A dedikáció címzettje a francia külügyminisztérium diplomatája volt. Rajongó lévén Liszt neki ajánlotta a Gounod nyomán írott „Valse pour l'opéra Faust” című munkáját.

Aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben.

Inscribed by the author. Contemporary half leather. Spine gilt.

1 500 000,-

88. MADÁCH IMRE:

Az ember tragédiája. Drámai költemény.

Pest, 1861 [1862.] Emich Gusztáv. (2)+218p. A példányok jelentős részéből hiányzó errata a kötet végébe kötve.

A magyar drámairodalom talán legjelentősebb darabjának első kiadása. A szerző Szontágh Pál javaslatára küldte el a mű kéziratát Arany Jánosnak elbírálás végett, aki az első szín elolvasása után félretette azt. Később Jámbor Pál közbenjárására mégis végigolvasta, és felajánlotta segítségét Madáchnak, amit az örömmel fogadott. A Kisfaludy Társaság 1861. október 31-i ülésén Arany maga mutatta be a művet, és részleteket olvasott fel a drámai költeményből (később a sajtó alá rendezést is magára vállalta). A kötet – a Társaság támogatásával – 1861-es évszámmal, de 1862. január 16-án hagyta el a nyomdát. A példányszám ismeretlen.

Aranyozott gerincű, korabeli félvásznon-kötésben.

Contemporary half cloth. Spine gilt. Uncut.

Szűry: 2872.

500 000,-

89. MADÁCH IMRE:

Az ember tragédiája. Drámai költemény. (Második tetemesen javított kiadás.)

Pest, 1863. Emich Gusztáv. (2)+218p.

Az első kiadás megjelenését követően Arany felkérte Szász Károlyt arra, hogy készítsen részletes elemzést és bírálatot a műről. Ennek nyomán Madách újabb javításokat tett a szövegben, és a második kiadás már ezekkel a változtatásokkal látott napvilágot. Ez – a költő életében kiadott utolsó – változat szolgál alapjául azóta is minden későbbi közlésnek.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli vászonkötésben.

Contemporary cloth. Spine richly gilt.

Szűry: 2873.

300 000,-

*Magyar avantgarde***90. BORTNYIK SÁNDOR:**

Die Wunderfahrt. Lustige Bilder von -- mit Versen von Albert Sixtus.

Leipzig, (1929.) Alfred Hahn. (2)p. + 19 színes t.

A művész egyik kevésbé ismert, szinte csak hasonmásban felbukkanó munkája. Hazai árverésen az elmúlt évtizedekben nem szerepelt.

Javított gerincű, színes, rajzos, kiadói félvászon-kötésben. Az előzéklapokat is a művész egészoldalas, színes rajza díszíti.

Illustrated, original half cloth. Spine restored. Illustrated endpapers.

40 000,-

91. CENDRARS, BLAISE:

Néger antológia 1. -- után fordította Dénes Zsófia.

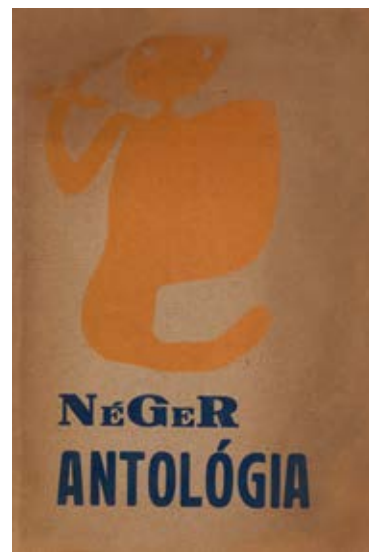
Wien, 1922. Elbemühl nyomda. (16)p.

Páratlanul ritka Ma-kiadvány.

Hans Arp színes linóleummetszetével illusztrált, restaurált, kiadói papírborítóban. Az első borító felső részén a képet is érintő pótlással.

Restored, original paper designed by Hans Arp.

300 000,-

92., 93. tétel

92. DÉRY TIBOR:

Ló búza ember (Versek 1921-22)

Wien, 1922. Julius Fischer. 45+(2)p. Első kiadás.

A szerző páratlanul ritka, első verseskötete.

Bernáth Aurél által tervezett, színes, javított, kiadói papírborítóban.

Restored, original paper by Aurél Bernáth.

300 000,-

93. WENDINGEN. MAANDBLAD VOOR BOUWEN EN SIEREN VAN ARCHITECTURA ET AMICITIA. DIEGO RIVERA. (10. ÉVF. 3. SZÁM.)

Antwerpen, 1929. C. A. Mees. 24p. (ún. japán hajtással kapcsolódó levélpárok)

Az 1918 és 1932 között megjelent folyóirat a korszak meghatározó modern művészeti lapja. Főszerkesztője a neves holland építész, Hendrik Theodor Wijdeveld volt, közreműködői között szerepelt El Liszickij mellett a magyar származású Huszár Vilmos is, akinek egyik szépen sikerült munkája a szám borítója.

Színes, kiadói papírborítóban.

Special number of the famous Dutch magazine. Illustrated, original paper designed by Vilmos Huszár.

150 000,-

Magyar miniszterelnökök**94. BATTHYÁNY LAJOS GRÓF (1806-1849) VOLT MINISZTERELNÖK AUTOGRÁF, NÉMET NYELVŰ LEVELE FELESÉGÉNEK, GRÓF ZICHY ANTÓNIAÉNAK.**

Az első postabélyegzőn „Pressburg 20. August” áll, de Batthyány-t augusztus 12-én szállították el Pozsonyból Olmützbe. A levélben örömét fejezi ki afölött, hogy Emmy (Emmanuela, Batthyány Lajos lánya) hazaérkezett. A foglyok a foglár útján írtak Pastiknak (Pasticzk, Batthyány apósának komornyikja volt), hogy családjukról közöljön valami megnyugtatót. Az igen nehezen olvasható levél végén a béketárgyalásokról terjedő híreket említi. Batthyány-t 1849. augusztus 16-22. között hallgatták ki Olmützben, a haditörvényszék 30-án hozta meg a gróf halálos ítéletét. (dr. Hermann Róbert szíves közlése nyomán) Védett kulturális tárgy.

1 beírt oldal. A viaszpecsét maradványával. Kelt: Olmütz?, 1849. augusztus 20.

előtt. A címzés alatt „par Vienne, Stein am Anger, Sárvár, Ikervár”, a postabélyegzőkön „Pressburg 20. Aug.”, „Szombathely aug. 22.” és „Sárvár 22/8” olvasható.

Count Lajos Batthyány, former Prime Minister. Autograph letter in German.

600 000,-

95. SZAPÁRY GYULA GRÓF (1832-1905) MINISZTERELNÖK SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT LEVELE HIERONYMI KÁROLY ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐNEK.

Kinevezi a címzetet a gróf Andrassy Gyula-emlékbizottság rendes tagjává.

A Szapary elnöklete alatt működő bizottság Podmaniczky Frigyes javaslatára hagyta jóvá annak a szobornak a felállítását, amelyet Zala György készített el, és 1906. XII. 6-án avatott fel az uralkodó. 1945-ben eltávolították, de 2016 szeptemberében visszakerült régi helyére.

1 beírt oldal, fejléces levélpapíron. Kelt: Bp., 1890. VI. 30.

Gyula Szapary, Prime Minister. Official letter, autograph signed.

150 000,-

96. KHUEN-HÉDERVÁRY KÁROLY GRÓF (1849-1918) MINISZTERELNÖK ÁLTAL SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, HIVATALOS IRAT.

Meghívja Hieronymi Károly kereskedelemügyi minisztert az uralkodó által összehívott országgyűlés ünnepélyes megnyitójára.

1 beírt oldal, fejléces levélpapíron. Kelt: Bp., 1910. VI. 21.

Hozzá:

Szertartási rend a magyar országgyűlés ünnepélyes megnyitásánál.

3 nyomtatott oldal.

Károly Khuen-Héderváry, Prime Minister. Official letter, autograph signed.

150 000,-

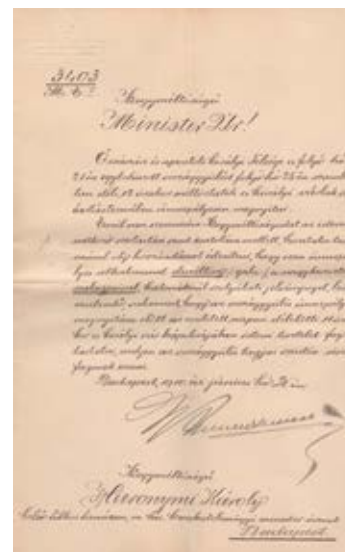
97. BETHLEN ISTVÁN (1874-1946) MINISZTERELNÖK AUTOGRÁF ALÁÍRÁSA EGY RÓLA KÉSZÜLT RAJZON.

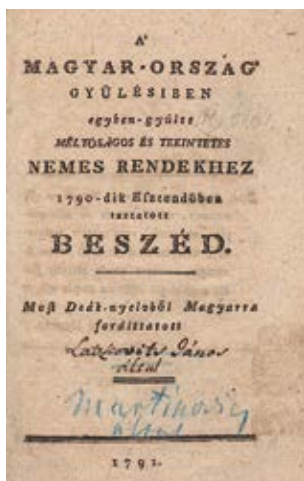
A jobb felé néző mellképet a híres német festő-grafikus, Emil Wilhelm Stumpp készítette 1930. I. 10-én, tehát Bethlen miniszterelnöksége idején. Az 1920-as évektől számos híres művész (pl. Eduard Munch), illetve politikus (pl. Roosevelt amerikai elnök és Adolf Hitler) ült modellt neki. Képei sajátossága, hogy azokat alá is íratta az ábrázolt személlyel.

Mérete: 310 x 260 mm. Paszpartuban.

István Bethlen, Prime Minister. Autograph signed portrait drawn by Emil Wilhelm Stumpp.

600 000,-

98. (MARTINOVICS IGNÁC – LACZKOVICS JÁNOS):

A' Magyar-ország' gyűlésiben egyben-gyűltté méltóságos és tekintetes nemes rendekhez 1790-dik Esztendőben tartatott beszéd. Most Deák-nyelvből Magyarra fordítottott.

H.n., 1791. ny.n. 182+(2)p.

Martinovics „Oratio ad proceres et nobiles regni Hungariae...” címmel megjelent, később betiltott röpiratában felszólítja a rendeket, hogy lépjenek fel az abszolutizmus és a papság hatalmi visszaéléseivel szemben. Az elavult törvények, a feudális kiváltságok eltörlését és II. József reformjainak visszaállítását követeli. Laczkovics János a munkát jelentősen átdolgozta a fordítás során, még tovább tompítva az amúgy sem túl erős monarchiaellenes részeket (mindketten jól fizető királyi szolgálatban reménykedtek). A jakobinus per során Laczkovics azt vallotta, hogy röpiratait Landerer Mihály budai műhelyében nyomtattatta, 2-300 példányban.

XX. századi félbőr-kötésben.

20th-century half leather.

Poss.: „Bibliotheca Hung. Jankovichianae”.

Ballagi: 346-358. old.

150 000,-

99. MAUSOLEUM POTENTISSIMORUM AC GLORIOSISSIMORUM REGNI APOSTOLICI REGUM & PRIMORUM MILITANTIS UNGARIAE DUCUM... [KIAD. NÁDASDY FERENC.]

Norimbergae, 1664. Mich. & Joh. Fried. Endter. 1t. (rézmetszetű díszcímlap)+(6)+407+(7)p.

Lapszámozáson belül 59 egészoldalas, rézmetszetű táblával.

A Nádasdy Ferenc országbíró saját költségén és ajánlásával megjelent királykép-sorozat az egyik legnevezetesebb magyar illusztrált munka. A hun és magyar vezérektől egészen I. Lipót trónra lépéséig követi királyaink történetét rézmetszetű képekkel illusztrálva. Alakjai számos későbbi ábrázolás ihletőivé váltak. A kötetben található királyverseket a jezsuita Lanzmár Ferenc, Nádasdy udvari lelkésze írta. A mű alapötlete Ferenczffy Lőrincctől származik, aki a század elején Berger Illést bízta meg egy nagyszabású történeti munka megírásával (ennek kézírata és az ehhez készült metszetek lemezei is fennmaradtak). A terv – feltehetően pénzhiány miatt – nem valósult meg, a rézlemezek pedig a pozsonyi jezsuitákhoz kerültek. Tőlük szerezte meg Nádasdy, majd az azóta eltelt időszak uralkodóinak képeivel kiegészítve a magyar rendeknek ajánlva jelentette meg a művet.

Korabeli pergamenkötésben. Kifogástalan példány.

Contemporary vellum.

Poss.: Keller Károly báró díszes könyvjegyével.

500 000,-

RMK III 2254.; Apponyi: 863.

100. (MEDNYÁNSZKY ALAJOS) MEDNYANSKY, A:

Malerische Reise auf dem Waagflusse in Ungern. Zweite vermehrte und verbesserte Ausgabe.

Pesth, 1844. Hartleben. X+241+(1)p.+1 kihajt. táblázat+16 színes t. (hártypapírral védett litográfiák)

A szerző a történelmi Magyarország egyik legszebb vidékét, a Vág folyó völgyét járta be, Liptóújtúrtól a torkolatig. A táj leírása mellett a helységek történelmét, néprajzi és gazdasági viszonyait is bemutatja, a bécsi Fischer professzor illusztrációit felhasználva. A mű első kiadása 1826-ban jelent meg, 12 aquatintával díszítve. A kiadó a nagy keresletre való tekintettel döntött a bővített újrakiadás mellett.

Aranyozott gerincű, korabeli vászonkötésben.

Contemporary cloth. Spine gilt.

150 000,-

Metszet, látkép

101. 22 MAGYAR VÁR ÉS VÁROS SZÍNEZETT, RÉZMETSZETŰ LÁTKÉPE.

A XV. század második felétől lezajló mélyreható társadalmi változások, valamint a földrajzi felfedezések hatására egyre szélesebb körben nőtt meg az érdeklődés a világ mind alaposabb megismerése iránt. A nyomdászat technikai fejlődésével, a rézmetszet elterjedésével a tárgyi feltételei is megteremtődtek a korszerű, széles igényeket kielégítő, átfogó munkák megjelenésének. A XVI. század második felében napvilágot láttak az első, mai értelemben vett atlaszok. A németalföldi térképész-iskola képviselői (Abraham Ortelius, Gerhard Mercator stb.) sorra adták ki műveiket. Ortelius „Theatrum orbis terrarum”-a, az első igazi atlasz szolgált előképül Georg Braun és Frans Hogenberg monumentális városképgyűjteményének, a „Civitates orbis terrarum”-nak, amelyben a fenti lapok először láttak napvilágot. 1572 és 1617 között hat kötetben mintegy 360 lapon több, mint 500 város és vár madártávlatú képe jelent meg. Gyorsan elterjedt, világszerte hatalmas sikert aratva, amit bizonyít, hogy a számos latin kiadás mellett hamarosan francia és német magyarázó szöveggel is elkészült.

A szöveget Georg Braun, a tudós kölni kanonok írta. Kiadótársa, a Németalföldről elmenekült Frans Hogenberg festő és rézmetsző volt, majd halála után fia, Abraham folytatta munkáját. Simon van den Neuvel (Novellanus) közreműködésével készítették a helyszínrajzokról a metszeteket. Több mint száz művész és térképész működött közre a monumentális munkában, köztük Jacob van Deventer, Heinrich van Rantzau, és talán a legismertebb, az Amszterdamból menekült festő és rajzoló, Georg (Joris) Hoefnagel. Braun és Hogenberg halála után Jan Jansson amszterdami kiadó megvette a városképek rézlemezeit, és újjakkal kibővítve, 1657-től újra közreadta azokat, „Urbium Totius Germaniae superioris” címmel.

A mű megjelenésének idején Magyarország az európai közvélemény figyelmének középpontjában volt. A török térhódítás veszélye élénken foglalkoztatta a kortársakat. Ezt az érdeklődést erősítették Bonfini, Zsámboki, Brodarics és más történetírók külföldön is ismert munkái, valamint a török elleni harcokról szóló röplapok, tudósítások is. Ennek eredménye lehet, hogy 18 magyar lapon 19 magyar vár képe szerepel a műben (Visegrád és Érsekújvár, valamint Buda és Pest közös lapon látható, Budát kétszer ábrázolták). Ezt bővítette Jansson további négygel (Hatvan, Nyitra, Nagyszombat, Tokaj). A lapok nagy része (a 18-ból 12) az 1617-ben megjelent hatodik kötetben található, ami valószínűleg a tizenöt éves háború miatti fokozott érdeklődés eredménye. A magyar lapokról sokáig azt hitték, hogy azokat Hoefnagel készítette, pedig a látképeken a neve mellett mindig a „communicavit”, vagyis „közvetette” kifejezés jelzi, hogy ő a más művészek által készített rajzokat dolgozta át egységes stílusban a rézbe karcoláshoz, és úgy bocsátotta azokat a kiadók rendelkezésére. Valószínű azonban, hogy járt Magyarországon, mert élete végén II. Rudolf császár udvari festője volt Prágában és Bécsben. Nevét halála után is feltüntették a kiadók a látképeken, de megtévesztő módon a metszetek megjelenésének 1617-es dátumával.

Tekintettel arra, hogy tételünk a két sorozat összes magyar lapját tartalmazza, páratlan ritkaságnak tekinthető. A lapok egyenként való összegyűjtése szinte lehetetlen, de mindenesetre több évtizedet venne igénybe.

1. Buda vulgo Ofen...

Készítőjét nem ismerjük. Eredetileg az első kötet 41. lapján jelent meg 1572-ben, Bécs látképével közös lapon. A kép Erhard Schön 1541-es ostromot ábrázoló fametszete alapján készült. A várhegy és a gellérthegyi erőd nyugat felől látható, de fordított helyzetben. Pest helyére hegyeket képzelt a művész. A bal alsó sarokban a lemez hibája okozta, jellegzetes sérülés nyomával. Mérete: 155 x 475 mm.

2. Posonium. Pressburg.

Pozsony vár és város látképe a Duna túlsó partjáról felvéve, a hátoldalon latin szöveggel. Készítője ismeretlen. Eredetileg a IV. kötet 44. lapján jelent meg, 1588-ban.

Buda eleste után Pozsony lett a királyi Magyarország fővárosa, az országgyűlések színhelye, 1552-től itt őrizték a Szent Koronát és a koronázási jelvényeket. A fallal körülvett Óvárosban jól kivehető a Szent Márton-templom, a klarisszák temploma, és a tornyos városháza jellegzetes épülete. A kép előterében nemesi viseletbe öltözött nők és gyermekek csoportja áll, a háttérben szőlőhegyek, a Dunán hajómalom és komp látható.

Mérete: 295 x 495 mm.

3. Iauerinum vulgo Rab

Győr vár és város látképe délről. Niccolo Angielini olasz hadmérnök 1566-ban készített rajzát tette át Hoefnagel kisebb méretre, és így bocsátotta a kiadók rendelkezésére. Eredetileg az V. kötet 54. lapján jelent meg 1597-98-ban.

A török terjeszkedéssel Győr a magyar végvári lánc egyik legfontosabb láncszeme lett, Bécs elővédjének számított. A XVI. század közepétől olasz hadmérnökök tervei alapján építették ki. 1594-ben Szinán pasa hatalmas sereggel kezdett a vár ostromához, amelyet Ferdinand Hardegg várkapitány szabad elvonulás fejében feladott (a haditanács halálra ítélte emiatt). A képen a vár felülről látszik, mintha egy magas hegy tetejéről néznénk. Jól kivehető a székesegyház és a püspöki palota jellegzetes tömbje. Az előtérben két nőalak áll főnemesi öltözetben, mellettük egy sebesült lengyel lovas és török foglya, mögöttük hajdúk alakjai látszanak.

Mérete: 350 x 515 mm.

4. Comorra

Komárom vár és város kétszattú látképe. A részletes és hiteles raj-

zokat Georg Hoefnagel fia, Jakob készítette 1595-ben. Eredetileg az V. kötet 55. lapján jelent meg.

Az olasz hadmérnökök tervei alapján kiépített Komárom a XVI. század végére az ország egyik legfontosabb végvárává vált. A Csallóköz, az ország északnyugati része és Bécs védelmének szempontjából is stratégiai jelentőségű hely volt. A felső képen a vár és a város északkeleti irányból, a Vág-Duna túlsó partjáról látható. A kép előtérében hajdúk állnak, a Dunán a várat védő hadiflotta úszik (a rajzoló feltehetőleg járt Magyarországon, és láthatta az erősséget védő hadigályákat és naszádokat). Az alsó képen a várat a város felől látjuk, felülnézetből. A Duna északi partján vonuló sereg, a vízen hajók láthatók.

Méretük: 165 x 480 és 190 x 480 mm.

5. Owar germanice Nieuhuisel – Vizegrad germanice Plindeburg

Érsekújvár és Visegrád látképe kétszattú, közös lapon. A rajzokat Georg Hoefnagel fia, Jakob készítette 1595-ben. Eredetileg az V. kötet 56. lapján jelent meg.

Esztergom 1543-as eleste után Várdai Pál érsek kezdte építtetni az Óvár nevű erősséget, majd Ottavio Baldigara olasz hadmérnök tervei alapján 1580-1588 között épült ki a korszerű Újvár. A felső képen déli irányból látható, felülnézetből. Az előtérben nemesasszonyok és két nemes alakja látható, kissé távolabb egy ló díszes nyereggel, mellette török rabbal.

Visegrád nem játszott komoly szerepet a török időkben. Már 1543-ban elfoglalták a törökök. A tizenöt éves háború kezdetén, 1595-ben felszabadult, de csak rövid időre. Az alsó képen Visegrád vára, a túlsó parton Nagymaros látható délnyugati irányból nézve. Az előtérben két nemesasszony és egy nemesúr alakja, a Dunán hadihajó látszik.

Méretük: (2x) 165 x 450 mm.

6. Strigonium. Gran.

Esztergom kétszattú látképe. A helyszínrajzokat Georg Hoefnagel fia, Jakob készítette 1595-ben. Eredetileg az V. kötet 57. lapján jelent meg.

Az 1543-ban török kézre került várat a tizenöt éves háború kezdetén, 1595-ben foglalták vissza a keresztény csapatok. A felső képen a Szent Tamás-hegyről látható balra az elpusztult Rácváros, jobbra a romos vár. Az előtérben két nemes és egy katona áll. A kép fölött balra Bakócz Tamás címere és sírfelirata, jobbra Szathmáry György érsek címere és jelmondata található. Az alsó kép előtérben az elpusztult Párkány, mellette három kopját törő lovas, a háttérben Esztergom vára látszik.

Méretük: 170 x 510 és 165 x 510 mm.

7. Eisenstadium vulgo Eisenstat, in ultimis finibus Austriae Inferioris civitas – Mannersdorf

Kismarton látképe, az Alsó-ausztriai Mannersdorffal közös lapon. A képet Georg Hoefnagel fia, Jacob készítette. Eredetileg a VI. kötet 22. lapján jelent meg 1617-ben.

A város azért kerülhetett be a sorozatba, mert abban az időben Habsburg-birtok volt, emellett nagy kiterjedésű volt a városfállal övezett területe. A nyugati irányból felvett képet balra a gótikus plébániatemplom, jobbra az idealizált – a mai Esterházy-kastély helyén állt – várkastély uralja. A várostól balra szőlődombok, jobbra az előtérben két paraszt alakja látható.

Mérete: 195 x 475 mm.

8. Buda citerioris Hungariae caput Regni avita sedes. vulgo Ofen

Buda és Pest látképe. A kép Leunclavius „Neuwe Chronica” című munkájának (Frankfurt am Main, 1595.) fametszete alapján készült, kis változtatásokkal. Eredetileg az VI. kötet 30. lapján jelent meg.

Buda 1541-ben került török kézre, és 1686-os felszabadításáig vilajet székhelye volt. A kép előtérben a fallal övezett Pest, mellette a budai pasa és egy katona alakja látható. Jól kivehető a hajóhid és a gellérthegyi erőd is. Nem tekinthető teljesen hitelesnek az ábrázolás (több kisebb pontatlanság mellett a királyi palota itt kelet-nyugati irányban terül el).

Mérete: 315 x 475 mm.

9. Cassovia

Kassa város látképe. Egidius van der Rye, Ferdinánd főherceg németalföldi udvari festője képe alapján készült. Eredetileg a VI. kötet 31. lapján jelent meg.

Kassa Északkelet-Magyarország legjelentősebb városa, a Felső-magyarországi Főkapitányság székhelye volt. A Bocskai-féle felkelés idején fontos szerepet játszott, 1604-ben a hajdúk elfoglalták. A délről felvett, rendkívül hű ábrázoláson jól kivehető a bástyás fallal kerített városban a dóm épülete a Szent Mihály-kápolnával, a Ferences- és a Domonkos-rend temploma. Az előtérben egy katona és egy polgár áll.

Mérete: 305 x 530 mm.

10. Agria vulgo Erla

Eger várának látképe. Készítője ismeretlen. Eredetileg a VI. kötet 32. lapján jelent meg.

A várat az 1552-es ostrom után Ottavio Baldigara olasz hadmérnök tervei alapján jelentősen megerősítették. Ennek ellenére 1596-ban III. Mohamed szultán seregének megjelenésére a zsoldosokból álló őrség harc nélkül feladta. Csak 1687-ben szabadult fel, tehát a kép felvételének idején török fennhatóság alatt volt. A déli irányból ábrázolt várban jól kivehető a romos székesegyház, a vár előtt kisebb összecsapás jelenete látható.

Mérete: 320 x 450 mm.

11. Zolnock

Szolnok várának látképe. Készítője ismeretlen. Eredetileg a VI. kötet 33. lapján jelent meg.

A török terjeszkedés miatt gyorsított ütemben kiépített palánkvárat a budai és a temesvári pasa egyesített serege rövid ostrom után 1552-ben elfoglalta, és csak a hódoltság végén szabadult fel. A felvétel idején török szandzsák székhelye volt. A keleti irányból, felülnézetből készült képen jól látható a négyszögű várban a török dzsámi a minarettel, a szintén fallal övezett város épületei, előttük a Tiszán átvezető fahíddal. A folyón hajók, az előtérben két török látható tevékkel.

Mérete: 335 x 510 mm.

12. Dotis

Tata látképe. Készítője ismeretlen. Eredetileg a VI. kötet 34. lapján jelent meg.

A Buda eleste után végvárrá előlépett erősség a tizenöt éves háború során többször cserélt gazdát, de a törökök hosszabb időre nem tudták megtartani. 1605-ben Bocskai csapatai foglalták el. A nyugati irányból, felülnézetből felvett képen a mocsarak által védett, bástyás külső védőfalon belül jól látható a Mátyás idején kiépült reneszánsz palota kissé romos, átalakított épülete.

Mérete: 325 x 445 mm.

13. Papa

Pápa várának látképe. A helyszínrajzot Philippus Fernandus készítette. Eredetileg a VI. kötet 35. lapján jelent meg.

A Garai család várkastélya Buda eleste után lépett elő végvárrá. 1577 és 1592 között olasz hadmérnökök tervei alapján építették ki. 1594-ben a törökök elfoglalták, de három év múlva felszabadult. A déli irányból, felülnézetből felvett képen jól kivehető a várkastély épülete, körülötte a vár palánkjája, majd a várost övező bástyás falgyűrű. A kép különlegességét az előtérben levő jelenet adja: 1600-ban a várat védő vallon zsoldosok a török kezére akarták adni a várat. Elrettentésül karóba húzták őket, ennek az érzékletes ábrázolása látható a kép bal oldalán.

Mérete: 330 x 490 mm.

14. Sanctonicolau

Törökszentmiklós várának látképe. Készítője ismeretlen. Eredetileg a VI. kötet 37. lapján jelent meg.

Szentmiklós palánkvára nem volt számottevő erősség, 1552-ben került török kézre. 1595-ben török őrsege a keresztény sereg közeledtére felgyújtotta és harc nélkül elvonult. A keleti irányból, felülnézetből felvett képen a várban a dzsámi és a minaret mellett égő, romos épületek látszanak (feltehetően a törökök kivonulása után készült).

Mérete: 325 x 435 mm.

15. Zaros

Sáros várának látképe. Készítője ismeretlen. Eredetileg a VI. kötet 38. lapján jelent meg.

A Tarca folyó partján, magas hegyen épült vár a török időkben nem játszott jelentős szerepet, magas tornyokkal erősített külső várfala már elavultnak számított. A falon belül jól kivehető a belső vár épülettömbje a palotával és az öregtoronnyal. A hegy oldalában szőlőültetvények, a vár alatt balra Nagysáros kéttornyú várkastélya, a Rákócziak kedvelt tartózkodási helye látható. A kép érdekessége az előtérben solymászni induló vadászok csoportja.

Mérete: 310 x 435 mm.

16. Palanka

Drégelypalánk várának látképe. Készítője ismeretlen. Eredetileg a VI. kötet 39. lapján jelent meg.

Miután a törökök 1552-ben elfoglalták a Szondy György által védett Drégely várat, a rommá lőtt erősség helyett a falu temploma körül építettek ki másikat. 1593-ban a keresztény csapatok felszabadították, és 1615-ben helyreállították. A vár mögött a háttérben Nógrád és Drégely várak sziluettje látható.

Mérete: 325 x 440 mm.

17. Varadinum

Várad vár és város látképe. Készítője ismeretlen. Eredetileg a VI. kötet 40. lapján jelent meg.

Az Erdély kulcsának is nevezett erősség az egyik legfontosabb magyar végvár volt. 1570 után Ottavio Baldigara olasz hadmérnök

tervei alapján épült ki. 1598-ban a törökök sikertelenül ostromolták. A déli irányból, felülnézetből felvett képen jól kivehető az ötszögű, olaszbástyákkal erősített várban a székesegyház épülete, előtte a Kolozsvári testvérek által készített királyszobrokkal, amelyek az 1664-es ostrom idején pusztultak el. A vár mellett a megerősített város képe, mögötte a Körösön vízimalmok látszanak.

Mérete: 335 x 455 mm.

18. Claudiopolis, Coloswar vulgo Clausenburg, Transilvaniae civitas primaria.

Kolozsvár látképe. Egidius van der Rye, Ferdinánd főherceg németalföldi udvari festője képe alapján készült. Eredetileg a VI. kötet 41. lapján jelent meg.

Az Erdély politikai és szellemi központjának is tekintett települést Zsigmond király emelte szabad királyi városi rangra. Hatalmas tornyokkal védett városfala jóval nagyobb területet védett, mint a fejedelmi székhely, Gyulafehérvár esetében. A gyönyörű képet a Szent Mihály-székesegyház uralja, az előtérben látható három nemesasszony ábrázolása pedig a sorozat egyik legszebb lapjává emeli.

Mérete: 300 x 430 mm.

19. Hatwan

A hatvani vár és a város kétszattatú látképe. A felirat szerint egy olasz építész rajza alapján Wenzel Hollar készítette. Jansson „Urbium Totius Germaniae superioris” című munkája I. kötetének 62. lapján jelent meg először, 1657-ben.

A mohácsi csata után emelt erősséget védői 1544-ben harc nélkül feladták. Török szandzsák székhelye lett. A tizenöt éves háború idején rövid időre visszafoglalták, de csak 1687-ben szabadult fel végleg. Az északi irányból, oldalnézetből felvett felső kép előtérben egy török és egy magyar katona áll. A délről, felülnézetből készült alsó képen jól láthatók a vár és a fallal kerített város épületei, a dzsámik, a minaret, és attól balra egy négyszögű torony.

Méretük: 150 x 470 és 190 x 470 mm.

20. Nitria vulgo Neitra

Nyitra vár és város látképe. Ismeretlen művész rajza alapján Wenzel Hollar készítette. Jansson munkája II. kötetének 95. lapján jelent meg először, 1657-ben.

Püspöki székhely volt. A kép felvétele idején jelentősebb katonai szerepet nem játszott, Bocskai és Bethlen csapatai is elfoglalták. 1663-ban rövid időre török kézre került. A délkeletről készült képen jól kivehető a várban a székesegyház és a püspöki palota épülettömbje, jobbra pedig a Vazul-torony, ahol Szent István a hagyomány szerint megvakította és fogva tartotta Vazult. A vár alatt a fallal védett város, előtte a Nyitra túlsópartján levő, palánkkal kerített település látszik.

Mérete: 350 x 470 mm.

21. Tokay

Tokaj vár látképe. Készítőjét nem ismerjük. Jansson munkája II. kötetének 140. lapján jelent meg először.

A XVI. században a nem túl jelentős erősség többször cserélt gazdát a királyi Magyarország és az Erdélyi Fejedelemség közötti harcokban. Az 1609-es országgyűlés elrendelte az akkor romos vár megerősítését. Ezután épült ki komoly erődítménnyé. Bethlen Gábor itt tartotta lakodalmát. A délnyugatról felvett képen jól látható a kerek bástyákkal védett külső falgyűrűn belül a belső vár tömbje, az öregtoronnyal és a palotaépülettel. Balra a város a várba vezető híddal, a kép előtérben egy katona és egy szerzetes alakja látszik. A város fölötti hegyeket mindenütt szőlőültetvények borítják.

Mérete: 350 x 470 mm.

22. Tyrnavia vulgo Dyrna

Nagyszombat város látképe. Ismeretlen művész rajza alapján Wenzel Hollar készítette. Jansson munkája II. kötetének 142. lapján jelent meg először.

A város jelentősége Esztergom elérése (1543) után nőtt meg, amikor az esztergomi érsek ide tette át székhelyét. A kép felvétele idején az ellenreformáció és a királyi Magyarország szellemi központja volt. Nagyobb katonai szerepet nem játszott. A keleti irányból készült képen a téglából épült, tornyokkal erősített fallal övezett városban jól kivehető a Szent Miklós- és az Egyetemi templom, valamint a Várostorony épülete. Az előtérben egy nemesasszony és két kísérője áll.

Mérete: 335 x 440 mm.

Minden lap paszpartuban, keretelve.

Coloured views of 22 Hungarian cities from Braun and Hogenberg's „Civitates Orbis Terrarum”, one of the most important works from the early days of modern cartography

and topographical illustration. Georg Braun, the editor and Frans Hogenberg, the engraver had worked for over twenty years to produce their „towns of the world,” the first systematic depiction of views of cities throughout the world. This impressive production, issued in six volumes between 1572 and 1617, was a monumental piece of Renaissance learning and was designed to complement Ortelius' „Theatrum Orbis Terrarum”, the first modern atlas. These two atlases, both firsts of their type, were born in response to a new interest in the nature of the world by the Western European population. This nascent interest was spurred by both the existence of a growing middle class and the relatively new general availability of printed books. They relied mainly on existing maps, but also on maps drawn by more than a hundred artists and cartographers, most significant of whom was the Antwerp artist Joris Hoefnagel, who had travelled through most of Western Europe. After Joris Hoefnagel's death, his son Jakob continued the work for the Civitates. In order to add further authenticity to the highly accurate topographical details, Braun added figures in local dresses to the maps. The collection contains the 4 Hungarian plates, that were published later, only by Jansson, and are regarded as the rarest of the Hungarian views.

Soltész: Régi magyar várak (Bp., 1993.); Rózsa: 2., 76.

25 000 000,-

102. KATONA, (MIHÁLY) MICHAEL:

Tabulae Geometricae quas ad ductum Joannis Friderici Weidleri Praeceptore Publico Classis Metaphisicae Paulo Buzas delineavit -- Classis eiusdem p. t. alumnus In Illustri Collegio Reform: Debretiniensi A. R. S. MDCCLXXXIII a die Maertii

8 rézmetszetű lap. Méretük: 120 x 195 mm.

Geometria tankönyv, a debreceni rézmetszés eddig ismeretlen, korai darabja. A gyűjteményt Katona Mihály, a metafizika osztály hallgatója állította össze tanára, Buzás Pál részére, Johann Friedrich Weidler geometriája alapján.

A debreceni rézmetsző diákok:

Külföldi példákat és a jelentősebb hazai nyomdákat követve Debrecenben 1743-ban jelent meg a rézmetszés. A diákok körében szinte műkedvelő jelleggel megindult tevékenység a XVIII. század végén, XIX. század elején érte el csúcspontját. Ezt olyan nagyszabású munkák létrehozása jelzi, mint a 12-12 lapból álló Oskolai új- és Ó átlás (javított változatban is), az első magyar nyelvű földgömb, vagy Szentgyörgyi József 19 táblával illusztrált természetrajzi könyve. A társaság talán legjelesebb képviselője Karacs Ferenc volt. A református oktatás legnagyobb hatású magyarországi központjában a rézmetsző diákoknak jelentős szerepük volt az ekkor nagyobb hangsúlyt kapó, modern szemléletű matematikai és természettudományos oktatáshoz szükséges könyvek illusztrációs anyagának megteremtésében. A csupán drágán és nehézkesen beszerezhető külföldi tankönyveket igyekeztek pótolni, de munkáik igazi jelentőségét az adja, hogy sok esetben egyúttal az első magyar nyelvű oktatási segédletet is megalkották. E fejlődési út korai, eddig ismeretlen állomása darabunk is; az ezt megelőző időszakból csupán négy rézmetszetű címlap ismert, amely Debrecenben készült.

A rajzoló:

Katona Mihály 1782. április 25-én lett debreceni diák, később a grammatikai, retorikai és logikai osztály tanítója, senior, főiskolai könyvtáros volt. Külföldi egyetemjárása után a komáromi református egyház tanára, majd a Komárom megyei Búcs lelkésze lett. Nevéhez fűződik kora legszínvonalasabbnak mondott magyar matematikai földrajza és csillagászata, emellett egy leíró földrajzi munka is.

A mű:

A debreceni kollégiumban Maróthi György vezette be kortársa, Johann Friedrich Weidler wittenbergi professzor „Institutiones Matheseos...” című jól tanítható és igen korszerűnek számító, illusztrált tankönyvét, amely felölelte az akkor iskolai szinten előadható matematikai és fizikai ismeretek teljességét. Lényegében ezzel kezdődött el az intézményben a természettudományoknak a filozófiától elkülönítetten történő szakoktatása felsőfokon.

A lapok különlegességét az adja, hogy a szerző az egyes geometriai feladatokat a sematikus ábrák mellett majdnem egészlapos, bájos életképekkel is illusztrálta. Az állatábrázolásokkal, zsánerjelenetekkel (pásztorok, halászat), romokkal, épületekkel gazdagított tájképek egyes részeit úgy helyezte el, hogy azokon a különböző mértani szerkesztések bemutatathatók legyenek. A kompozíciók rokoníthatók Karacs Ferenc 1788-ban megjelent „Figura geometricae” című munkájával, de talán nem túlzás Birckenstein nevezetes mértankönyvéhez sem hasonlítani, még ha kivitelezése kevésbé biztos kezű mesterre is vall. A többször tollrajzokkal is kiegészített metszeteken készítőjükre utaló jelzés nem látható. Bár Katona Mihály a címlapon magát csak rajzolóként nevezi meg,

és később matematikakönyve illusztrációit is Karacs jegyezte, mégis valószínű, hogy e rajzait ő maga metszette rézbe.

Copper engraved geometry book for educational use. Contains 8 plates.

300 000,-

Modern építészet

103. INTERNATIONALE ARCHITEKTUR. HERAUSGEGEBEN VON WALTER GROPIUS. ZWEITE VERÄNDERTE AUFLAGE. VIERTES BIS SECHSTES TAUSEND.

München, (1925.) Albert Langen Verlag. 111p. Egészoldalas, valamint szövegekőzti fényképekkel és rajzokkal. (Bauhaus-bücher. 1.)

A sorozat első darabja ugyanebben az évben jelent meg először. A tipográfiai elrendezés Moholy-Nagy László nevéhez fűződik. Molnár Farkas által tervezett, kiadói vászonkötésben, eredeti védőborítóval.

Original cloth by Farkas Molnár with the rare, illustrated dust jacket.

80 000,-

104. KOZMA LAJOS:

Atrium-ház, bérház, filmszínház

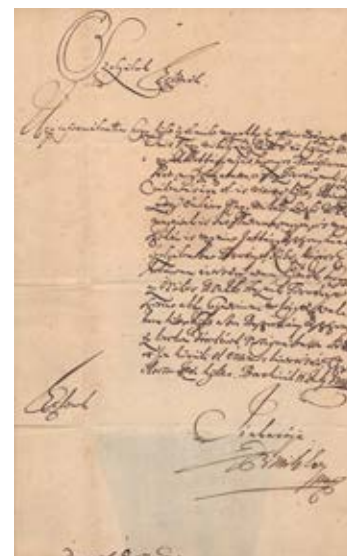
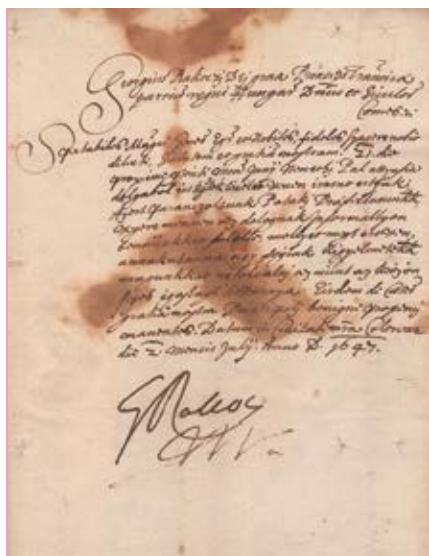
(Bp., 1936.) Tér és Forma (Pápai Ernő ny.) 56+(2)p. Szövegekőzti fényképekkel és tervrajzokkal. Dedikált példány.

Színes, fényképpel illusztrált, spirálfűzéses, kiadói papírborítóban. A borítók és néhány levél nedvességtől enyhén megvedtemedtek, halványan foltosak.

Inscribed by the author. Stained, illustrated, original paper.

80 000,-

108., 109., 110. tétel

108. I. RÁKÓCZY GYÖRGY (1593-1648) ERDÉLYI FEJEDELEM SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, MAGYAR NYELVŰ LEVELE SZATMÁR VÁRMEGYE RÉSZÉRE.

A fejedelem a vármegye június 25-én, Némethi Pál – itt nem részletezett – ügyében írt levelére válaszol. Rákóczy közli, utasította sárospataki prefektusát, hogy járjon végére a dolognak, és tájékoztassa a kérdésről, ő pedig ennek ismeretében fog dönteni.

1 beírt oldal, a második levél hátán címezéssel, papírfelzetes viaszpecséttel. Kelt: Kolozsvár, 1647. VII. 2. Barna foltokkal.

György Rákóczy I, Prince of Transylvania. Official letter in Hungarian, autograph signed. Stained.

250 000,-

109. THÖKÖLY IMRE (1657-1705) FELSŐ-MAGYARORSZÁG FEJEDELME SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, MAGYAR NYELVŰ LEVELE ISMERETLEN VÁRMEGYÉHEZ.

Tudomására jutott, hogy a megye vonakodik részt venni az általa vezetett felkelésben. Arra inti őket, hogy aki tud, személyesen vonuljon hadba, vagy állítson ki maga helyett lovast. Aki nem tesz eleget felhívásának, nem kerül el a felelősségre vonást. A címzést levágták.

1 beírt oldal, papírfelzetes viaszpecséttel. Kelt: Sárospatak, 1683. VI. 29.

Imre Thököly, Prince of Upper-Hungary. Document in Hungarian, autograph signed.

300 000,-

110. BERCSÉNYI MIKLÓS GRÓF (1665-1725) A RÁKÓCZI-SZABADSÁGHARC EGYIK VEZETŐJE SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, MAGYAR NYELVŰ LEVELE DRAVECZKY GÁSPÁRNAK, UNG VÁRMEGYE JEGYZŐJÉNEK.

Tudomására jutott, hogy Nagymihályi László egy jobbágynak „bizonyos Maleficiumokért meg fogathatta, és az Törvénynek szolgáltatására el-is vitette”. Elismeri, hogy „Nagymihályi László Ur eő magának is Jus Gladiuma vagyon, és maga székén is ugy mint jobbágy asszonyának szolgáltatathat Törvényt”, de arra inti a jegyzőt, ügyeljen a törvények betartására.

Nem találtuk nyomát, hogy a boszorkányperben milyen ítélet született. Magyarországon hasonló váddal utoljára 1762-ben ítélték halálra egy nagybányai asszonyt.

1 beírt oldal, papírfelzetes viaszpecséttel. Kelt: Barkó, 1710. VII. 11.

Miklós Bercsényi, General. Official letter in Hungarian, autograph signed.

200 000,-

111., 112. tétel

111. II. RÁKÓCZI FERENC (1676-1735) ERDÉLYI FEJEDelem SAJÁT KEZŰ ALÁÍRÁSÁVAL ELLÁTOTT, MAGYAR NYELVŰ LEVELE MÁRAMAROS VÁRMEGYÉNEK A VÁMOKKAL VALÓ VISSZAÉLÉSEK ÜGYÉBEN.

A vármegye sérelmezte, hogy „Némely Vámosok” visszaélést követnek el „a vámok beszédese alkalmatosságával”. A fejedelem felszólítja a vármegyét, tájékoztassa őt, hogy pontosan milyen visszaélésekre gondol. Egyúttal felhívja a figyelmét, hogy az országos törvénybe ütköző esetek ellen maga is felléphet. Továbbá megnyugtatta a címzettet, utasította máramarosi kincstári jószágigazgatóját, Kálmáncsai Istvánt, hogy a fejedelmi birtokok is tegyenek eleget adózási kötelezettségüknek.

1 beírt oldal, papírfelzetes viaszpecséttel. A fejedelemé mellett Jánoky Zsigmond udvari kancellár és Bulyovszky Dániel, az Udvari Tanács titkára, főszámvevő aláírásával. Kelt: Eger, 1705. VI. 18. Ernst Lajos gyűjteményi bélyegzőjével.

Ferenc Rákóczi II, Prince of Transylvania. Autograph signed ordinance in Hungarian.

300 000,-

112. II. RÁKÓCZI FERENC (1676-1735) ERDÉLYI FEJEDelem SAJÁT KEZŰ ALÁÍRÁSÁVAL ELLÁTOTT, MAGYAR NYELVŰ LEVELE UGOCSA VÁRMEGYÉNEK.

Felszólítja a címzettet, hogy az ónodi országgyűlés 12. és 13. törvénycikkelye értelmében novemberre Eperjes városába összehívott gyűlésre Bereg vármegyével együtt delegáljon egy jogban jártas személyt.

Az említett határozatok szerint a háborús időkre való tekintettel – mivel nádort, országbírót és ítélmestereket nem választhatnak – a peres ügyek intézésére 24 bírót kell kijelölni, akikből két főtörvényszéket kell alakítani, egyet Eperjesen, egy másikat pedig Korponán. Az utasítás nyilván erre vonatkozik.

1 beírt oldal, papírfelzetes viaszpecséttel. Krucsay István, a fejedelem titkára is kézjeggyével látta el. Kelt: Munkács, 1709. IX. 12. Restaurált darab, szöveget nem érintő (javított) hiányokkal.

Ferenc Rákóczi II, Prince of Transylvania. Autograph signed ordinance in Hungarian. Restored.

300 000,-

113. (HABSBURG) MÁRIA TERÉZIA (1717-1780) MAGYAR KIRÁLYNŐ SAJÁT KEZŰ ALÁÍRÁSÁVAL ELLÁTOTT, LATIN NYELVŰ OKLEVÉL.

Az uralkodó Brunsvik Antalnak adományozza Martonvásár birtokát. Brunsvik előbb bér-
lőként megvásárolta a területet 20 000 forintért Beniczky Sándortól, majd annak halála
után elérte a királynőnél, hogy – cserébe feleségének 60 000 forintra értékelt Moson megyei
birtokáért – adományként megkaphassa Martonvásárt.

Bár az oklevél kastély építéséről is említést tesz, ez csak később valósult meg. Ekkor szlovák,
német és magyar telepeseekkel mintagazdaság kiépítése kezdődött meg az uradalomban, és a
település templomot is kapott. Brunsvik halála után fia, ifjabb Antal örökölte a birtokot.
Az ő nevéhez fűződik a mai kastély őséneke, egy barokk épületnek, valamint a park elődjének
kialakítása. Ezzel a következő évszázad egyik legjelentősebb hazai birtok- és művelődési
központja született meg, amely többek között Beethoven itt-tartózkodásával, valamint Köz-
ép-Európa első kiseddóvjával szerzett hírnevet magának. A ma is álló, angol modorban
megépült, neogót stílusú kastély jelenleg is kulturális és turisztikai centrumként működik.

Pergamenoklevél, 10 beírt oldal. Mária Terézia mellett Eszterházy Ferenc kancellár és
Jablánczy József aláírásával. Kelt: Bécs, 1771. VII. 10. Enyhén kopott, vörös bársonykötésben, az előtáblán ismeretlen püspök
textilből kialakított címerével. Ez később kerülhetett az okiratra. Kopottas, zöld bőrkötésű dobozban. Maurice Burrus francia
dohánymágnás, politikus és gyűjtő tulajdonjegyével.

Maria Theresia, Queen of Hungary. Document in Latin, autograph signed.

1 500 000,-

114. (HABSBURG) IV. KÁROLY (1887-1922) MAGYAR KIRÁLY SAJÁT KEZŰ ALÁÍRÁSÁVAL ELLÁTOTT, MAGYAR NYELVŰ CÍMERESLEVÉL.

Az uralkodó Markó Gusztáv Antalt nemesi rangra emeli, és a rozsnói előnevet adományozza neki. A műszaki főtanácsos
nemesei közé sorolásáról még I. Ferenc József határozott 1916. X. 8-án. A tény, hogy IV. Károly rövid uralkodási ideje, illetve
a háborús idők miatt kevés címereslevelet adott ki, darabunkat rendkívül becses dokumentummá emeli. Ismereteink szerint
hasonló okirat hazai kereskedelmi forgalomban még soha nem bukkant fel.

4 pergamenlevél. Az okiratot az uralkodó mellett gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter is kézjegyével látta el.
Kelt: Bécs, 1917. VIII. 21.

Hozzá:

Az oklevél szövegének nyomtatott kiadása

Budapest, (1917.) Heisler és Kozol. (3)p.

Bordó bársony kötésben. A Szent Koronával díszített fémtokban elhelyezett, zsinóron függő viaszpecséttel.

Ennobling of Gusztáv Antal Markó. Document in Hungarian in velvet with hanging seal.

600 000,-

Október 6., Arad

115. AULICH LAJOS (1793-1849) HADÜGYMINISZTER, ARADI VÉRTANÚ ÁLTAL SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, MAGYAR NYELVŰ NYÍLT RENDELET.

Káldor (Kammermayer) Antal őrnagyot, a fegyvergyár parancsnokát Debrecenbe és Váradra küldte a szükséges anyagok beszerzésére. Felszólít minden katonai és polgári hatóságot arra, mindenben segítsék a nevezettet. A hátoldalon a debreceni térparancsnokság bélyegzőjével és Wohlmuth Márton százados, térparancsnok által aláírt láttamozással.

Aulich Lajos 1849. július 14. és augusztus 11. között volt a Szemere-kormány hadügyminisztere. Aradon ő volt a tizenegyedik kivégzett (a hetedik kötél általi halált szenvedett), Leiningen-Westerburg Károly után.

1 beírt oldal, papírfelzetes viaszpecséttel. Keltezés nélkül.

Lajos Aulich, Minister of Defense. Ordinance, autograph signed.

500 000,-

116. LAHNER GYÖRGY (1795-1849) TÁBORNOK, ARADI VÉRTANÚ AUTOGRÁF, NÉMET NYELVŰ UTASÍTÁSA.

A hadügyminisztérium augusztus 5-én kelt, 742. számú parancsa értelmében tájékoztatja Káldor (Kammermayer) Antal alezredest, az aradi fegyvergyár parancsnokát, hogy a gyárat a máriaradnai raktárral együtt a Krassó-Szörény vármegyei Facsetre (ma Facsád) kell költöztetni. Megbízta az út megszervezésével és lebonyolításával.

Lahner György 1848 októberétől a hadfelszerelési és fegyverellátási ügyek felügyelőjeként működött. Aradon ő volt a hetedik kivégzett (a harmadik kötél általi halált szenvedett), Török Ignác után.

1 beírt oldal. Kelt: Arad, 1849. VIII. 5. Restaurált darab.

György Lahner, General. Ordinance in German, autograph signed.

500 000,-

117. LEININGEN-WESTERBURG KÁROLY GRÓF (1819-1849) HONVÉD VEZÉRŐRNAGY, ARADI VÉRTANÚ NÉMET NYELVŰ BÚCSÚLEVELE FELESÉGÉHEZ, SISSÁNY ELIZHEZ.

Másolat az eredeti tisztázatról.

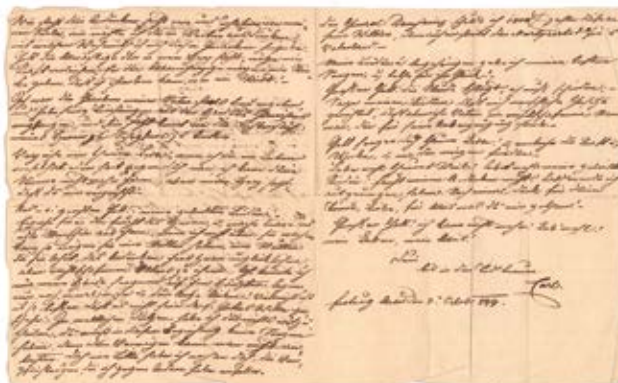
A levelet először Marczali Henrik publikálta Leiningen naplójának és leveleinek magyar kiadásában. Az aradi vértanúk búcsúleveleit – köztük ezt a levelet is – Katona Tamás adta ki „Az aradi vértanúk” című, eddig három kiadást megért forrásgyűjteményében. Az eredeti példány az özvegy birtokában volt, jelenleg azonban nem található meg a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának Leiningen-iratai között. Akárcsak Damjanich János vezérőrnagy 1849. október 5-éről 6-ára virradó éjjel írott imáját, ezt a levelet is kéziratok másolataiban terjesztették az 1849-1867 közötti időszakban, azonban Leiningen búcsúlevelének másolataiból jóval kevesebb maradt fenn. (dr. Hermann Róbert szíves közlése nyomán)

Leiningen-Westerburg Károly 1848 őszén a szerbek ellen harcolt a Délvidéken, majd végigküzdötte a tavaszi hadjáratot. Aradon ő volt a tizedik kivégzett (a hatodik kötél általi halált szenvedett), Nagysándor József után.

3 beírt oldal. Kelt: Arad, 1849. X. 5.

Károly Leiningern-Westerburg, General. Letter in German. Contemporary copy.

200 000,-

118. KISS ERNŐ, ITTEBEI (1799-1849) HONVÉD ALTÁBORNAGY, ARADI VÉRTANÚ AUTOGRÁF, NÉMET NYELVŰ BÚCSÚLEVELE FÉLTTESTVÉREHEZ, JULIANA VON LEEUWEN (1802-1883) BÁRÓNŐHOZ.

Kiss Ernő édesanyja, Bogdanovich Anna bárónő (1780-1805) előbb Kiss Ágostonnak (1765-1800), Kiss Ernő apjának felesége volt, majd annak halálát követően Ernst von Leeuwen báró (1751-?) tábornok felesége lett. E második házasságból született Juliana.

Kissnek eddig két búcsúlevele volt ismert, az egyiket lányának, Bobor Györgyné Kiss Rózának (1820-1899), a másikat közösen neki és Dániel Jánosné Kiss Augusztának (1822-1900) írta, szintén német nyelven. (A két lány házasságon kívül született; I. Ferenc József 1885-ban törvényesítette őket.)

Ez a harmadik levél eleddig teljesen ismeretlen volt a kutatás előtt. Szövege magyar fordításban így hangzik:

„Angyaljóságú Nővér!

Hiába fáradoztál: a borzasztó sors szörnyű módon határozott felettem.

Mennyire híve voltam az ausztriai háznak, Te tudod a legjobban bizonyítani; – nem kevésbé tudod, hogy amikor Magyarországot szolgáltam; – azért tettem, hogy Ausztriának egy üdvös békében segítségére lehessenek. – Sajnos, ezt nem sikerült nekem; – elérnem; – és elbocsátásomat akartam, mint tudod, amit megtagadtak tőlem.

Erre törekvő bátyád kérése az; – ha már többé nem leszek; menj el Uralkodónkhoz; – és mondd el neki, hogy azon gondolat és öntudat erősített az utolsó percig, hogy Ausztria hű alattvalója próbáltam lenni.

Ne haragudj senkire, bocsáss meg ellenségeimnek, miként én is megbocsátok nekik. – Istenhez az lesz utolsó imám, hogy erősítsen meg Téged, hogy elviseld ezt a szerencsétlenséget; – erősítsen meg, és keress megerősítést ártatlanságom gondolatában. –

Én mondom neked, férjednek, gyermekeidnek, imádkozzatok érettem, és keressetek megerősödést ártatlanságom tudatában. Szerencsétlen törekvő bátyád Ernő. Arad, 5/10. 849.”

A levélből kiderül, hogy Juliana von Leeuwen (férje: Alois Fedrigoni von Etschtal) udvari kapcsolatait felhasználva, megpróbált közbenjárni bátyja érdekében. Maga a levél szövegszerűen több ponton egyezik Kissnek a két lányához intézett közös búcsúlevelével, amelyben szintén hitet tesz az Osztrák Császárság iránti hűsége mellett. Abban viszont nem szerepel, hogy megpróbált közbenjárni a két birodalomfél közötti béke érdekében.

Kiss a haditörvényszéki vallomásában ugyan nem, de a hadbírószághoz 1849. szeptember 18-án benyújtott beadványában említi, hogy 1849. január elején kérte elbocsátását a kormányzattól, de ezt Kossuth egy hozzá intézett udvarias, de igen határozott hangvételű levélben megtagadta. Magát a levelet megsemmisítette, de a beadvány szerint két segédtszije is látta azt, s esküvel meg tudják erősíteni állítását. Pálffy János visszaemlékezése szerint ő maga is látta Kossuth levelét, de azt Kossuth nem 1849 januárjában, hanem március elején, Henryk Dembinski altábornagy leváltása és Vetter Antal altábornagy fővezéri kinevezése után írta, miután megsértődött azon, hogy nem őt nevezték ki fővezérré. Kissnek ez a levele is alátámasztja, hogy a tábornok valóban kérte elbocsátását. (dr. Hermann Róbert szíves közlése nyomán)

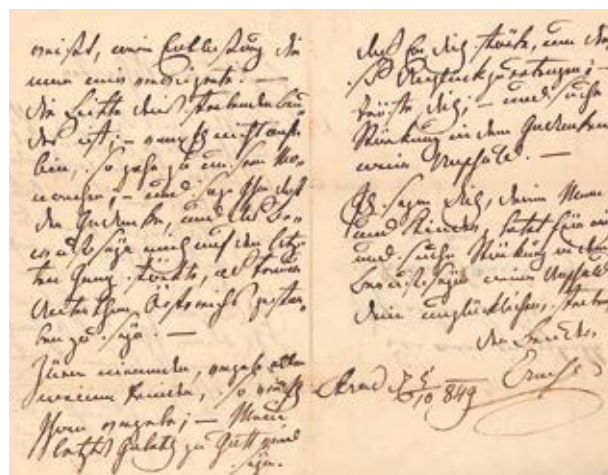
Kiss Ernő a szabadságharc kezdete óta a szerb felkelők ellen küzdött. Mivel császári csapatok ellen nem harcolt, kegyelemből golyó általi halálra ítélték. Ő volt a harmadik kivégzett, Desseffy Arisztid után.

Három beírt oldal. A levélhez tartozik egy boríték Juliana von Leeuwen feliratozásával: „Hőn szeretett felejthetetlen bátyámnak, Ernőnek a fogságból életének utolsó perceiben írott levele hozzám egy hajfűrtjével és egy, a sírjáról származó kővel együtt.”

Kelt: Arad, 1849. október 5.

Autograph letter of Ernő Kiss, General, martyr of the Hungarian Revolution and War of Independence. He was executed – together with his 12 companions – on 6 October 1849 in Arad. Written in German to his half-sister, Juliana von Leeuwen baroness.

16 000 000,-

119. PETŐFI SÁNDOR:

Czipruslombok Etelke sirjáról

Pest, 1845. Beimel József ny. 63+(1)p. Első kiadás.

A szerző talán legtrikább műve. Petőfi 1844-ben érkezett a fővárosba, ahol Vahot Imre jóvoltából a Pesti Divatlapnál segédszerkesztő lett. Még abban az évben ismerkedett meg Csapó Etelkével, Vahot unokahúgával. A tizenöt esztendő lány elbűvölte a költőt, aki rögtön házassági reményeket is táplált. A lány azonban 1845 elején váratlan betegségben elhunyt. Emlékére írta a következő hetekben Petőfi a versciklust, a költemények zöme néhány napon belül elkészült. A kötet 1845. március 20-án jelent meg. A költő számára a csupán két héttel korábban megjelent János vitéz hozta meg az országos hírnevet. A két mű körülbelül ugyanilyen időkülönbséggel került nyomdába, így akkor még nem sejtették az elbeszélő munka későbbi sikerét. Amíg azonban a népszerűnek ígérkező népies költeményt viszonylag nagy példányszámban adták ki, addig a sokkal személyesebb tárgyú versekből nyilvánvalóan kevesebb látott napvilágot. Ez magyarázhatja, hogy egyike a legtrikább magyar irodalmi első kiadásoknak.

Díszesen aranyozott, XX. századi pergamenkötésben, papírtokban. Gyönyörű darab.

Richly gilt, 20th-century vellum in hardpaper case.

Szűry: 3606.

600 000,-

120. PETŐFI SÁNDOR:

A helység kalapácsa.

Budán, 1844. Magyar Kir. Egyetem betűivel. 68+(4)p. Első kiadás.

A szerző első nyomtatásban megjelent önálló műve. Komikus eposz, amely a romantika kedvelt műfaját (egyesek szerint Vörösmarty „Zalán futása” című munkáját) parodizálja.

A mű keletkezése:

1844 augusztusában-szeptember elején írta meg, szeptember 14-én már a budai cenzor előtt volt a kézirat. Megszületésében feltehetően közrejátszott a Kisfaludy Társaság 1844 elején kiírt pályázata: „Adassék elő, milyenek kellene a korszerű eposznak lennie?”. Zilahy Károly szerint Vahot Imre biztatására kezdett hozzá megírásához Petőfi, de a kész mű nem nyerte el annak tetszését, így a kiadás jogát Geibel Károlynak adta el a költő.

A kiadás:

A cenzori vizsgálaton átesett kéziratot Geibel azonnal nyomdába adta, hogy a november elején tartott vásáron már árulni tudja. Október 25-e körül el is hagyta a sajtót, a Pesti Divatlap október 27-i száma már hírt is ad megjelenéséről. A példányszámról nem maradt fenn feljegyzés, a füzet ára 36 pengő krajcár volt. A kiadvány egyik különlegességét adja, hogy Orlai Petrich Soma, Petőfi barátja visszaemlékezése szerint a borítórajzokat maga Petőfi készítette. Az első borítón a IV. ének egyik jelenete látható (Márta asszony megragadja

férje, a kántor haját, hogy elvonszolja a verekedés színhelyéről), a hátsó rajza pedig a III. énekből azt a részt ábrázolja, amikor a főhős benyit a kocsmába, ahol a kántor éppen térden állva vall szerelmet Erzsók asszonynak. A könyvmatok (hasonlóan a János vitéz borítóihoz) Grimm Vince pesti műhelyében készültek.

A mű fogadtatása:

A kritikusok nagy része értetlenül és ellenségesen reagált a költeményre. Ennél is fontosabb azonban, hogy az olvasók körében sem talált túl lelkes fogadtatásra. Ezt mutatja az is, hogy a terjesztőknél még évek múlva is voltak belőle darabok, maga Geibel pedig az 1847-ben megjelent Petőfi összes költeményei „pótléka”-ként kínálta a vásárlóknak.

A kötet a szerző által rajzolt, eredeti borítókkal a legnagyobb könyvritkaságok közé tartozik.

Pótoltszerű, rajzos, könyvmatú, kiadói papírborítóban. XX. századi, szalaggal megköthető félpergamen-tokban. Gyönyörű darab.

Illustrated, original paper in 20th-century half vellum case. Spine restored.

Szűry: 3609.

500 000,-

121. PETŐFI SÁNDOR:

Szerelem gyöngyei

Pest, 1845. Landerer és Heckenastnál. 70p. Első kiadás.

Az első önálló, Emichnél megjelent Petőfi-kötet. Emich Gusztáv, akit legendásan jó író-kiadói és baráti viszony fűzött Petőfihez, még haszon reménye nélkül vállalkozott a kiadásra. Ekkor még csak könyvkereskedőként és kiadóként működött, saját nyomdaüzeme nem volt. Később ő jelentette meg elsőként Petőfi összes műveit.

A versek ihletője Mednyánszky Berta, a költő akkori szerelme volt, akit 1845 augusztus-szeptemberében többször meglátogatott Gödöllőn, de az apa visszautasította a leánykérését.

Díszesen aranyozott, XX. századi pergamenkötésben, papírtokban. Gyönyörű darab.

Richly gilt, 20th-century vellum in hardpaper case.

Szűry: 3629.

500 000,-

122. PETŐFI SÁNDOR:

Versek. 1842-1844.

Budán, 1844. Magyar Kir. Egyetem. 192p. Első kiadás.

A költő első önálló nyomtatásban megjelent kötete (két fordítás után). Több sikertelen kiadói próbálkozás után Vörösmarty Mihályhoz fordult segítségért, aki megszerezte a Nemzeti Kör támogatását. A kéziratot egy háromtagú bizottság (Vörösmarty, Szigligeti Ede, Vachott Sándor) hagyta jóvá, kisebb változtatásokkal (tizenöt vers – zömmel bordal – maradt ki). Feltehetően júliusban került nyomdába (az eredetileg tervezettnél két ívvel nagyobb terjedelemben), és novemberben jelent meg.

Korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather.

Szűry: 0

200 000,-

123. RADNAI TÖRTÉNETEK, MELYEK SZÉP REGGELI, ESTVÉLI, GYÓNÁS ÉS ÁLDOZAT ELŐTT 'S UTÁN, A' SZ. MISE ALATT MONDANDÓ IMÁDSÁGOKKAL, NÉMELLY ÁJTATOS ÉNEKEKKEL MEGBŐVÍTVE AZON KEGYELMES KÉPNEK LÁTOGATÁSÁRA JÁRULANDÓ KERESZTÉNY HÍVEKNEK ÖRÖMÖKRE ÚJRA KINYOMTATTAK

Szegeden, 1828. Grün Orbán' betűivel 's költségével. 168p.

Könyvészetiileg ismeretlen nyomtatvány. Annak ellenére, hogy a cím hasonló, a nyomda pedig megegyezik, a kötetnek nincs köze Dugonics 1810-ben megjelent, páratlanul ritka munkájához. A bájos, fametszetekkel illusztrált könyvecske az Arad vármegyében található máriaradnai kegyhelyet felkereső zarándokok számára készült. Az elején imádságok olvashatók, ezeket a kegykép és a búcsújáró hely története követi, majd csodás gyógyulások leírásai zárják a darabot. Dacára annak, hogy a címlap tanúsága szerint nem ekkor jelent meg először, a szakirodalomban nyoma sincs, árverésen sem szerepelt soha.

Korabeli papírkötésben, papírtokban.

Contemporary hardpaper in hardpaper case.

80 000,-

Régi Magyar Könyvtár

124. A' MI URUNK JESUS CHRISTUSNAK UJ TESTAMENTOMA MAGYAR NYELVRE FORDÍTATOTT KÁROLI GÁSPÁR ÁLTAL ES MOSTAN UJONNAN E KISDED FORMÁBAN KIBOTSA-TATOTT

Amstelodámban, 1687. M. Tótfalusi Kis Miklós által. 640p. Metszett díszcímlappal.

Misztófalusinak hollandiai tartózkodása alatt mindvégig legfőbb célja a Biblia kinyomtatása és erdélyi hittársaihoz való eljuttatása volt. Ennek megvalósítása érdekében tanulta ki a betűmetszést és a nyomdászmesterséget. Ezért miután kinyomtatta a Bibliát, valamint a kétféle formátumú Zsol-tárokat és az Újszövetséget, a legtöbbet – a korabeli gyakorlattól eltérően – kiadói kötéssel látta el. Egy részükre csupán egyszerűbb bőr- és pergamenkötést készíttetett, számos darab pedig aranyozott karmazsin, azaz sötétvörös és barna vagy sötétbarna maroquin bőrkötést kapott. Ez utóbbiról kapták az „Aranyas Biblia” nevet.

A kötésekéről Rozsondai Marianne írt részletesen. Megállapítja, hogy stílusuk egységes, díszíté-süket apró, aranyozó, olykor pontozó bélyegzőkkel kivitelezték, amelyek alapvetően virágmotívumok variációi és stilizált minták. Az együttesen felbukkanó bélyegzők alapján négy mestert különített el, ezek közül kettőt elemez részletesen. Az elsőnek nevezett műhelyhez főképp a Bibliák, a másodikhoz pedig az Újtestamentum kötései kapcsolhatók. A példányunkon található

tizenegy bélyegző közül öt, valamint a két görgető egyike egyezően látszik a Rozsondai által összeállított bélyegzőtáblázaton találhatóakkal. Ezek főként a második mesterhez köthetőek, azaz egyezéseket mutatnak a többi Újszövetség-példány bélyegző-készletével. Figyelembe véve, hogy az összeállításához csupán az alig több mint egy tucat közgyűjteményben őrzött, amszterdami kötésben lévő Misztófalusi-nyomtatványt lehetett felhasználni (ebből hét Újszövetség), továbbá, hogy az ismertett példányok között is több, részben eltérő bélyegzőkkel díszített példány is akadt, a csak darabunkon megtalálható, az ismertekhez nagyon hasonló stílusú bélyegzők használta nem kérdőjelezi meg a kötés amszterdami eredetét.

Vaknyomásos, aranyozott, holland barokk bőrkötésben. Az aranyozás helyenként kicsit megkopott. A gerinc élén a bőr enyhén kitöredezett. A kötéstáblák külső sarkain kis sérüléssel.

Slightly worn, baroque, blindstamped, gilt, original leather.

RMK I 1359.; Erdős 9.

400 000,-

125. KURTZE UND EINFÄLTIGE FRAGEN, AUS DEM CATECHISMO VOR DIE SCHUL-KNABEN UN(D) MÄGDLEIN, ZUSAMMEN GETRAGEN, EINE ZEITLANG GETRIEBEN, UND ENDLICH UMB MEHRER BEQUEMLIGKEIT WILLEN ZUM DRUCK VERFERTIGET

Leütschau, 1682. Bey Samuel Brewer. (96)p.

Ismeretlen régi magyarországi nyomtatvány. Iskolai használatra készített evangélikus katekizmus. Luther 1529-ben foglalta össze kérdés-felelet formában az általa újragondolt keresztény tanítás legfontosabb tételeit, részben az alapvető szövegek (a Tízparancsolat, az Apostoli hitvallás és a Miatyánk) magyarázatoként. A Kis kátét a családok és iskolák számára szánta. Hamarosan az evangélikus hitoktatás és teológia alapvető kellékévé is vált, a felekezeti elkülönülés idején az evangélikusok önmeghatározásának egyik legfontosabb szövege lett. Magyarországon is igen korán kiadták, németül első alkalommal 1548-ban Brassóban, magyarul pedig 1550-ben Kolozsvárott. E most előkerült kiadás azonban jelentősen eltér elődeitől. Bár a Luther-katé szövegét tartalmazza, összeállítója – aki az előszó végén magát M. R. monogrammal jelölte – jelentősen kibővítette azt. Főleg az egyes hittételeket igazoló szentírási helyeket illesztette be a szövegbe, és látta el azokat bővebb magyarázatokkal. Erre nyilván az ismét felélénkülő katolikus hitelesítés

ösztönözte, e tanokkal szemben ugyanis a legfőbb protestáns vád az volt, hogy nem minden esetben a Biblián alapulnak. Miként a mindennaposan használt munkák esetében általános, a kátékból is igen sok kiadás látott napvilágot, azonban ezekből legtöbbször csak egy-két példány maradt fenn, sok esetben pedig csupán korabeli említés őrizte meg emléküket. Minden bizonnyal számos olyan is létezett, amelynek ma már semmilyen nyoma nem maradt fent. Ennek fényében különleges esemény egy eddig ismeretlen kiadás teljes példányának felbukkanása.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

RMK II 0

300 000,-

126. MISSAE IN FESTIS PROPRIIS SANCTORUM REGNI HUNGARIAE AB... PETRO... PAZMANY, ARCHIEPISCOPO STRIGONIENSI, PRIMATAE HUNGARIAE, ET SANCTAE SEDIS APOSTOLICAE LEGATO NATO, SACRAE RITUUM CONGREGATIONI PROPOSITAE: ET AB EADEM CONGREGATIONE... PPAE URBANI VIII. AUTHORITYATE APPROBATAE

Viennae Austriae, 1632. apud Michaellem Rictium. (12)p.

Előkötve:

Missale Romanum ex decr.to sacros.i concilii Tridentini restitutum...

Venetiis, 1650 apud Iuntas. 1t. (rézmetszetes címkép)+(46)+543+(1)+XCVII+(1)p.

Előkötve:

Missae propriae festorum ordinis fratrorum minorum...

Velence?, é.n. ny.n. 31p. A címlap alja levágva.

Ismeretlen magyar vonatkozású nyomtatvány. A hazai katolikus megújulás korai emléke. A kiadvány az esztergomi főegyházmegye számára a római miserendet a magyar szentek ünnepeire szóló miseszövegekkel egészíti ki.

A reformáció terjedésére választ adni kívánó tridenti zsinat határozta el, hogy szorgalmazza, bizonyos esetekben pedig kötelezővé teszi, hogy a katolikusok világszerte egységesen a római kánont használják. Előtte az egyes egyházmegyéknek többé-kevésbé önálló liturgiája volt, amely elsősorban az adott területen jobban tisztelt szentek kultuszának ápolásában tért el a többitől.

Bár Magyarországon – mivel 200 évnél régebben bevezetett, élő liturgikus szokás volt érvényben – nem lett volna kötelező a római szertartásrend átvétele, 1630 tavaszán a Pázmány Péter bíboros által vezetett nagyszombati nemzeti zsinat – az európai egyházmegyékhez hasonlóan, gyakorlati okokból – mégis elhatározta alkalmazását. Azzal a kitételrel azonban, hogy a hazai papság által nagyon tisztelt magyarországi szentek kultuszát továbbra is megtartják. A pápához az engedélyeztetés ügyében írt kérelemben Pázmány külön megemlítette ezt a feltételt, amely ha nem valósulhat meg, a magyar katolikus egyház megmarad a régi rítus használatánál. A helyi szokásban tisztelt szentekhez kapcsolódó mise-, illetve breviáriumi szöveget, a propriumot egy három püspökből álló bizottság állította össze, római jóváhagyásának folyamata 1631 novemberében zárult le.

Az általános gyakorlat az volt, hogy e szövegeket önálló füzetben jelentették meg, oly módon, hogy az a Velencében nagy mennyiségben nyomtatott, viszonylag olcsón beszerezhető római misekönyvek végére illeszthető legyen. Pázmány 1632 februárjában kelt levelében hírt is ad arról, hogy sajtóba adott egy magyar szentek ünnepeire összeállított breviáriumot. Bár misekönyvről nem szól, bizonyosra vehető, hogy a zsolozsmázáshoz illetve a misézéshez használt szövegek párhuzamosan jelentek meg. Ennek ellenére eddig az első ilyen „officia propria” csupán 1641-ből volt ismert, az első proprium misekönyv, amelyről eddig tudunk, csak 1668-ban jelent meg Bécsben.

Úgy tűnik, a kutatás eddig nem vizsgálta a fenti ellentmondást. Annak ellenére, hogy Pázmány – jól dokumentálhatóan – nyomatékosan szorgalmazta a római rítus használatát, miként lehetséges, hogy az ehhez szükséges szerkönyvek csak jókora késéssel jelentek meg. A kötet ismeretében bizonyosnak látszik, hogy a hazai papságnak mégis rendelkezésére állt a sajátos magyarországi liturgia végzéséhez szükséges szöveg új, nyomtatott kiadásban is, azonban az ezt tartalmazó nyomtatványok valamilyen oknál fogva megsemmisültek.

Darabunk is a szokásos módon összeállított kolligátum, amely minden bizonnyal ferences használatban volt, ugyanis középső tagja a ferences szentek szövegeit gyűjti össze. A kötet végén az „apostolok oszlásának” ünnepére szóló kéziratot bejegyzés szerepel, amelyet a tartalomjegyzékben is jeleztek.

Ismeretlen XVII. századi, hazai vonatkozású kiadvány felbukkanása napjainkban egyre ritkább esemény, művelődéstörténetileg jelentős szöveg előkerülése pedig különös szenzációnak számít.

Enyhén kopott, korabeli bőrkötésben. Az egyik csat hiányzik. Körülvágva, ez az utolsó kiadványban kis mértékben a szöveget is érinti. A lapokon kisebb barna foltokkal. Az első két mű néhány lapja foltos, helyenként kisebb szakadásokkal, apró hiányokkal.

Slightly worn, contemporary leather. Cropped (causing some loss of text), some leaves stained. One clasp missing.

RMK III 0

200 000,-

Restored, contemporary vellum.
RMNy 1376.; RMK I 558.

127. PÁZMÁNY PÉTER:

A setet haynal-csillag-utan budoso luteristak vezetője. Mely útba igazította a' Vittebergai Academiának Fridericus Balduinus-által ki-bocsátot feleletit a' Kalauzra. Bechben, 1627. Formica Mate. (2)+481+(5)p. A címlap díszes fametszetű keretben, a hátoldalon IHS-embléma.

Első kiadás. A katolikus vitairat válasz Pázmány legjelentősebb művét, a Kalauzt ért bírálatokra, melyeket a magyarországi evangélikusok biztatására a wittenbergi professzor, Friedrich Balduin fogalmazott meg „Phosporus veri catholicismi” című kötetében (1626). Mivel a protestáns érvek több mint tíz évvel később jelentek meg – ráadásul latinul –, nem igazán tudták a Kalauz hatását ellensúlyozni, színvonalban annak nyomába sem értek. Pázmány a támadásra már a következő évben válaszolt, tudatosan választva a magyar nyelvet. Így ír erről: „Es jöllehet Deákul-is tudok, de mivel a' Kalauzt a' Magyarokért Magyarúl írtam, annak óltalmát-is Magyarúl akarom írnyia, Nemzetségemnek lelki orvosságáért. Tudom, ebben senki meg nem ütközik. Mert, ha másnak szabad a' Magyar könyvre Deákul felelni; engem sem tilthat, hogy Magyarúl ne írjak a' Deák könyvre.” Ritka, becses darab.

Restaurált, korabeli pergamenkötésben.

700 000,-

128. (SOMOGYI GEDEON):

Mondolat. Sok bővítmenyekkel, és egy kiegészített újj-szótárral együtt. Angyalbőrbe kötve, egy Tünet-forint.

Dicshalom (Veszprém), 1813. ny.n. 1t. + XIII+(1)+102+(4)p.

XX. század eleji félbőr-kötésben. Márványozott előzéklapokkal. Bibliofil példány.

Hozzá:

(Kölcsey Ferenc – Szemere Pál):

Felelet a' Mondolatra néhai Bohógyi Gedeon úrnak.

Pesten, 1815. Trattner Ján. Tam. Betűivel. XVI+94p.

A nyelvújítási harc jelképévé vált vita két legfontosabb darabja. A polémia Kazinczy „Tövisék és virágok” című munkájával kezdődött. Somogyi válasza, a Mondolat egy korábbi kézirat alapján született, amelynek szerzője Szentgyörgyi József (Kazinczy barátja) a nyelvújítók túlzásait pellengérezte ki. Ezt egészítette ki Somogyi saját, Kazinczyt élesen támadó soraival. Erre a költő barátai, Kölcsey és Szemere válaszoltak meg a Feleletben, olykor még a Mondolaténál is durvább, gunyoros stílusban. A vitát Kazinczy „Ortológus és neológus nálunk és más nemzeteknél” című

írása zárta le, amely a Tudományos Gyűjteményben látott napvilágot, 1819-ben. Az ügy hatására Somogyi Gedeon a mai napig a maradiság, az ortológia megtestesítőjeként él a köztudatban, dacára annak, hogy művelt, irodalomkedvelő ember és a mérsékelt nyelvújítás híve volt.

Aranyozott gerincű, korabeli félvászon-kötésben.

First in 20th-century half leather with marbled endpapers. Second in contemporary half cloth. Spine gilt.

Poss.: Az első darabban Glitzke Sándor gyűjteményi bélyegzőjével.

Szűry: 3307., 2662.

300 000,-

Széchenyi István gróf és kora

129. (SZÉCHENYI ISTVÁN, GRÓF):

Gesetze und Regeln für das am 4. Juny 1827. und den folgenden Tagen, zu Pesth in Ungarn, abzuhaltende Pferderennen.

Pressburg, 1827. S. Ludwig Weber ny. 8p.

A magyar lóversenyzés fontos mérföldköve, ugyanebben az évben magyarul is megjelent (A' Magyar Országai Ló-Pályáztatásnak Törvényei). A szerző első nyomtatásban megjelent munkájának átdolgozása az 1827-ben elindult versenyekhez alkalmazva. Két változata ismert (lásd következő tételünket), ennél a címlapon fekvő ovális keretben bájos, versenyző lovasokat ábrázoló fametszet ékesíti. Mindkettő páratlanul ritka, árverésen csupán ezek a példányok szerepeltek. Értéküket növeli, hogy a szerző hagyatékából származnak.

Kiadói papírborítóban.

Original paper.

Poss.: A címlapon Gróf Széchenyi István hagyatéki, valamint a Storno-levéltár bélyegzője látható.
Szentkirályi: 103. a.

200 000,-

130. (SZÉCHENYI ISTVÁN, GRÓF):

Gesetze und Regeln für das am 4. Juny 1827. und den folgenden Tagen, zu Pesth in Ungarn, abzuhaltende Pferderennen.

Pressburg, 1827. S. Ludwig Weber ny. 8p.

Az előző tétel variánsa, ennél a címlapon csak szöveg található.

Kiadói papírborítóban.

Original paper.

Poss.: A címlapon Gróf Széchenyi István hagyatéki, valamint a Storno-levéltár bélyegzője látható.

Szentkirályi: 103. a.

150 000,-

131. GRÓF ANDRÁSY GYÖRGY ÉS GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁNNAK A' BUDAPESTI HÍDEGYESÜLETHEZ IRÁNYZOTT JELENTÉSE KÜLFÖLDRŐL VISSZATÉRTÜKKOR.

(Budán, 1833. a' magyar királyi Egyetem' betűivel.) 16p.

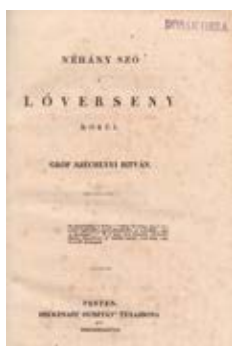
A könyvalakban megjelent változattal feltehetően egidőben – talán kicsivel korábban – megjelent, hírlapszerű, kis betűs kiadás. „Címlapja nincsen. Címe a szöveg elején. Szövege az első kiadáséval azonos, csak a cím utolsó szavait módosították. A »Tudnivalók« a lap alján van jegyzetként. Feltehetően ezeket a példányokat csatolták a Jelenkor 28. számához. Lásd az első kiadásnál írtakat. Ez a kiadás forgalomba került külön nyomtatványként is.” (Szentkirályi).

Kötés nélkül.

Unbound.

Szentkirályi: 120.2.

80 000,-

132. SZÉCHENYI ISTVÁN, GRÓF:

Néhány szó a' lóverseny körül

Pesten, 1838. Heckenast. (4)+240p.+Errata. Első kiadás.

Az első hazai lóversenyt 1827-ben rendezték. A következő években a fejlődésnek indult magyar lóspport számos lekicsinylő külföldi kritikát kapott. Ezekre, különös tekintettel a Marmont herceg „Reise durch Ungarn, Siebenbürgen” című művében megfogalmazottakra válaszul született e munka. Aranyozott gerincű, XX. századi félbőr-kötésben.

20th-century half leather. Spine gilt.

Szentkirályi: 123.

200 000,-

Szerb Antal könyvtárából

133. Cs. SZABÓ LÁSZLÓ:

Doveri átkelés (Nyugateurópai helyzetkép)

(Bp., 1937.) Cserépfalvi. 203+(3)p. Első kiadás.

Az első levélen ajánlással: „Szerb Antalnak igaz szeretettel Cs. Szabó László”.

Kiadói papírborítóban. Körülvágtatlan példány.

Inscribed by the author. Original paper. Uncut.

80 000,-

134. MÁRAI SÁNDOR:

A féltékenyek. Regény. I-II. kötet.

(Bp., 1937.) Révai. (4)+319p.; (4)+331+(4)p. Első kiadás.

A címlapon ajánlással: „Szerb Antalnak szeretettel Márai Sándor 1937”.

A két író jól ismerte egymást. Márait Szerb Antal mélységesen tisztelte, és egyik legtehetségesebb kortársának tartotta. E művéről dicsérő kritikát is írt a Nyugatba: „Márai munkásságának eddigi legmagasabb pontját jelöli ez a könyv: mindig csodáltuk írásában a vervet, a fennakadás nélküli mondanitудást, de ezt a bőséget még legáhitatosabb hívei sem tudták elképzelni. Ezt a metódust rajta kívül csak a nagy folyamatok ismerik.”

Kiadói félvászon-kötésben, eredeti védőborítóval.

Inscribed by the author. Original half cloth with dust jacket.

800 000,-

135. SZENTKUTHY MIKLÓS:

Orpheus. Részletek -- Szent Orpheus breviáriuma című készülő művéből. 2-6.

Kecskemét-Bp., 1939-1942. (Első Kecskeméti Hirlapkiadó és Ny.–Hungária ny.) 104p.; 127p.; 127p.; 132p.; X+185+(3)p.

Az utolsó kötet első levelén ajánlással: „Szerb Antalnak szeretettel 1942 nov. 15. Szentkuthy Miklós”. A mű első részét az ügyészség vallásgyalázás címén betiltotta, a fellelt példányokat bezúzták.

Kiadói papírborítóban.

Inscribed by the author. Original paper.

150 000,-

136. VAS ISTVÁN:

Levél a szabadságról. Versek.

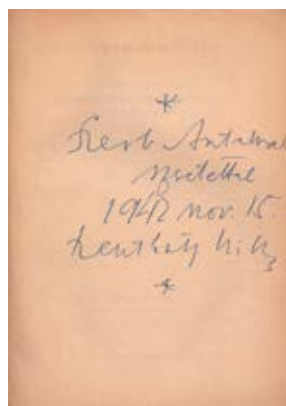
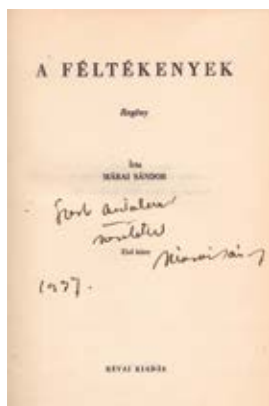
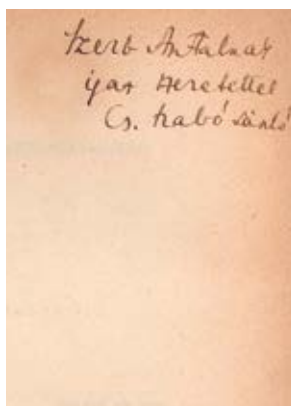
(Bp., 1935.) Nyugat. 76+(3)p.

Az első levélen ajánlással: „Szerb Antalnak őszinte nagyrabecsüléssel 1935 szeptember Vas István”.

Restaurált, kiadói papírborítóban. Részben felvágatlan példány.

Inscribed by the author. Restored, original paper. Uncut.

80 000,-

Térkép, atlasz

137. (ÉSZAK- ÉS KÖZÉP-EURÓPA RITKA, KORABELI SZÍNEZÉSŰ ŐSNYOMTATVÁNY-TÉRKÉPE.)

Hartmann Schedel „Liber Chronicarum” című művének német nyelvű, Anton Koberger által gondozott kiadásában jelent meg, 1493-ban. A Világkrónika, amely a XV. századi könyvnyomtatás egyik mérföldköve, 1809 fametszetű illusztrációt – ezek között 2 térképet – tartalmaz. A fadúcok metszői Michael Wolgemut és mostohafia, Wilhelm Pleydenwurff voltak, valamint nagy valószínűség szerint Albrecht Dürer – aki 1486-tól 4 éven keresztül tanult Wolgemut műhelyében – is közreműködött elkészítésükben (több metszetrészlet hasonlít a világhírű művész Apokalipszis című alkotásának jeleneteihez). Az Európa-térkép Hieronymus Münzer munkája alapján készült, felhasználva Francesco Roselli és Nicolaus Cusanus bíboros kéziratot forrásait. A lap nyugat-keleti irányban az Írország és Oroszország keleti része, északon a Skandináv félsziget, dél felől pedig a Földközi-tenger északi partja által határolt területet ábrázolja. William B. Ginsberg a munkát Észak- és Közép-Európa első modern térképének tartja, amelyen Magyarország elsőként szerepel a ptolemaioszi Pannonia név helyett Ungaria megnevezéssel. Napjainkban a legkorábbi, gyűjtők számára hozzáférhető darab. Verzóján német szöveg olvasható.

Mérete: 390 x 570 (430 x 605) mm. Paszpartuban.

Rare, contemporary coloured incunabulum map of Northern and Central Europe published by Anton Koberger in the German edition of Hartmann Schedel's work titled „Liber Chronicarum” in 1493. The World Chronicle, which is one of the milestones of the 15th-century typography, consists of 1809 woodcut illustrations – including 2 maps. The cutters were Michael Wolgemut and his stepson, Wilhelm Pleydenwurff, and it is highly likely that Albrecht Dürer – who studied for 4 years from 1486 in Wolgemut's workshop – also contributed to the production (many lithography parts resemble scenes of the world-famous artist's Apocalypse work). The Europe map was created on the basis of Hieronymus Münzer's work with the use of Francesco Roselli's and Cardinal Nicolaus Cusanus' manuscript sources. The sheet depicts the area surrounded by Ireland and the eastern part of Russia on the west and the east, the Scandinavian Peninsula on the north, and the northern coast of the Mediterranean Sea on the south. William B. Ginsberg characterised this map as the first modern map of Northern and Central Europe, on which Hungary is denoted for the first time as Ungaria instead of the Ptolemaic Pannonia name. The earliest obtainable copy of our times available for collectors. German text on the verso.

Ginsberg, William B. (Septentrionalium Regionum: The Mapping of the Northern Regions 1482-1601): 4.; Campbell, Tony (The Earliest Printed Maps, 1472-1500): 220.

1 300 000,-

138. PARVUS ATLAS IN DUAS PARTES DIVISUS, QUARUM PRIOR REPRESENTAT REGNUM HUNGARIAE CUM ADJACENTIBUS PROVINCIIS ET PARTE DANUBII USQUE AD OSTIA EJUS, CONSISTENS IN XIII MAPPIS GEOGRAPHICIS. SECUNDA PARS REFERT REGNA ET PROVINCIAS HAEREDITARIAS CAESAREAS CONSISTENS IN IX TABULIS.

Augusta Vindelicorum, (1740-1748.) Johann Andreas Pfeffel. 2t + XIII térk. + 1t + IX térk.

A két részből álló atlasz első felében 13, Magyarország területeit bemutató munka kapott helyet, míg a másodikban 9, a Habsburg Birodalom tartományait ábrázoló lap található. Az első – akkor 11 rézmetszetről álló – részt 1737-ben Bécsben Johann van der Bruggen közreadta, hogy az így befolyó összegből finanszírozza a 13 laposra

tervezett atlasz további munkálatait. A végső kiadás (bővítve egy Podoliát és Besszarábiát, valamint egy Magyarország összes régióját bemutató átnézeti térképpel) a következő évben készült el, majd 1739-ben a második résszel kiegészítve van der Bruggen „Parvus Atlas” címmel bocsátotta közre. Példányunk az Augsburgban működő Johann Andreas Pfeffel gondozásában megjelent második kiadás.

XX. századi aranyozott pergamenkötésben. Címlapja kissé foltos, restaurált. A térképlapok korabeli határszínezéssel díszítettek.

Atlas of Hungary and the Habsburg Empire. Contains 22 maps in two parts (the first part shows the areas of Hungary, while the second presents the provinces of the Habsburg Empire). In 1737, Johann van der Bruggen issued the first section in Vienna – including 11 lithographies at the time – in order to finance the work on the rest of the atlas (planned to include 13 sheets) from the revenue. The final edition (expanded to include review maps of Podolia and Bessarabia, and all regions of Hungary) was finished next year, and in 1739 it was published by van der Bruggen complemented with the second part under the title „Parvus Atlas”. Our copy is the second edition issued by Johann Andreas Pfeffel in Augsburg.

20th-century, gilt vellum. Title page slightly stained, restored. Maps are contemporary outline coloured.

Szántai: Pfeffel 1b., 2b., 3b., 4b., 5b., 6b.

1 500 000,-

139. ATLAS NOVUS SIVE TABULAE GEOGRAPHICAE...

Augusta Vindelicorum, 1750k. Matthaeus Seutter. 1t. (színezett rézmetszetű díszcímlap)+92 színes térk.+ 1t. (táblázat)+ (2)p. (kéziratot tartalmazó)

Georg Matthaeus Seutter által kiadott világatlasz, amely 92 kézzel számozott térképet és egy távolságkereső táblázatot tartalmaz. Seutter Nürnbergben töltött tanulóévei alatt Johann Baptist Homann-nál ismerte meg a térképkészítés műhelytitkait, majd visszaköltözött szülővárosába, Augsburgba, és Jeremias Wolff metszője lett. 1707-ben alapított saját nyomdát és korának egyik legjelentősebb kiadójává vált. Az atlasz első – 16 lapos – kiadása 1720-ban jelent meg. Az ezt követően közreadott példányokat a kiadó a vásárlók igényei szerint állította össze. Tételünk a kézzel írt tartalomjegyzék alapján teljes, annál eggyel több táblát tartalmaz, amelyen európai városok közötti távolságok olvashatók táblázatos formában (Curioser Städt-Zeiger). A térképek – amelyek főként Homann, Guillaume Delisle és Nicolas de Fer korábbi munkái alapján készültek – megjelenítik a csillagos eget, a Földet, a földrészeket, az európai országokat, hercegségeket és püspökségeket, néhány amerikai területet (New York – New Jersey – Pennsylvania, Kanada), Törökországot, a Szentföldet, valamint Jeruzsálem és Freiburg városát. Három további lap hadászati ábrákat mutat be. A gyönyörűen kidolgozott címlapot – amelyet (a kartus módosítását követően) Seutter halála után veje, Tobias Conrad Lotter is felhasznált – Jacob Christoph Weyerman tervezte és Martin Gottfried Grophius metszette. A

középpontjában a földgömb keleti féltékéje látható, körülötte a négy földrész képviselőjével és vázlatos térképével. A korabeli színezésű térképlapok gazdagon illusztráltak, allegorikus jelenetekkel és látványos barokk kartusokkal díszítettek.

Javított, korabeli bőrkötésben. Egy lapon (Silesiae Ducatus) nagy méretű, barnás elszíneződéssel.

World atlas published by Georg Matthaeus Seutter including 92 hand-numbered maps and a distance indicating chart. Seutter spent his apprenticeship in Nuremberg, where he got to know the secrets of cartography from Johann Baptist Homann, then moved back to his hometown, Augsburg and started to work as Jeremias Wolff's lithographer. In 1707, he established his own press and became one of the most significant publishers of his age. The first – 16-page – edition of the atlas was issued in 1720. The following copies were compiled by the publisher according to the customer's demands. Based on the handwritten table of contents, our item is complete and includes an additional chart, which shows the distances between European cities in a table form (Curioser Städt-Zeiger). The maps – prepared mainly on the basis of Homann's, Guillaume Delisle's and Nicolas de Fer's earlier works – present the starry sky, the globe, the continents, the European countries, duchies and episcopates, some American territories (New York – New Jersey – Pennsylvania, Canada), Turkey, and the Holy Land as well as the cities of Jerusalem and Freiburg. Three more sheets offer strategical depictions. The beautifully elaborated title page – which had also been used (after the modification of the cartouche) by Seutter's son-in-law, Tobias Conrad Lotter following Seutter's death – was designed by Jacob Christoph Weyerman and engraved by Martin Gottfried Grophius. In the centre, the globe's Eastern Hemisphere is shown surrounded by the representatives and draft maps of the four continents. The contemporary coloured map sheets are richly illustrated and decorated by allegoric scenes and spectacular baroque cartouches.

Restored, contemporary leather. With a larger brownish discolouration on one sheet (Silesiae Ducatus), otherwise clear maps.

5 000 000,-

140. CARTE VON DEM DISTRICT BISTRITZ IN DEM FÜRSTENTHUM SIEBENBÜRGEN

Az erdélyi Beszterce vidékének keleti tájolású, színes kéziratos térképe. A lapot Stephan Lutsch von Luchsenstein ezredes készítette 1752-ben, feltehetően az Erdélyi Kormányzók megbízásából. A tiszte nevéhez számos hasonló darab fűződik, ez tükröződik a lap színvonalában és szépségében is. 1762-es nagy Erdély-térképe sokáig a legnépszerűbb ilyen munka volt.

Mérete: 300 x 470 mm. Paszpartuban.

Coloured manuscript map of Beszterce district in Transylvania.

300 000,-

141. OSKOLAI ÚJ ÁTLÁS AZ ALSÓ CLASSISOK SZÁMÁRA. METSZŐDÖTT ÉS NYOMTATÓDOTT A' REF. COLLEGIUMBANN ERŐSS GÁBOR, HALÁSZ ISTVÁN, PAP JÓSEF ÉS MÁS TOGÁTUS DEÁK IFJAK ÁLTAL T. T. PROF. BUDAI ÉSALÁS CLASS. INSP. VIGYÁZÁSA ALATT.

Debreczenbenn, 1800. Ref. Coll. 1t. (metszett címlap)+ 12 térk.

Az első magyar nyelvű világatlasz, amelynek elkészítését a XVIII. század végére lezajló társadalmi változások tették fontossá. Az oktatásban előtérbe kerültek a magyar történelem és nyelv, valamint a természettudományi tárgyak, így egyre nagyobb igény mutatkozott korszerű segédeszközök, köztük egy iskolai atlasz kiadására. A debreceni református kollégiumban működő rézmetsző diákok társasága Budai Ézsaiás vezetésével 1797 után kezdett munkához, amikor a tanári kar elrendelte, hogy „minden diáknak mappája legyen”. A 12 lapból álló atlasz Koeler „Atlas manualis scholasticus et itinerarius...”-a nyomán készült. A mű sok hibája (elnagyvult, hiányos térképek, kezdetleges metszés, durva rézlemezek) valószínűleg a sietség számlájára írható, ezzel együtt azonban úttörő jelentősége elvitathatatlan. Több diák bekapcsolódásával, a munka szervezettebbé válásával (a kollégium falain kívül önálló nyomtató műhely felállításával) az első kísérletet egy év múlva követte az „Ó Átlás”, majd 1804-ben napvilágot látott az „Új átlás” minden szempontból tökéletesített, jelentősen bővített kiadása.

Restaurált, korabeli papírborítóban. A térképlapokon néhány helyen szakszerűen javított és pótolta kis hiányokkal.

The first world atlas in Hungarian. Published for educational use, contains 12 maps depicting the world, the continents and 6 European countries (Spain, France, Italy, Germany, Poland and Hungary). Restored, original paper.

300 000,-

142. AZ EGÉSZ VILÁG FELÜLETE HUSZONNÉGY FÖLDABROSZON A LEGJABB ADATOK SZERINT.

Pozsonyban, 1843. Bucsanszky Alajos (Schmid Antal ny.) (2)p.+ 24 térk. (határszínezett könyvmotok, 1 kihajt.)

A rézmetszetű lapok nagy része Karacs Ferenc munkái alapján készült, bár Fodor Ferenc véleménye szerint „szép tiszta és finom rajzaival technikailag dicséretreméltó, de helyrajza még elég kezdetlegesnek mondható”. A határszínezéssel ellátott táblákon a domborzati és vízrajzi elemek csíkozásán kívül illusztrációként csak a nemzeti címer bukkan fel Magyarország ábrázolásán. Páratlanul ritka, tudomásunk szerint árverésen még nem szerepelt.

Korabeli vászonkötésben.

World atlas in Hungarian. Published for educational use, contains 24 outline coloured maps. Contemporary cloth.

Fodor: 231. old.; Szántai: Bucsanszky 2., 3.

800 000,-

143. PEST-OFEN MIT DEN NÄCHSTEN UMGEBUNGEN REAMBULIRT UND LITHOGRAPHIRT BEI DER GENERAL QUARTIERMEISTERSTABS ABTHEILUNG DER III. ARMEE IM JAHRE 1857.

Gyönyörűen színezett, könyomatú térkép, díszes keretben. Kilenc szelvényen, vászonra vonva, hajtogatva. Hozzá tartozik egy kisméretű (125 x 195 mm) áttekinthető lap, amelyet a mappa belső oldalához rögzítettek.

Mérete: 1110 x 1600 (1180 x 1670) mm.

XX. századi vászonmappában.

Beautifully coloured, lithographed map of Budapest. Large representation in ornate frame on nine map sheets, linen-backed, folded. A small (125 x 195 mm) overview sheet belongs to it, which is fixed on the inner side of the folder. In 20th-century cloth folder.

Poss.: Melczér Károly cs. és kir. főhadnagy gyűjteményéből.

300 000,-

144. A CSILLAGOS ÉG KÖZÉP-EURÓPA SZÁMÁRA

Budapest, (1904.) Magyar Földrajzi Intézet r. t.

Magyar nyelvű forgó csillagtérkép, amely a csillagászati ismeretek népszerűsítését szolgálta. Szerkesztője Dr. Kövesligethy Radó. 2000 példányban jelent meg magyar nyelven, de német és horvát nyomatokat is publikáltak. Az ablakos, préselt karton tartó elején fekete alapon arany színű felirat és szecessziós díszítés, hátlapján használati utasítás található. Az ebbe helyezett forgatható lap az ovális ablakban a nap és az óra beállításával az égbolt – adott időpontban a 47°30' északi földrajzi szélességi körön, azaz Budapesten látható – csillagállásait jeleníti meg, a fényesebb csillagok és jelentősebb csillagképek, valamint a nevezetes szélességi körök feltüntetésével. Tekintettel arra, hogy iskolai használatra készült, nagyon ritka. Jó állapotú példánya szinte fellelhetetlen, tudomásunk szerint árverésen még nem szerepelt.

Átmérője: 260 mm.

Hungarian, rotating star map that used to serve the popularisation of astronomical knowledge. Its editor was Radó Kövesligethy. It was published in 2000 copies in Hungarian, but German and Croatian versions were also issued. In the front of the windowed, pressed paperboard holder on black background golden writing and secessionist decoration and on the backside the instructions can be found. Placed into this is the rotatable sheet that, after setting the day and hour in the oval window, shows the constellations – at the given time at the 47°30'N latitude, that is in Budapest. The brightest stars, the more significant constellations and the major parallels of latitude are indicated. Considering that it was prepared for educational use, it is extremely rare (in good condition almost impossible to find).

150 000,-

143. tétel

145., 146. tétel

145. A HÁBORÚS EURÓPA TÉRKÉP-KARIKATÚRÁJA.

(Bp.), 1914. Rosenthál.

Varga Imre által készített színes könyomatú Európa-térkép, amely az I. világháborúban részt vevő feleket karikázza. A rajzoló a budapesti élcsepapok foglalkoztatott grafikusa volt, és a háborús propaganda szinte minden praktikáját bevetette, így például a nemzeti jellemvonások és az ezekhez kapcsolódó előítéletek kifigurázását, egyszerűsítését. Nagy-Britanniát Churchill, Írországot egy Amerika felé hajózó matróz, Svájcot egy tüskéit kimeresztő sün, Svédországot V. Gusztáv király, Olaszországot pedig egy fekvő nőalak „Dolce far niente!” felirattal személyesíti meg. A többi országot a rájuk jellemző fegyvernem képviseli (Magyarországot egy huszár).

Mérete: 340 x 460 (420 x 545) mm. Paszpartuban.

Coloured, lithographed map of Europe by Imre Varga, a caricature of the participants of the First World War. The drawer was employed as a graphic artist by comical journals of Budapest. Great Britain is personalised as Churchill and an Irish sailor sailing towards America, Switzerland is shown as a hedgehog sticking up its quills, Sweden as Gustav V, and Italy as a lying woman (with the characteristic „Dolce far niente!” label). The other countries are represented by their typical combat arm (the hussar in the case of Hungary).

150 000,-

146. HUMORISTISCHE KARTE VON EUROPA IM JAHRE 1914.

Európa Karl Lehmann-Dumont által készített, színes, könyomatú karikatúra-térképe. A lap a drezdai Leuter & Schneidewind műhelyben készült. Az I. világháború kezdetén önállóan megjelent lap ábrázolásain a német propaganda erőteljes hatása érvényesül. A háborúban részt vevő feleket megszemélyesítő karakterek és viselkedésük a központi hatalmak véleményét tükrözi. Németország és az Osztrák-Magyar Monarchia fölényét magabiztosan mosolygó katonákkal érzékeltetik, akik bátran szállnak szembe az orosz, francia és angol hatalmakat szimbolizáló alakokkal. A térképmező alatti német szöveg az országok helyzetét mutatja be karikázva.

Mérete: 355 x 495 mm. Paszpartuban.

Europe's coloured, lithographed caricature map by Karl Lehmann-Dumont. The sheet was published on its own at the beginning of the First World War and the powerful influence of the German propaganda prevails on its depictions. The characters personalising the parties to the war and their behaviour mirror the opinion of the Central Powers. The superiority of Germany and the Austro-Hungarian Monarchy is represented by confidently smiling soldiers who valiantly confront the figures symbolising the Russian, French and English powers. The German text under the map field shows the countries' state in a caricatured form.

180 000,-

XVI. századi nyomtatványok

147. EIN NUTZLICHE UNDERWEISU(N)G UND ERMANU(N)G. DEM MENSCHEN ZU(M) NUTZ. UNSERER HARTSELIKAYT UNND ELLENS, WEISST UNS AUCH WIE GOTT DAS HÖCHST GÜT SEY UNND WIE WIR DAS SÜCHEN SÖLLEN

(Ulm, 1522. Matthias Hoffischer.) (8)p. A címlapon levő, majdnem egészoldalas fametszet előterében balra a fején csomagot cipelő nő, mellette egy falábú férfit útba igazító gyermek látható, a háttérben várral.

A protestáns irat szerzője ismeretlen. Ritka, a német nemzeti bibliográfia egyetlen példányát említi, Regensburgban.

A gerincén papírcsíkkal.

Rare (only one copy in VD 16). Woodcut illustration on title page. Unbound.

VD 16 N 2061.; BNH Cat 0

200 000,-

148. (LUTHER, MARTIN):

Die Sieben puszpsalm mit deutscher außlegu(n)g nach dem schriftlichen synne tzu Christi un(d) gottis gnaden, neben seyne selben. ware erkenntniß. gru(n)dlich gerichtet. 1517.

(Wittenberg), 1517. (durch Joannem Grunenbergk.) (90)p.

A hét bűnbánati zsoltár fordítása és hozzáfűzött magyarázatok. Luther minden bizonnyal elsőként kinyomtatott önálló munkája, amelyet még Ágoston-rendi szerzetesként írt. Bár Benzing – Luther műveit megközelítőleg időrendben felsoroló – bibliográfiájában első helyre egy ugyanebben az évben megjelent traktátust helyezett, azonban az irodalom- és egyháztörténet is e művet tartja Luther első nyomdába adott írásának. Annyi bizonyos, hogy egy március 1-én kelt levelében már megjelentként beszél róla. A mű az újszerűen gondolkodó, elmélyültebb lelkiségre vágyó szerzetes reformátorra válásának érdekes dokumentuma. A munka még a bűnbánati zsoltárok középkorban kialakult, Szent Ágostonra visszavezetett kánonját követi, a kolostori kegyesség szellemiségét hordozza magában. Elmékedését azonban úgy igyekezett megalkotni, hogy az az egyszerű emberek számára, különösebb előtanulmányok nélkül használható legyen. Szövegét nem terhelt teológiai fogalmakkal, valamint a bibliai hivatkozások esetében is csupán a legszükségesebbekre szorítkozott. Ugyanezen megfontolásból fordította le a zsoltárokat németre, és – szokatlan módon – magyarázatait is anyanyelvén illesztette melléjük. Ezzel Luther gyökeresen új, a reformáció felé mutató útra tért, vállalkozását maga is vakmerőnek nevezte.

Ugyanebben az évben ugyanitt egy másik kiadása is napvilágot látott, de az elsőség kérdése nem eldönthető. Igen ritka kiadvány, a német nemzeti bibliográfia egyetlen, hallei példányát említi, Benzing pedig egy Párizsi és egy Worms-i darabját ismereti. Tudomásunk szerint árverésen nem szerepelt.

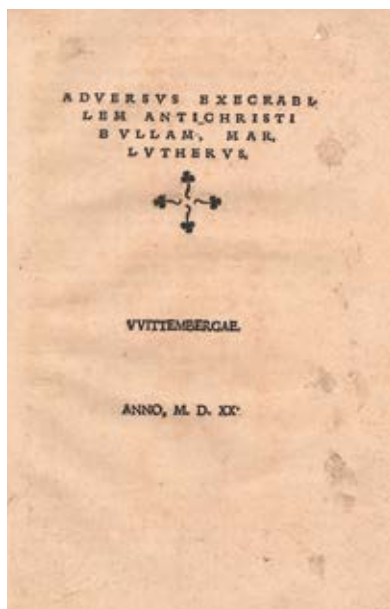
XIX. századi papírborítóban.

Extremely rare, first printed work of Luther (wrote as Augustinian friar). Two issues published in 1517 (both in Wittenberg). 19th-century paper.

VD16 B 3483.; Benzing: 75.; BNH Cat 0

1 500 000,-

149., 150. tétel

149. LUTHERUS, MAR(TINUS):

Adversus execrabilem Antichristi bullam --
Wittenbergae, 1520. (Melchior Lotter.) (19)p. Első kiadás.

Luther válasza X. Leó pápa 1520. VI. 15-én ellene kiadott bullájára. A pápai irat a reformátor 41 tévedését ítélte el, elrendelte, hogy írásait nyilvánosan égessék el, valamint kiközösítéssel fenyegette meg, ha 60 napon belül nem vonja vissza tételeit. Luther feleletében azt bizonygatta, hogy valójában az egyház leplezi el a krisztusi igazságot, így a pápa maga az Antikrisztus, aki a bíborosokkal együtt egy teljesen romlott rendszert működtet. Érvei nyomtatékosítására decemberben nyilvánosan el is égette a bullát Wittenbergben. Végül a pápa a következő év elején kiátkozta őt. Luther szövege még ugyanebben az évben megjelent Augsburgban, Bázelen és Antwerpenben is.

A gerincén papírcsíkkal.

First edition. Unbound.

VD16 L 3723.; Benzing: 724.; BNH Cat L 553.

150 000,-

150. MELANCHTON, PHILIPPUS:

Der BapstEsel durch M.- gedeuet vnd gebessert. Mit D. Mart. Luth. Amen.

Wittenberg, 1535. Nickel Schirlentz. (20)p.

A kötet érdekessége id. Lucas Cranach híres, „szamárpápát” ábrázoló fametszete. A legenda szerint 1496-ban Rómában a Tiberis mosta partra ezt a szörnyet, amelynek a különböző élőlényekből származó testrészeit Melanchton a katolikus egyház egy-egy rossz tulajdonságával azonosította. A kiadványban Melanchton szövegéhez járul Luther ugyanezen témáról írt elmélkedése. Első alkalommal a „barátborjú” magyarázatával együtt látott napvilágot 1523-ban.

A gerincén papírcsíkkal.

Contains the famous woodcut of Lucas Cranach, the “Donkey Pope of Rome”, the caricature of Papacy. Unbound.

VD16 M 2990.; Benzing: 1558.; BNH Cat 0

300 000,-

A jegyzékben használt rövidítések:

bet. = betűvel	n. = nélkül
é. = év	ny. = nyomda
h. = hely	p. = pagina
lev. = levél	poss. = possessor
lith. = kőnyomat	prov. = proveniencia
mell. = melléklet	0 = a mű nem ismeri
metsz. = metszet	t. = tábla
mm = milliméter	térk. = térkép

Jubileumi visszatekintés

A gyűjtők közössége zárt csoport. A bibliográfiai értékek válogatott kollekciónak egy, a kívülállók számára alig értelmezhető szenvedély hozza létre, és teljes mélységét csakis egy másik gyűjtő vagy egy figyelmes antikvárius értheti igazán. A bibliofilek egyik legrégebbi szentélye, a Központi Antiquarium és Könyvkereskedés 1891 óta közvetíti a múlt kódéből felbukkanó kincsek gazdára találását.

A Múzeum körút 13. szám alatt megnyíló könyvkereskedés létrejött nem a véletlen műve: Magyar József, aki Eperjesen még Révai Sámuel tanítványaként sajátította el a szakmát, kiváló érzékeléssel és jó időben hozta létre üzletét. 1871-ben innen nem messze épült meg az egyetem épülete, majd a felsőoktatási intézmények nyomában folyamatosan érkeztek az antikváriusok erre a környékre. Az egyre bővülő kínálat okozta helyhiány miatt a cég 1910-ben átköltözött a két házzal távolabb lévő 17-es szám alá, az államosítást követően pedig – nevét megtartva és az eredeti üzlethelyiségbe visszatérve – az Állami Könyvterjesztő Vállalat 34. számú antikvár könyvesboltja lett. A rendszerváltás után ritka kivételként nem privatizálták, és egy ideig a Könyv- és Kultúrcikk Nagykereskedelmi Vállalat keretei között működött. Ezt követően a Lira és Lant Rt. lett a tulajdonosa, míg végül 1999. november 22-én létrejött mai formája, az önálló Központi Antikvárium Kft. Noha jó néhány alkalommal átalakult, tevékenysége változatlan maradt, és kezdetektől meglévő vonzereje

is hozzájárult a környéken lévő könyvkereskedések felvirágzásához. Az antikvár könyvkereskedelem még 2019-ben is az V. kerület déli területén és a Múzeum körúton összpontosul. A Központi Antikvárium neve fogalom: nemcsak egy szelet múlt, de kollekciónak sokszínűsége és az elhivatott gyűjtők révén maga az élő jelen. A kilencvenes években még kocsikon tolták reggelenként a részlegekhez a friss könyveket, akárcsak a szétkapkodásra váró friss pékárut a boltokba, és a törzsvásárlók lelkesen és nagy számban követték a folyton változó kínálatot. Mindig akadtak komoly gyűjtők, akik fáradhatatlanul és alázatos kitartással gyűjtötték a metszeteket, térképeket, a különleges tematikájú szakmunkákat vagy éppen a „pikáns” irodalmat. A fontosabb munkák megtekintésének előjoga akkor és most is a törzsvevőket illette meg, hiszen csak az igazi gyűjtők ismerik azt az érzést, amikor az övék lesz egy csodálatos kincs.

A gyűjtők és bibliofilek igazi terepe azonban nem a könyvesbolti vásárlás, hanem az árverés, hiszen ilyenkor kerülnek egy csokorba az időszak leggyönyörűbb, legizgalmasabb tételei. Az első huszadik századi aukciót a Lantos Rt. bonyolította le 1923-ban, de az árverések népszerűsége azóta is töretlen, hangulata pedig a legizgalmasabb színházi előadásokéval vetekszik, azzal a különbséggel, hogy itt mindenki főszereplővé válhat. A régi árverésekről készült fotókat nézve pontosan olyan arcok köszönnek vissza, mint amelyeket ma látunk: adrenalinotól fűtött, várakozó, csodálkozó, csalódott, vagy éppen a diadalmas félmosolyt titkolni igyekvő licitálók képei.

Ez a láthatóan folyamatos érdeklődés gyakran még a gyermek- és ifjúkorból megőrzött hobbi, majd szenvedély, de idővel nem nélkülözheti a hozzáértést sem. Az igazi bibliofil az évek során komoly szakértelemre tesz szert, „hiszen a gyűjtő – a költővel ellentétben – nem születik, hanem lesz”. Amikor pedig egy könyv, térkép vagy metszet gazdát cserél, bárki is viseli gondját tovább, a fő szempont már nem a tulajdonos személye, hanem a gondoskodó elhivatottság és a tisztességes hozzáállás. A közgyűjtemények és intézmények antikváriumok felé forduló nyitottsága is ezt a felelős odafordulást tükrözi.

A könyvek és műtárgyak koruk, alkotói vagy küllemük révén különleges értéket hordozhatnak, amelyek túlmutatnak megítélésünkre és saját életünk emlékeire. Idővel minden könyvből és írott emlékből válhat művészeti alkotás, a könyvárverés pedig reményeink szerint a gyűjtők legnagyobb ünnepe marad.

Nagy Ágnes, osztályvezető MTA KIK, Gyűjteményszervezési osztály

Köszönjük, hogy Ön is részesévé vált történetünknek!
Ez a darab az 50 exkluzív papírkötésű, névre szóló példány egyike.

Készült

számára.